

41
'69

FLACĂRA

ANUL XVIII
NR. 749
4 OCTOMBRIE 1969

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

mîine, 5 octombrie, ziua recoltei

Ziua recoltei, semnul prețurii și cinstirii pe care partidul, întregul nostru popor le acordă oamenilor muncii din agricultură, prilejuește în fiecare an, în prima duminică a lunii octombrie, o trecere în revistă a activității desfășurate pe întinsul ogoarelor, a rezultatelor obținute în cooperativele agricole, fermele agricole de stat și întreprinderile de mecanizare. S-a încheiat un ciclu de muncă și, potrivit datinei strămoșești, ne bucurăm de roadele unui întreg an agricol, cinstind efortul și hărnicia milioane de lucrători ai pămîntului românesc.

Anul acesta, ținîndu-se seamă de marele volum de lucrări ce mai urmează să fie executat, precum și de faptul că recoltatul și semănatul sînt întîrziate în unele județe ale țării, Ziua recoltei se va sărbători prin muncă de către întreaga țărănire cooperatistă, de mecanizatori și ceilalți lucrători de pe ogoare. În acest scop, uniunile județene ale cooperativelor agricole și direcțiile agricole și-au luat angajamente ferme pentru urgentarea lucrărilor restante, pentru intensificarea stringerii porumbului, florii-soarelui, legumelor, strugurilor, sfeclei de zahăr; pentru recoltarea, însilozarea furajelor, pentru respectarea graficelor de producție privind realizarea planului de arături și însămîntări.

În municipii și orașe, încheierea sărbătorească a unui an agricol va prilejui și în această toamnă organizarea unei largi sărbători populare. În acest sens, comitetele pentru cultură și artă, orga-

nizațiile de tineret și sindicale vor organiza manifestări cultural-artistice și tot cu acest prilej vor fi înmîinate distincții cooperativelor fruntașe. Ziua închinată muncii agricole va constitui, totodată, un nou prilej de îmbunătățire a aprovizionării populației cu produse agroalimentare. În jurul expozițiilor înființate, în halele și piețele localităților urbane, unitățile de alimentație publică și rețeaua comerțului de stat vor deschide mustării, standuri pentru desfacerea articolelor de artizanat și a unui larg sortiment de produse industriale.

În București, Ziua recoltei se va desfășura într-un adevărat cadru festiv. Dovada o face recenta sistematizare și amenajare a Pieței Obor. Numeroasele chioșcuri, restaurante, standuri și bazaruri organizate în acest loc din Capitală vor pune la dispoziția vizitatorilor bunuri agroalimentare, produse de panificație și cofetărie, băuturi și mărfuri industriale, articole de artizanat, ceramică, țesături, obiecte din lemn și piele executate în numeroase comune ale țării. În completarea ambianței sărbătorești se înscriu, firește, distracțiile populare, organizate pentru mari și mici: aviacarul, cartingul, electroscuterul, barăcile pentru tir, labirintul caruselului, spirala, zidul curajului etc.

Mîine, 5 octombrie, vom avea bucuria de a ne număra printre martorii și participanții acestei însemnate serbări populare, simbol al rodniceii și muncii avîntate, al progresului și prosperității agriculturii noastre socialiste.

adunările generale ale salariaților pregătiri pentru '70

«Dacia» este una dintre marile întreprinderi textile ale Capitalei. Aici se nasc cele mai moderne imprimeuri din bumbac (neșifonabile, satinat și care-și păstrează dimensiunile). Harnicul colectiv al acestei întreprinderi (din care circa 65 la sută sînt femei) a îndeplinit pînă acum toți indicatorii de plan, depășind în același timp cu 70 la sută o parte din angajamentele suplimentare pe care și le-a luat pe întregul an 1969. Faptul rezultă din darea de seamă a comitetului de direcție cu privire la realizarea planului pe cele opt luni ale acestui an, expusă de directorul fabricii, tov. Teodor Statovici, în adunarea generală a reprezentanților salariaților, ținută acum cîteva zile. Cum pentru îndeplinirea integrală a planului pe următoarele trei luni, cît și în vederea îndeplinirii sarcinilor de plan pe 1970 trebuie luate o serie de măsuri importante, adunarea generală a reprezentanților salariaților a debătut pe larg, concret și cu spirit de răspundere, toate problemele care le stau în față. Mai ales că în 1970 fabrica va avea de realizat obiective principale: modernizarea filaturii, creșterea productivității cu 11 la sută față de 1969, îmbunătățirea calității produselor, lărgirea gamei de țesături, desene noi etc.

Printre problemele ridicate în adunarea generală a fost și cea a nefolosirii totale a unor mașini din secția filatură, ceea ce, bineînțeles, duce la pierderi în producție. Faptul a fost semnalat de însuși șeful secției, inginer Nicolae Vasi-

liu, care a arătat că aceste mașini (e vorba de utilajele care finisează firul) nu produc din cauză că nu sînt suficient îngrijite de către mecanici. Tot despre buna întreținere a mașinilor a vorbit și tovarăsa Maria Diacnu, președinta sindicatului, arătînd că vina o poartă salariații din secția mecanic-șef.

S-a luat apoi în discuție disciplina tehnologică, productivitatea muncii și disciplina în muncă. Inginerul Emil Odiati, șeful secției finisaj, a arătat că deși cifrele de plan pentru 1970 sînt fundamentate (deci se pot îndeplini), se ridică totuși cîteva probleme care pot afecta realizarea planului. De pildă, în unele cazuri nu se respectă parametrii de fabricație (temperatură, concentrație etc.); de asemenea, nu se respectă totdeauna disciplina la locul de muncă. În această privință se semnaleză încă absențe nemotivate și întîrzieri. Dacă toate acestea n-ar fi avut loc, s-ar fi produs mai mult și mai bine.

Adunarea generală a salariaților a fost apoi informată de mai mulți vorbitori despre modul defectuos de aprovizionare cu materiale de către cîteva întreprinderi furnizoare, ceea ce afectează bunul mers al fabricii. De pildă, întreprinderile «Textila»-București, «Cazane»-Orșova, «Țesătoria»-Teleorman, trimit țesături crude, de care «Dacia» are nevoie, în mod neritmic și în sortimente care nu corespund planului. S-a cerut ca această situație să fie înlăturată cu sprijinul forurilor superioare.

Vorbînd despre activitatea comite-

lui de direcție, tov. Corneliu Mogoș, șeful serviciului organizare, a scos în evidență faptul că în cadrul organizării științifice a producției s-a introdus folosirea calculatorului electronic la o serie de operațiuni care pînă acum se făceau manual. Cum fabrica are pentru

1970 sarcini și mai mari, se va extinde folosirea calculatorului și la alte operațiuni, ceea ce, bineînțeles, va reduce volumul de lucru al salariaților însărcinați cu programarea activității întreprinderii.

F. URSEANU

nouă tineri regizori în casa lui alecsandri

Se pare că, în stagiunea aceasta, venerabilul Național ieșean e hotărît să primească o puternică infuzie de tinerete. Bine articulat în resorturile sale actoricești, cu un repertoriu ce s-a străduit să-i consolideze profilul, Naționalul suferă în ultima vreme mai ales în zona regiei de teatru: numărul redus de directori de scenă, fluctuația acestora, chemarea irezistibilă pe care Bucureștiul o exercită asupra cadrelor sale regizorale de primă mînă amenințau de fapt însăși desfășurarea armonioasă a activității și calitatea spectacolelor. Se cerea o soluție care să acopere carențele acestei sfere esențiale a creației scenice și iată că noul director al teatrului, poetul Corneliu Sturzu, a avut o inițiativă demnă de atenție. Naționalul ieșean a oferit găzduire artistică tuturor celor nouă studenți ai ultimului an de regie, deci posibilitatea de a-și da examenele de diplomă cu spectacole montate pe scena și cu colectivul actoricesc al teatrului. Chiar și numai astfel enunțată, acțiunea aceasta își arată din plin marile dificultăți de organizare: nu e de loc simplu să se poată realiza pe lîngă repertoriul fixat al stagiunii, și în timpul util al examenelor de absolvență, un număr de nouă premiere, cu piese care să corespundă

atît obligațiilor pedagogice, preferințelor studenților cît și programului repertorial al teatrului. Și totuși, întregul colectiv actoricesc a răspuns acestei inițiative — confirmînd încă o dată știuta ospitalitate moldovenească — și pe cele trei scene de care Naționalul dispune în prezent (două din ele fiind scene-studio, ce permit reprezentarea unor spectacole experimentale, neîngrădite de posibilitățile reduse ale scenei de tip italian) vor începe repetițiile primelor piese montate de studenți. Pînă la ora la care noi am obținut aceste informații fusese anunțat «Pescărușul» lui Cehov (în regia Cătălinei Buzoianu), «Cei drepti» de Camus (regia Tudor Mărăscu), «Domnișoara Nastasia» de G.M. Zamfirescu (regia Grigore Popa), «Pelicanul» de Strindberg (regia George Rada), urmînd ca ceilalți studenți să mediteze încă asupra opțiunilor lor din dramaturgia românească actuală.

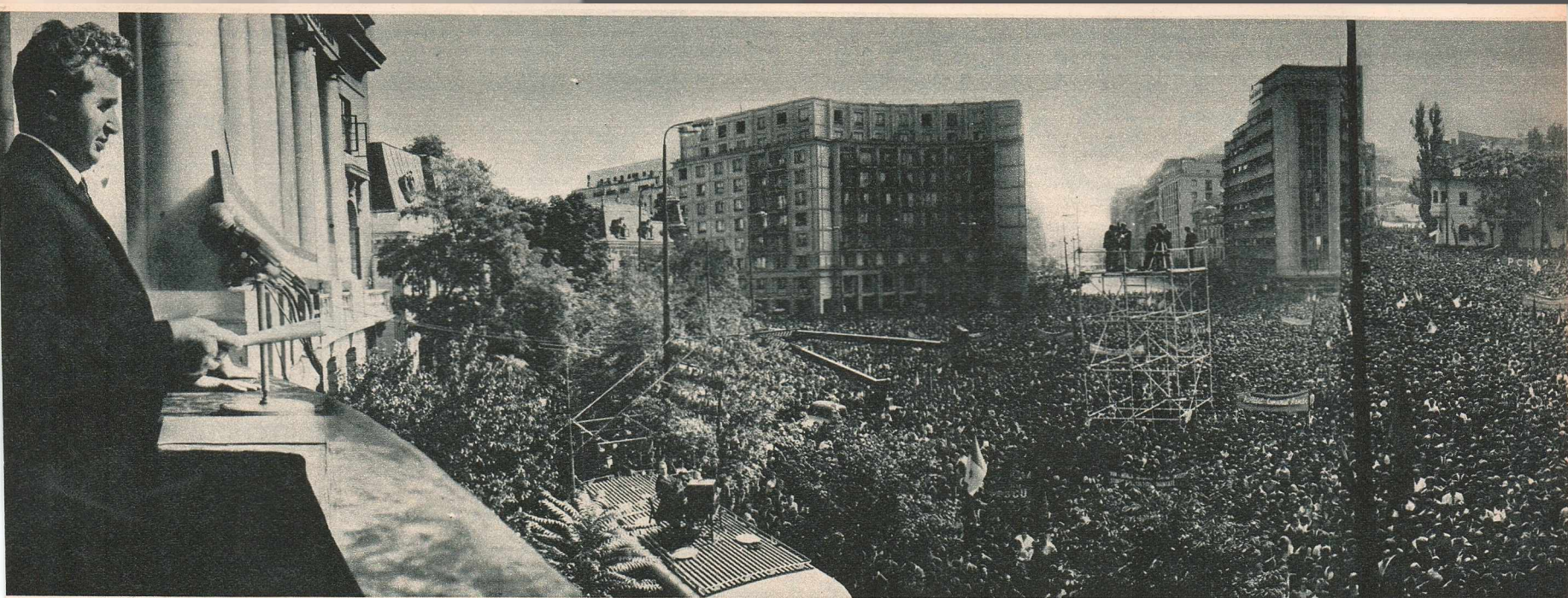
În orice caz, chiar dacă nu toate aceste proiecte vitejești vor putea fi duse la bun sfîrșit, — înființînd un «Studio al tînarului regizor» — Naționalului ieșean îi rămîne meritul unei idei generoase și poate chiar și șansa unor spectacole interesante.

S. FAUR

În această săptămînă, hotărîtoare pentru succesul însămîntărilor de toamnă, la I.A.S.-Ghecet, județul Tulcea, s-a lucrat intens la semănatul cu grîu a celor 680 ha planificate.

Fotografie de Gh. AMUZA

La marele miting din Piața Romană.

LA DESCHIDERA ANULUI UNIVERSITAR

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU PRINTRE STUDENȚII BUCUREȘTENI

În ziua inaugurală a noului an universitar, studenții bucureșteni au trăit momente de intensă bucurie și emoție: tovarășul Nicolae Ceaușescu a vizitat institute de învățămînt superior din Capitală — vizită încununată de un mare miting, care a avut loc în Piața Romană.

Pe întreg itinerarul vizitei, secretarul general al partidului a fost întâmpinat cu însuflețite dovezi de dragoste de către studenți și cadre didactice. La noul Institut politehnic, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost invitat să taie panglica inaugurală a clădirii destinate învățămîntului general, unde chiar în prima zi de cursuri au început să funcționeze noile laboratoare de lucrări prac-

tice pentru studenții anilor I și II, sălile de desen, cabinetele de lucru pentru corpul profesoral.

După vizitarea Institutului agronomic «Nicolae Bălcescu», a noului Institut politehnic, Universității din București și a Institutului de petrol, gaze și geologie, o mare de studenți l-a întâmpinat în Piața Romană, cu vii aplauze și ovații, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Înțelepte îndemnuri pe care iubitul conducător al poporului nostru le-a adresat profesorilor și studenților, la început de an universitar, constituie un nou imbold pentru desăvîrșirea unei generații de intelectuali pe măsura istoricelor hotărîri ale celui de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, salutat cu mare entuziasm la Universitatea din București.

Moment solemn. Secretarul general al partidului taie panglica inaugurală la noua Politehnică.

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

COPERTA NOASTRĂ

Bucurie tinerească. S-au deschis cursurile universitare.

Fotografie de Elena GHERA

Prezentarea artistică:
Dan BÎRLĂDEANU

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Școlii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33
Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Școlii»

PARIS

scrisori din europa (I)

— Corespondență telefonică de la Eugen MANDRIC —

Turismul este o ocupație care nu-mi reușește. Anul trecut, în mai, după o excursie pe Valea Loarei și zece zile de Paris, m-am întors acasă cu ochii umflați de gazele lacrimogene lansate pe bulevardul St. Michel, în preajma Sorbonei. Anul acesta am parcurs un itinerar cu mult mai vast: Elveția, Vorarlbergul austriac, Republica Federală a Germaniei, Olanda, Belgia și de câteva zile Franța. Am vizitat câteva dintre minunile civilizației europene. Citez în dezordine: Venus din Milo și Gioconda, cetatea medievală aproape unică în lume din Brugge, o fabuloasă colecție de Rembrandt-uri la Amsterdam, castelele gotice și Lorelei, pe Rin, dar trebuie să mărturisesc că nimic nu mi-a produs o mai totală satisfacție intelectuală decât un miting electoral al neofasciștilor la Bremen. După ce o zi întreagă asistasem pe străzile acestui sobru oraș hanseatic la defilarea unor bărbați și femei îmbrăcați în costume vârgate de deportați, purtători de pancarte pe care scria «Un singur Adolf ajunge», l-am văzut seara pe Von Thadden, șeful Partidului național-democrat, încercând să vorbească dintr-o cușcă de plexiglas, care-l proteja de ouă și pătlăgele, e drept proaspete, despre «Recht und Ordnung», despre drept și ordine. Dreptul și ordinea domnului Von Thadden au suferit în confruntarea electorală din 28 septembrie un eșec categoric și, vreau să sper, fără drept de apel.

În orice caz, episodul Bremen este reconfortant: extrema dreaptă din Republica Federală a Germaniei, silită să vorbească dintr-o cușcă, fie ea și din cel mai transparent material plastic, este o imagine elocventă pentru involuția reacțiunii în întregul Occident.

Firește, acest episod nu are decât valoarea limitată a unei impresii tonifiante. Aș vrea să întregesc pe lectorii «Flăcării», folosind în această corespondență faptele și cifrele alegerilor din Republica Federală a Germaniei, despre un fenomen cu mult mai important în realitățile occidentale imediate și în perspectivele lui: aș vrea să vă vorbesc despre faptul că pretutindeni în Occident este evidentă prezența unui proces de radicalizare de stînga, deosebit de complex, ceea ce presupune sinuozități, dar adîncindu-se și tendință să se clarifice, oricite presiuni contradictorii interne și externe îl influențează într-o țară sau alta. Este vorba despre un proces care operează la bazele societății și adeseori statele majore ale formațiilor politice care se declară de stînga nu reușesc în analizele și declarațiile lor de intenții, în obiectivele strategice pe care le propun și în tactica pe care o adoptă să țină pasul cu el. Dar procesul de radicalizare continuă, expresie a unei aspirații profunde către rezolvarea a ceea ce în Franța un André Malraux numea «criză de civilizație», expresie a unor mutații sociale dintre care unele absolute noi, rezultate din consecințele revoluției tehnico-științifice contemporane și specifice așa-zisei societăți de consum.

Aș încerca să abordez în plin aspectele filozofice și analiza sociopsihologică a acestui proces abia după ce voi încheia această călătorie de studiu și îmi voi completa datele de care dispun cu observații din Franța, Spania și Italia.

După cum vă propuneam la începutul acestei prime corespondențe, să parcurgem în acest număr numai datele campaniei electorale din Republica Federală a Germaniei. Rezultatele sale exprimate, de o manieră aproape exemplară, sinuozitățile și paradoxurile, ceea ce ar putea fi numit într-un sens realist confuzia — dar pe de altă parte și tendința pozitivă a raporturilor de forțe în societatea occidentală.

În compararea eșichierului politic al Germaniei Federale cu acela al altor țări puter-

nic dezvoltate din Occident există un element fundamental de diferențiere: spre deosebire de Franța și Italia, în care acționează două puternice partide comuniste, în Republica Federală a Germaniei, pe fondul urii viscerale față de comuniști a virfurilor celor mai reacționare, partidul a fost, după cum se știe, interzis în 1956. Noul partid comunist german are o existență legală numai din septembrie 1968.

Pe de altă parte, oricît nu ne-ar fi plăcut să ne amintim istoria germană din anii 1933-1945, tragica și rușinoasă perioadă fascistă, înfrîngerea, constituirea Republicii Federale a Germaniei într-o Europă dominată de spiritul războiului rece, caracterul extrem de complicat al problemelor apărute după război, pentru a cita o parte numai din cauze, au favorizat împreună cu influențe externe decisive (în primul rînd influența Statelor Unite) preponderența orientărilor conservatoare de dreapta. U.C.D.-U.C.S., partid fondat de Konrad Adenauer, a guvernat în alianță cu micul partid liberal (P.L.D.), de o orientare centru-dreapta, Germania Federală pînă în 1966, cînd consecințele politice ale unui prim hit în boom-ul economic de după război fac obligatorie retragerea cancelarului Ludwig Erhard în favoarea lui Kurt Georg Kiesinger, care, pentru a depăși criza propriului său partid, este nevoit să recurgă la formula mării coaliții cu Partidul social-democrat prezidat de Willy Brandt.

Prea mulți comentarii orientați de la centru către dreapta sînt tentați să atribuie participarea socialiștilor la marea coaliție demonstrării pe această cale a «respectabilității» socialiștilor, atenuării substanțiale a reflexului conservator al electoratului federal, pentru ca faptul să nu merite o analiză mai atentă. În realitate, Germania Federală, țară în care păturile mijlocii ale populației reprezintă o parte importantă a electoratului, în care țărânișmea catolică reprezintă o altă parte a aceluiași electorat, în care clasa muncitoare are un nivel de trai mai ridicat decît în alte țări ale Europei occidentale, în care comuniștii erau interziși prin lege și în care patronatul este de o abilitate extremă în alegerea metodelor și forțelor politice cu care își apără interesele de clasă, era, pînă acum cîteva ani, țara cea mai conservatoare din Europa occidentală, cu excepția Spaniei și Portugaliei.

Tinerii contestatari ai societății de consum, așa-numita «opozitie extraparlamentară» erau și continuă să fie priviți în mare măsură ca niște ciudățenii periculoase și indecente. Dar de ce tocmai tinerii, adică viitorul Germaniei Federale, contestă cel mai vehement justițeria structurilor de azi ale acestui viitor? Ni s-a citat faptul că circa 10 la sută din tinerii chemați în armată refuză să îmbrace uniforma. Trei fii de generali ai Bundeswehr-ului s-au declarat obiectori de conștiință și au ales să efectueze în serviciu civile perioada stagiului militar. Pentru Germania tradițiilor de castă, astfel de gesturi sînt mai mult decît un scandal, sînt o negație.

Zburam într-un mic avion în care fuseseam invitați să-l însoțim pe Willy Brandt în Saar, la cîteva mitinguri electorale. Undeva, între Rin și Mosela, gîmintul galben descria un fel de cadran imens, marcat de 15-20 ace uriașe, grupate, arătînd toate către răsărit. Mi s-a explicat că sînt rachetele unei baze N.A.T.O. Ciudată busolă pentru o politică realistă, în secolul 20, după două războaie mondiale.

La Pirmasens, un orașel muncitoresc, cuceritor prin atmosfera de tihnă și seriozitate pe care o degajă, mai puțin celebră decît încălțămîntea Salamander pe care o

la bacău lucrările de recoltare trebuie grăbite

Desigur că, la ora cînd aceste rînduri văd lumina tiparului, cooperativele agricole de producție din județul Bacău vor mai fi făcut cîteva pași înainte în recuperarea unor din întîrzierile în recoltarea culturilor agricole de toamnă care mai persistau în urmă cu o săptămînă, cînd ne-am cules datele noastre.

Astfel, există toate condițiile ca planul de recoltare a florii-soarelui să fie îndeplinit la termen. Acțiunea urma să fie încheiată la 1 octombrie, dar cu 5 zile înainte de această dată recoltarea se făcuse doar pe 2 868 ha din 3 957 ha suprafață planificată, adică în proporție de numai 72,4 la sută. Pentru că din cele 48 de cooperative agricole de producție care au cultivat floarea-soarelui, numai 27 își îndeplineseră la termen planul de recoltare, unele cooperative aflîndu-se mult rămase în urmă. Astfel, C.A.P.-Odobești, din 170 ha, recoltase doar 30; C.A.P.-Corbasca, doar 50 ha (din 140); C.A.P.-Godinești, doar 8 ha (din 60); C.A.P.-Cociu, doar 15 ha (din 40); C.A.P.-Petrești, doar 40 ha (din 80) ș.a.m.d.

Situația este oarecum asemănătoare în ce privește recoltarea cartofilor. Pînă la 25 septembrie, cu 20 de zile înainte de data planificată pentru încheierea recoltării, se realizaseră abia 57 la sută din plan, recoltîndu-se doar 814 ha din 1 427 ha; la acea dată o serie de cooperative — cum sînt cele din Ardealani, Poduri, Bucșești, Solonț ș.a. — nici nu începuseră recoltarea. E drept că în zona respectivă cartoful ajunge la maturitate ceva mai tîrziu, totuși condițiile climatice nu se deosebesc chiar așa de mult de cele ale unor dintre cele 30 de comune din județ care, începînd lucrul din vreme, au terminat în întregime recoltarea acestei culturi.

La alte două importante culturi de toamnă, sfecla de zahăr și porumbul,

deși au același termen de încheiere a recoltării, 1 noiembrie, motivele întîrzierilor sînt diferite. În ce privește sfecla de zahăr, la 25 septembrie se realizaseră 30,2 la sută din planul de recoltare, strîngîndu-se roadele de pe 1 454 ha (din 4 809 suprafață planificată). Sînt cooperative mai avansate în recoltare, ca: C.A.P.-Orbeni (76 din 148 ha), C.A.P.-Dămieniști (50 din 104 ha), C.A.P.-Valea Seacă-Adjud (60 din 150 ha); altele însă nici nu începuseră recoltarea: Horgești, Răcățău, Ungureni ș.a. În cea mai mare măsură întîrzierea nu este datorată cooperativei, ci fabricilor de zahăr din Roman și Sascut, beneficiarele acestei recolte, care, neacordînd respectivelor unități agricole graficul de recoltare (legat de posibilitățile de imediată ridicare și transportare a recoltei), nu permit scoaterea din timp a sfeclei din cîmp. S-a propus organizarea unor baze de depozitare a sfeclei, măsură ce trebuie urgent să fie pusă în practică.

În ce privește porumbul, — desigur că în acest județ recoltarea se face mai tîrziu — la data de 25 septembrie nu se strînsese rodul decît de pe 2 237 ha din totalul de 45 601 ha, adică 5 la sută din recoltă. Neîndoindu-se că pe mari suprafețe din județ porumbul nu e încă suficient de copt. Dar în fața cooperativelor băcăuani nu stă decît luna octombrie. Direcția agricolă județeană, U.J.C.A.P.-Bacău și conducerea cooperativei agricole de producție pot și trebuie să ia măsuri urgente pentru ca ritmul recoltării să se intensifice, pentru ca peste tot unde porumbul a atins maturizarea să se facă imediat culesul, astfel ca pierderile, atunci cînd vremea se va înrăutăți, să fie reduse la minimum.

V. VISAN

note de călător grăbit

Am încercat o adevărată mulțumire odihnindu-mă, după oboseala drumului, într-una dintre primitoarele camere ale noului și ultraconfortabilului hotel «Delta» din Tulcea.

Înainte de a ațipi mi-am amintit că, nu demult, unele dintre deficiențele existente aici fuseseră relatate în paginile presei. Critica și-a atins, prompt și eficient, scopul, iar lecuirea a fost radicală. Pe lîngă curățenia desăvîrșită, te impresionează în mod deosebit de plăcut comportarea civilizată a personalului.

Risc o sugestie: nu s-ar putea «moli» de zelul celor de la hotelul «Delta» și cei care-și desfășoară activitatea (oare se poate numi așa?) la numai vreo două sute de metri amonte, pe același mal al fluviului, la așa-zisul bufet «Dunărea»?

lată numai cîteva mostre din «glumele» localului, înscrise la vedere pe mari firme frumoase desenate și aplicate foarte la vedere pe fațada proaspăt

văruită:

«Zilnic bere proaspătă, rece» (nu e, de fapt, nici proaspătă, nici rece: nu e de loc!).

«Minuturi la comandă» (n-am îndrăznit să comand; a fost însă suficient să întreb, pentru ca să fiu privit de parcă aș fi descins dintr-o farfurie zburătoare).

În schimb, la așa-zisul bar al acestui așa-zis bufet ai nevoie de multă putere de convingere pentru a determina să ți se servească contra plată un pahar de apă minerală. Țuică însă, sau alte licori «întăritoare», la discreție!

Risc și o întrebare: de ce oare, la ora prînzului, pe unele artere principale ale orașului stau aprinse toate becurile cu vaporii de mercur, destinate a servi iluminatului public în decursul nopții? Se sting cumva, ca o compensație «logică», îndată ce se înserează?

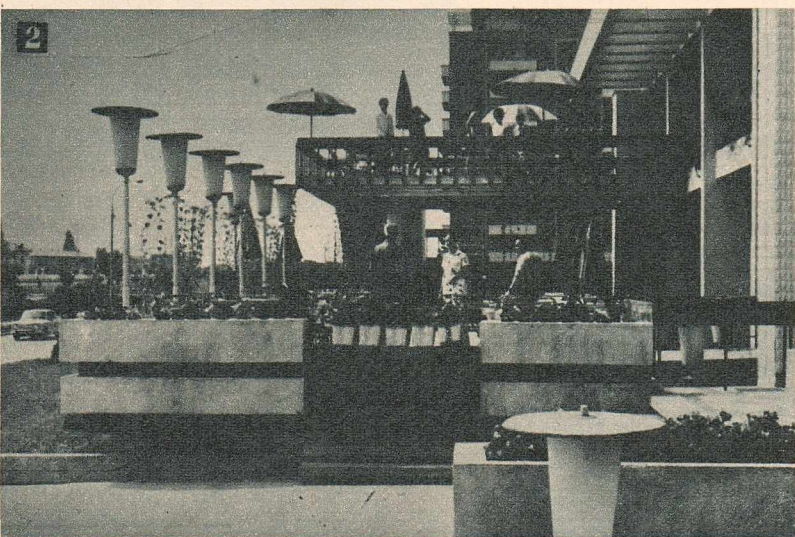
Mircea NOVAC

(Continuare în pag. 30)

pieton prin oraș ploiești-nord

Text de Viorica CIORBAGIU Fotografii de Elena GHERA

Când scriu «oraș», nu-mi forțez condeiul ca să realizeze o metaforă. Desigur, în accepția curentă Ploiești-Nord este un cartier nou din urbea petroliștilor. Dar tot conform unor criterii consacrate, cei aproape 30 000 de locuitori ai cartierului mai sus-numit ar putea alcătui populația unui oraș depășind mărimea Cîmpinei, bunăoară. Și dacă mai socotim liceul, cele două școli de cultură generală, policlinica și alte ase-

menea dotări la îndemîna omului, înseamnă că reporterul nu are, cu adevărat, de ce să încerce transfigurarea unei realități, care are strălucirea ei proprie.

1) Dacă ai auzi toșnetul mării, mai mult sau mai puțin apropiat, ai putea să te crezi la Mamaia. Senzația aceasta este procurată de asemănarea Mamaiei cu centrul comercial din Ploiești-Nord, unde dincolo de bunul-gust al aranjării vitrinelor, florile și verdeța te petrec pre-

tutendeni, izbutind să te convingă că a cumpăra este o operație estetică.

2) Restaurantul cu terasă, de o arhitectură de-a dreptul încântătoare, este — zice-se — inegalabil în tot Ploieștiul. E mai mult decât sigur că atât localnicii cât și turiștii cunosc cel mai bine acest obiectiv din Ploiești-Nord. Așa că amănuntele sînt de prisos.

3) În toamna aceasta, cartierului i s-a oferit un argument în plus pentru pretenția de oraș: o piață nouă-nouă. Cu umbrele colorate vesel și, mă rog, cu toate celelalte accesorii fotografice.

4) Aceste țevi stricate, în curs de deplasare, «ascunse» după un bloc, au o semnificație exactă: de săptămîni întregi, 14 blocuri din Ploiești-Nord (aproximativ 2 000 de suflete) nu au apă caldă. Poate că lăsarea frigului va influența, prin contrast, încheierea lucrărilor la centrala termică...

5) ...Și cu acest prilej va dispărea și tentația prichindeilor de a măsura adîncimea gurilor de conducte neacoperite. Nu de alta, dar de la azvîrlirea cu pietricele, fantezia i-ar putea împinge la încercări mai temerare. Doamne fereste!

6) Dreptunghiul din prim-plan este un... eventual teren de parcare a mașinilor: în iarna trecută constructorii s-au opintit să-l scoată de sub zăpadă și

să-l niveleze. Când s-a făcut vreme bună constructorii au dispărut. Le reamintim că sezonul cu intemperii abundente e pe-aproape. Poate se întorc. Și cu mai mult noroc...

cînd documentația întîrzie, investiția bate pasul pe loc

Urmărind îmbunătățirea aprovizionării cu carne a Capitalei, s-a preconizat, printre altele, crearea unei largi rețele de crescătorii sistematice de porci în numeroase cooperative agricole de producție din județele Ilfov și Teleorman. În acest scop s-au alocat și importante fonduri: circa 80 milioane lei numai pentru anul 1970 — jumătate din această sumă provenind din fondurile centralizate ale statului. Lucrările au fost repartizate Trustului de construcții al județului Ilfov, care a primit sarcina de plan la 17 iulie a.c., urmînd să treacă de îndată la organizarea șantierelor, astfel ca, o dată cu prima zi a anului 1970, munca să poată începe; în primul trimestru al anului viitor, 25 la sută din lucrări să fie terminate, iar pînă la finele anului zeci de mii de scroafe și purcei să guite în noile crescătorii.

Dar organizarea unor șantiere presupune o sumă întregă de lucruri ce trebuie să fie temeinic studiate, cunoscute și fixate dinainte. Proiectele-tip ale construcțiilor, amplasamentele lor definitive, făcute pe baza prospectării surselor de apă și a posibilităților de acces etc. — iată doar cîteva dintre elementele pe care beneficiarii (Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție — respectiv uniunile județene

Ilfov și Teleorman) trebuiau să le fi definitivat la data cînd Trustului de construcții i s-a trasat sarcina de a-și trece în plan aceste lucrări, sau cel puțin la scurtă vreme după aceasta.

Pentru Trustul județean de construcții, aceste crescătorii însumează circa 28 la sută din planul său de lucru pe anul 1970.

Ce au făcut beneficiarii ca lucrările să poată începe la timp? Nimic — sau aproape nimic! Ba putem afirma că au creat de pe acum premisele întîrzierilor în realizarea acestor investiții. Din partea U.J.C.A.P.-Ilfov, beneficiara a 30 de crescătorii în valoare de 25 milioane lei, s-au primit, după aproape două luni de la fixarea sarcinii de plan, doar date informative asupra probabilelor amplasamente ale crescătoriilor, fără nici o confirmare oficială a acestora. În plus, s-a mai primit și un proiect-tip, lucrat la această uniune, care însă nici nu poate fi luat în considerație din diverse motive, printre care cel mai important este acela că el prevede un conșum de material lemnos ce depășește de 7 ori (da, ați citit bine: de 7 ori!) limita maximă admisă de normativele în vigoare.

Cît privește U.J.C.A.P.-Teleorman (cu un număr mai mic de crescătorii — 28 milioane lei investiții), lucrările stau

și mai prost: constructorului nu i s-a comunicat, nici măcar informativ, vreun fel de date.

Pînă la ora actuală — și sîntem la începutul lunii octombrie — viitoarele șantiere ar fi trebuit să aibă organizate găurile, depozitele de materiale, drumurile de acces. Constructorii au bombardat cu adrese cele două uniuni județene dar, precum se vede, balistica hîrțiilor nu a avut efect.

Premisele întîrzierii în realizarea acestor construcții sînt de pe acum... realizate. Planul anual de producție al întregului trust de construcții este în dificultate cu un trimestru încă înainte de a fi început.

U.N.C.A.P., care coordonează lucrările, trebuie să ia măsuri urgente, obli-

gînd cele două uniuni județene să pună la dispoziția constructorilor toată documentația necesară. Dacă lucrul acesta se va face în cîteva zile, situația ar mai putea fi — cu eforturi sporite — cel puțin parțial îndreptată. Dar aceste eforturi trebuie făcute. E vorba doar de construcții în care se investesc sume mari; e vorba de investiții menite a asigura creșterea a peste 100 000 porci anual. E vorba deci și de creșterea veniturilor a zeci de mii de țărani cooperatori. Și, ca țel final, de o mai bună aprovizionare cu carne a Capitalei. Sînt lucruri care nu se pretează la tergiversări. Iar cei ce le-au luat prea ușor trebuie să fie trași la răspundere.

V. SAVIN

cutia cu... sare

Fotografia alăturată nu reprezintă nici o enigmă. Este o banală cutie pentru sare, a cărei folosință a fost «puțin» schimbată.

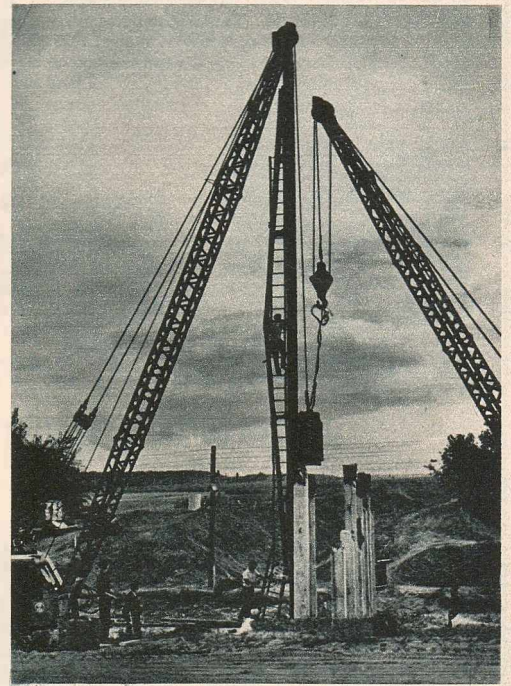
Organele securității statului au descoperit în conținutul ei un lăcăș special care adăpostea... informații cu caracter secret. Tentativa de scoatere a informațiilor peste frontierele țării a fost curmată la timp, iar vinovații trași la răspundere conform legii.

P.H. BUCOVINEANU

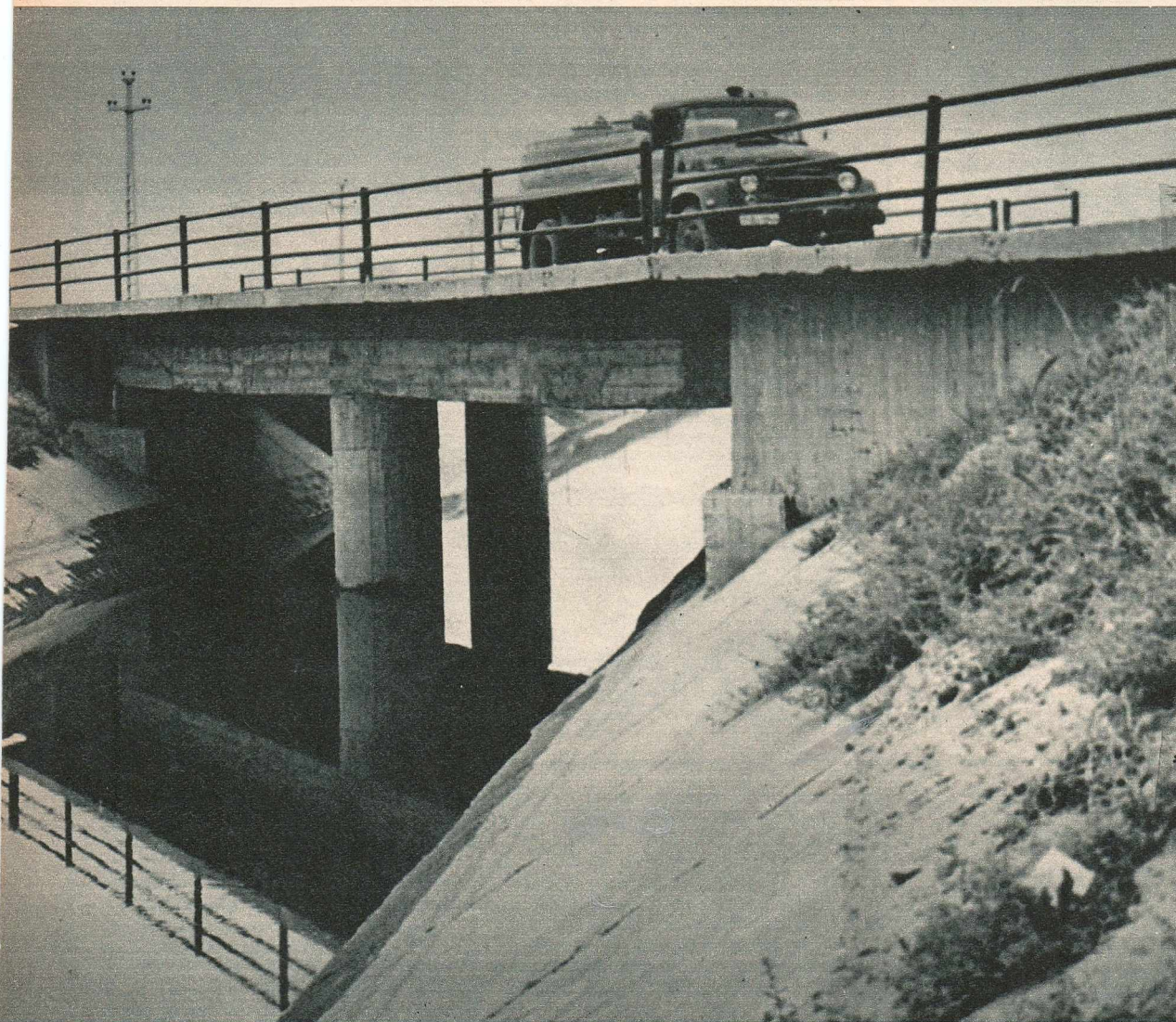

nesfirsita ploaie a

de Petre ANGHEL
Fotografii de Eugen IAROVICI

▲
În mijlocul cîmpului,
ce nu auzise
pînă acum
două-trei decenii
zgomot
de motor,
adevărate șantiere.
Se bat
piloții podului 6
de la
Rastu-Băilești.

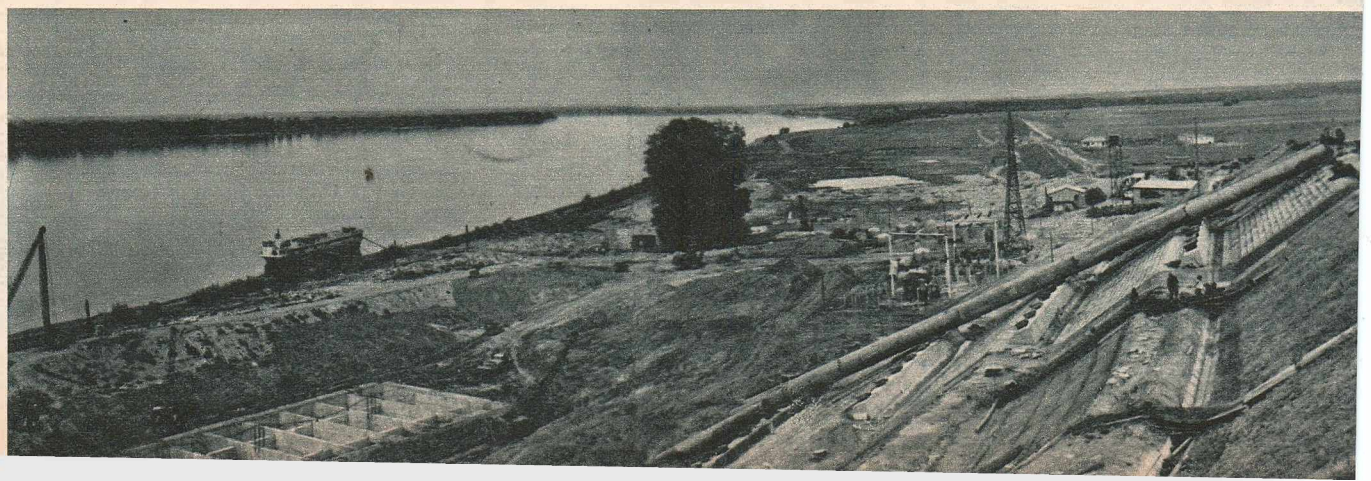

▲
Un pod banal. Apa de sub el a inversat însă rosturile naturii: pornește din Dunăre și se varsă peste pămînt prin infinite guri.

Peste întinderile ce par încremenite și fără sfîrșit în acel sud al Olteniei, oamenii au așternut așezările lor pe care le-au numit cu sunete scurte și tari: Coveiu, Rastu, Catanele.

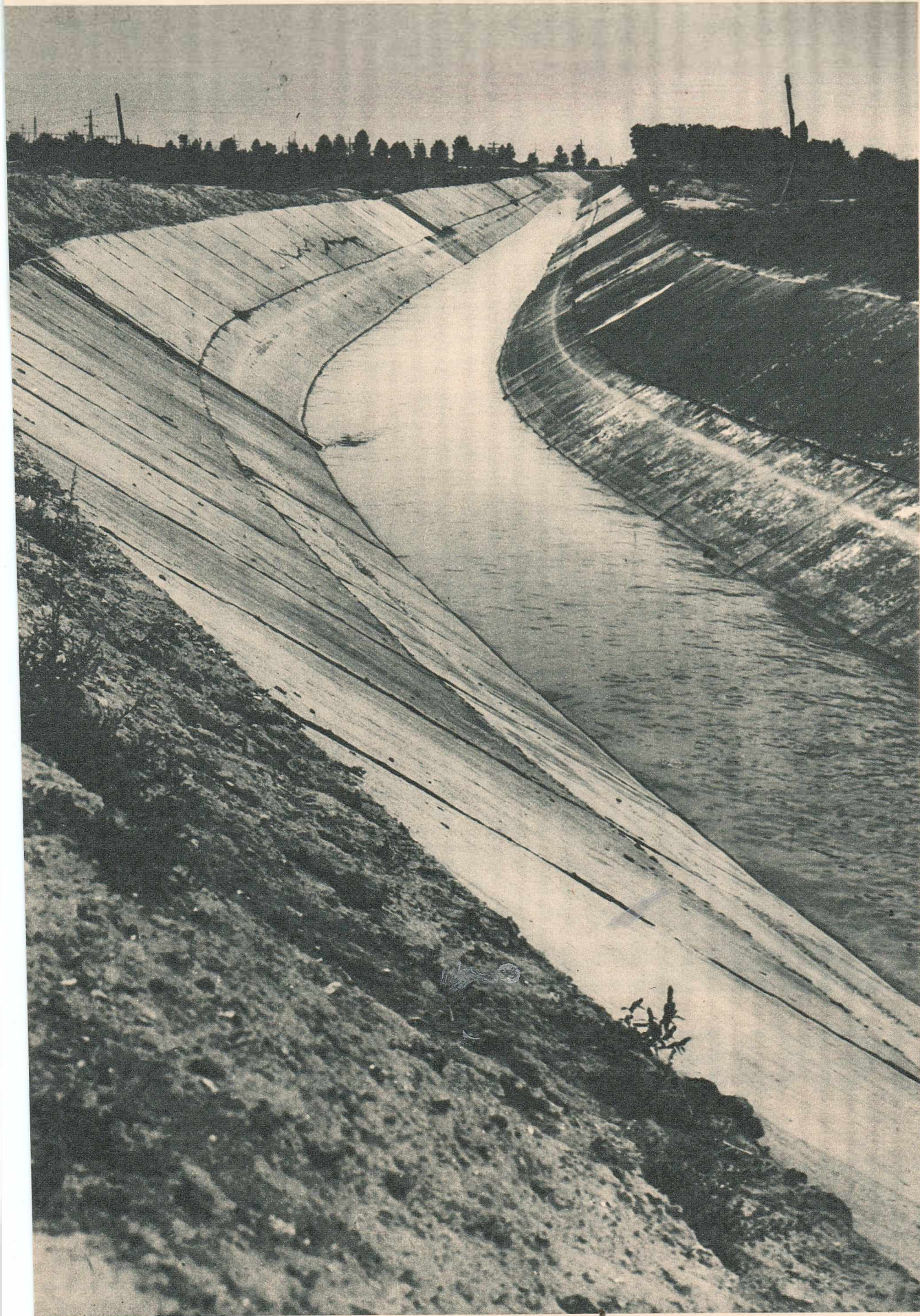
La cîmpie, gîndul n-are hotar și înțelege pentru prima dată ce înseamnă orizont. Mergi cale de un ceas, cale de două ceasuri, și cerul nu se mai întîlnește cu pămîntul, deși adeseori ți se pare a se afla la doi pași. Și pentru că norii se depărtează uneori cu adevărat, s-a încercat să se doboare cerul. Și fiindcă blestemul unor vremi a trecut, oamenii, într-o înțeleaptă unire, și-au dat mîna spre a săvîrși o altă albie a Dunării, mai mică dar mai rodnică pentru ogoarele lor, prin rețeaua de 800 km de conducte și 500 km de canale. Au vrut să arate — deși la mijloc nu e o simplă ambiție — că ei, cei de aici, și semenii lor pot stăvili arșița mistuitoare a soarelui ce le pîrjolea adesea roadele.

Aceasta a fost rațiunea canalului de irigație de pe terasa Băilești-Calafat, prin care circa 50 000 de hectare vor primi ploaie la comandă și după necesități, prin aducerea

pământului

Sub pământul nisipos al Basarabilor vor trece de-acum încolo ape subterane îndestulătoare.

La Basarabi, pământul începe o nouă epocă, în care fiecare metru pătrat va scoate la lumină toată bogăția sa.

Canalul magistral, cu un debit de 47 mc pe secundă. Un Olt artificial; nu e la mijloc nici o metaforă.

apei din Dunăre. Un canal magistral de 44 km va transporta o cantitate de apă de 47 mc pe secundă, echivalentul debitului de vară al Oltului.

Sistemul de irigație prin conducte de azbociment sub presiune este — ne informază tovarășul Mihail Panait, inginer-șef al Trustului de construcții îmbunătățiri funciare-Craiova — din cele mai moderne. În 1968 s-au executat lucrările pe 15 000 ha, vara aceasta apa curgând din belșug. Până la sfârșitul anului în curs se vor preda încă 15 000 hectare. Lucrarea în totalul ei e grandioasă, pe măsura acestor întinderi și a hărniciei celor ce le brăzdează. Din pământul neted ca-n palmă se vor disloca peste 6 milioane metri cubi pământ și se va turna un volum de circa 200 000 metri cubi beton. Din canalul magistral, de care vorbeam la început, se desprind canale de distribuție intergospodărie, de la care cele 325 de stații vor pompa apa în rețele. De aici, cu ajutorul aripilor de ploaie și al aspersoarelor, pământul va avea ploaie la comandă.

Iată câteva date comparative edificatoare pentru această mană omenească, care dovedesc utilitatea și eficiența economică a lucrărilor. În anii cei mai favorabili, de pe un hectar se obțineau cel mult 4 500 kg porumb boabe la hectar. «Anul acesta — ne spunea inginerul Gheorghe Tudora, director I.A.S.-Băilești — de pe suprafața irigată s-au obținut în medie 7 500 kg boabe la hectar». Pe terenurile unde se cultivă cereale în sistem irigat se pot amplasa, după recoltare, culturi legumicole: fasole, castraveci, spanac; porumb — masă verde și siloz. În 1969, irigarea a făcut posibilă la acest I.A.S. însămânțarea a 30 hectare cu fasole, peste 180 hectare cu castraveci. De pe un hectar de fasole se obțin minimum 3 tone păstăi, care aduc un venit anual de circa 135 000 lei.

Inginerul Dobre Zamfirescu, șef de sistem punctul Băilești, ne vorbește printre altele despre caracterul științific al acestei ploi

(Continuare în pag. 23)

ÎN PODGORII STRĂVECHI

de Sofia SCORTARU
Fotografii de S. STEINER

La 1712, când suedezul Erasm Heinric Schneider de Weismantel încredința hîrtiei impresiile culese dintr-o călătorie prin Țările Române, viticultura era deja o sursă consacrată de venituri iar faima podgoriilor care îmbrățișau pămîntul românesc din

Banat și pînă în nordul Moldovei ajunsese la curtea lui Cazimir al Poloniei, în îndepărtata Moscovie și în însorita Italie. Negustorii greci rostogoleau spre Țarigrad butiile cu Cotnari sau Odobești, iar rafinații degustători din Franța se întreceau laudînd savoarea și parfumul vinului de pe aceste meleaguri.

Un popas la Focșani l-a îndreptătit pe călătorul suedez de acum două secole să observe că «aici vinul se produce în cea mai mare abundență. Cînd un străin și călător sosește aici dă două parale turcești, care fac un gros și jumătate împărătesc, și pentru această sumă poate să bea timp de o zi și o noapte, cît este în stare și vrea». Într-adevăr, ținutul Putnei a adăpostit la poalele Măgurii Odobeștilor și pe celelalte dealuri care se înșiră spre mieznoapte, cea mai întinsă podgorie a țării, renumită prin abundența și calitatea roadelor sale.

Stema județului, bătută în urmă cu un secol, înfățișează un Bachus călare pe o butie pîntecoasă, simbol al principalei bo-

gății a ținutului și al indeletnicirii de bază a localnicilor.

Mutațiile pe care prezentul nostru socialist le-a săvîrșit pe aceste meleaguri au imprimat în spațiul pe care se lăfăia odinioară, nestingherit, zeul vinului și al veseliei, simbolurile contemporane ale unei armonioase ascensiuni pe scara progresului.

Viticultura continuă să-și revendice — și pe bună dreptate — un loc de frunte în economia acestui ținut și să se confirme ca o sursă importantă de sporire a venitului național. Un singur județ, cel al Vrancei, detine o suprafață de aproximativ 32 000 ha cultivate cu viță de vie (nouă la sută din suprafața viticolă a țării) și dă 20 la sută din recolta totală de struguri și 10 la sută din producția de vin a României.

Care va fi fost, cu sute de ani în urmă, gustul vinului de pe aceste meleaguri? Prin ce calități deosebite s-au recomandat odinioară vinurile pămîntene, — galbene, păsăreasca și tămioasa de Odobești, coar-

na albă, razachia roșie, neagra moale, vulpea neagră — licori tescuite în podgoriile Putnei, strănepoatele anticei «labrusca», vița de vie sălbatică, descoperită și innobilată — dacă e să-i dăm crezare lui Herodot — încă din vremea sciților?

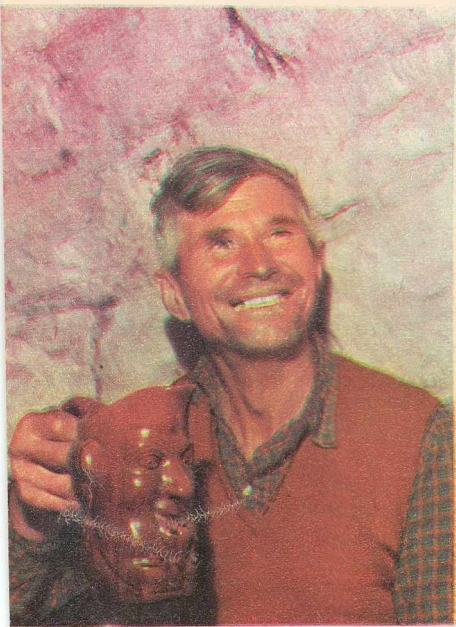
Beneficiem de nenumărate mărturii, rămase de la cei care se încumetau să străbată drumurile dificile ale Moldovei, avem la dispoziție o arhivă de contracte comerciale încheiate cu țările învecinate. Dincolo de multitudinea și varietatea documentelor rămîn elogiile unanime generate de calitatea fiecărui soi în parte. «Aici vinurile sînt ușoare și limpezi, însă cu un gust deosebit de plăcut și de o calitate deosebită» — nota acum aproape 300 de ani francezul Jean-Louis Carra, secretar domnesc și preceptor al beizadelelor.

Dacă ne ghidăm numai după vechile beciuri, utilizate integral pînă în zilele noastre, putem să-i dăm liniștii dreptate. În aceste depozite subterane vinul a beneficiat de cele mai fericite condiții, în stare

Inscripția chirilică care străjuiește intrarea (singura inscripție veche de acest fel în Moldova și probabil din întreaga țară) sună astfel: «A stăpînitorului prințu al Moldavi Mihail Sturza V. V anul 1839. prin supusa slugă. lucrat m (e) d (eului) cer Asănachi

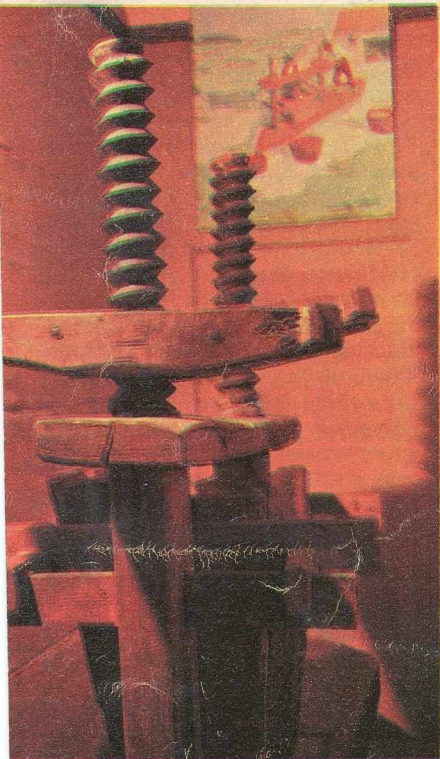

Un erudit în materie: pivnicerul de la «beciu domnesc».

Recolta anului 1969: 8 000 kg struguri la hectar.

Străvechiul teasc, înlocuit astăzi cu agregate moderne, își continuă existența doar ca piesă de muzeu.

Stema ținutului, așa cum o găsim în pecetea din 1839 a domnitorului Mihail Sturza. Un autentic certificat de noblete al podgoriilor vrâncene, simbol al generoasei, dar unice surse de venituri a localnicilor.

Bucuriile toamnei.

«Beciu domnesc» din Odobești, a cărui construcție se presupune că datează din vremea lui Ștefan cel Mare. În ampla și documentata lucrare a profesorului C. Giurescu («Istoricul podgoriei Odobeștilor») se precizează că lăcașul de depozitare a fost ridicat pe la 1839, din porunca domnitorului Mihail Sturza.

să-i sporească necontenit puterea, să-i desăvârșească aroma și buchetul.

Ei bine, dacă gustul vinului de odinioară a pierit o dată cu cei care l-au fabricat și l-au băut, documentele vremii ne-au transmis în schimb informații precise asupra soiurilor cultivate. În urmă cu o sută de ani — precizează Ion Ionescu de la Brad în «Agricultura județului Putna» — se cultivau 16 soiuri, «zece albe și șase roșii». Astăzi, paradoxal, ne este mult mai dificil să indicăm cu exactitate numărul soiurilor cultivate în podgoriile vrâncene, și asta pentru simplul motiv că fiecare an adaugă câteva noi la gama varietăților existente. Numai între 1968 și 1969 au apărut 12 soiuri de viță de cea mai bună calitate, venite să completeze goulurile din vii. Asta înseamnă 12 reușite ale alchimistilor moderni, care oficiază în stațiunile experimentale din Odobești, Panciu sau Cotești ca în veritabile laboratoare de creație.

La ora cînd scriem aceste rînduri, poama viilor, zdrobită sub teascurile mecanice — urmașele «edecurilor» de odinioară — s-a transformat în adevărate riuri dionisiace. Trasă la butoi, fiertura dulce și aromată se simte pretutindeni. O boare dulceagă, acidă și persistentă, răspîdită cu generozitate de-a lungul și de-a latul Vrancei.

Recolta anului 1969 se recomandă prin 10 260 vagoane de struguri (8 000 kg boabe la ha), dintre care 8 532 de vagoane s-au îndreptat spre combinatele de vinificație de la Focșani, Panciu, Odobești, Cotești, Păunești, Popești, Jariștea.

O producție pe cînstle, mai ales dacă avem în vedere calamitățile naturale ale anului 1969: secetă în primăvară, ploi în sezonul de coacere, grindină și mană. Sau ceea ce, totodată, ne îndeamnă să fim optimiști, să anticipăm cu încredere reușita și sporul viitoarelor recolte.

În conformitate cu documentele celui de-al X-lea Congres al partidului și în concordanță cu dezvoltarea generală a viticulturii românești, ținutul Vrancei se va înscrie printre cei mai vrednici și generoși podgoreni ai României. În viitorii ani viticultura județului va beneficia, între altele, de o nouă crămă, cu o capacitate de 1 050 de vagoane. Se va continua de asemenea extinderea capacităților de producție în combinatele existente, precum și mărirea spațiului de îmbuteliere și depozitare. Un cadru adecvat, o garanție pentru realizarea îndrăznețelor cifre de perspectivă privind producția și calitatea acestei străvechi bogății a pămîntului vrâncan.

REMBRANDT

de Cornel BOZBICI

Cînd în 1632 revine la Amsterdam, de unde cu cîțiva ani în urmă — se spune — fugise de ciumă, Rembrandt van Rijn, fiul morarului din Leyda, împlinea 26 de ani... Un autoportret din acel an ne arată un tînăr îmbrăcat sobru, în negru, cu o față de băiat serios, căruia bereta semeț înclinată îi dă un aer de cuceritor. Și dacă obrazul lui pare mai degrabă al unui adolescent, în schimb ochii, privirile, sînt ale unui om care încearcă să pătrundă misterele existenței, priviri care întrebă și scrutează... Pînă acum învățase tot ce se putea învăța în atelierul lui Jacob van Swanenburgh din Leyda și al lui Pieter Lastman din Amsterdam, ucenicise deci după sfaturile bătrînului Cennino Cennini, frecînd culorile, pregătind pinzele cu grund, desenînd sub supravegherea maeștrilor. Apoi, părăsindu-i, tînărul artist înfruntă singur universul. Universul în al cărui centru umanității secolului puseseră omul, la fel ca și pictorii, care acum stăpîni ai anatomiei jonglează cu trupul omenesc. Personajul care interesează este omul în carne și oase, nu îmbrăcat grecește, ci cu veșmintele

pușcă, pește și blănuri, mirodenii și fructe. Toată lumea e angrenată în această uriașă mașinărie economico-financiară. Doar Descartes, care se află de cîțiva ani în Olanda, pretinde că e singurul om care nu face negustorie!

Rembrandt venise cu oarecare faimă de portretist, voia să se impună și găsisese aici un teren cum nu se poate de propice. Burghezii aceștia opulenți și pragmatici nu pretind decît un singur lucru: să se recunoască în tablou. De altfel nu e în contradicție cu ceea ce aspiră pictorul: portretul-confesiune. Și dacă acești burghezi, cu vrednicele lor soții, țin la aerul lor respectabil, cu atît mai bine, îi va picta așa cum sînt, după toate canoanele. Pictorul îi privește sententios, proiectîndu-le pe față un joc de lumini și umbre, detașîndu-i uneori de fond, iar alteori, prin funcțiile sugestive care le conferă luminii, îi implantează într-un spațiu continuu și nelimitat.

Și iată, vine prima comandă cu adevărat importantă: un portret colectiv al gildei chirurgicalor. E primul tablou de dimensiuni mai mari, care urmează

să cuprindă opt personaje. Genul fusese inaugurat cu cîteva decenii înainte, proliferase, avea maeștri recunoscuți. Acordînd compoziției un rol primordial, ca să spargă monotonia, el grupează cele opt personaje în jurul cadavrului, în piramida. Și dacă totuși atitudinile nu sînt prea firești, el creează un centru de interes comun prin acea atenție cu care sînt înzestrate personajele. Contrastul dintre negrul costumelor și pata luminoasă a cadavrului contribuie la realizarea atmosferei. «Lecția de anatomie a profesorului Tulp» (1632), fără să fie o capodoperă, va fi un mare succes. Toate virtuțile tinereții se dezlănțuie în acest bărbat care n-a împlinit încă 30 de ani: îndrăzneala, fecunditatea creației și dragostea. În 1634 se căsătorește cu Saskia van Uylenburgh, moment care marchează și deschide un deceniu de exuberanță, prolific din toate punctele de vedere. Un autoportret din același an ne înfățișează un bărbat cordial. Este fericit și ține s-o mărturisească lumii prin pinzele sale. Poate nici un alt pictor n-a făcut din sentimentele sale, din viața sa, un jurnal deschis tuturor privirilor și cercetărilor. «Saskia cu pălărie de paie» (virf de argint 1633), «Saskia cu șirag de perle» (1634), «Saskia întruchipînd pe Flora» (1634), pe Bellona, pe Dalila... O revărsare impetuoasă

Cu 300 de ani în urmă, la 4 octombrie 1669, murea Rembrandt, cel care a desenat și a pictat ca nimeni altul omul și sufletul lui, cel care a coborît din cerurile Vechiului și Noului Testament pe Iisus, pe Iosif, pe David, pe Saul, pe Tobie și pe Maria, Suzana și Bethsabe, și pe mulți alți preafericți și nefericiți, și cel care a făcut din lumină o nouă materie pentru pictură...

«Autoportret» (1632).

și purtările lui obișnuite. Omul real, așa cum îl văd ochii. Dar și Biblia cu legendele ei fascinează imaginațiile. Tînărul pictor înțelege lecția timpului. El desenează cerșetori care poartă stigmatul nefericirii, oameni în zdrențe. Nu sînt ei oare modelele vii ale Evangheliei? Și prin ei încearcă să se elibereze de reprezentarea scolastică, idealizată a omului. Lucrează cu dirzenie. E perioada în care își exersează ochii, mîna, cînd uzează de clarobscurul tradițional. E un mic maestru, încă îmbibat de manierism, tributar în scenele de gen altor confrăți, dar care își savurează primele succese: «Fuga din Egipt», «Tobie și Ana», «Cristos alungînd negustorii din templu», «Loth și fiicele sale», «Nabucodonosor în fața vițelului de aur» etc. Tablourile sale sînt pictate pe lemn, în tonuri reci sau dominate de albastruri, dar nuanțele sînt fine. Clarobscurul său e mai nuanțat și culorile locale prind să se topească în atmosfera învăluitoare. În «Cristos la Emaus», «Samson și Dalila» sau în «Saul și David», lumina începe să se condenseze, să țîșnească feeric, dar în același timp, fluidă, nu mai delimitează strict planurile.

Portretul este istoria unui suflet, și cine vrea să vorbească despre profunzimea omului se va opri îndelung la fața lui. Ceea ce și face tînărul Rembrandt. Cu o plăcere nedisimulată își va cerceta propriul său chip, revenind mereu de-a lungul timpului ca la o oglindă bizară, care narează bucurii și drame și care marchează scurgerea timpului fără părtinire și fără complezență. Va interoga — încă din tinerețe — chipurile concetățenilor săi cu o plăcere secretă, dacă nu drăcească, căutînd în primul rînd expresia și nu frumusețea, preferînd o femeie bătrînă unui obraz tînăr bovin. Și expresia o găsește în lumea obscură a sărăcimii, pe chipul mamei lui bătrîne sau pe cel al evreimii sărace din stradelele Amsterdamului, cu fețele lor răvășite, cu părul lor negru și ochii magnifici, rumegîndu-si iluziile.

EXUBERANȚA

Amsterdamul anului 1632 — cînd sosește Rembrandt — e centrul mondial al comerțului cu grîne și cherestea, mătase și diamante, vinuri și praf de

de senzualitate, dublată de o tehnică strălucită și acordată cu un gust nedisimulat pentru punere în scenă, ca în acel «Autoportret cu Saskia pe genunchi» (1638). El cîntă corpul Saskiei ca un soț îndrăgostit cînd o pictează în «Danae» (1636) într-o așteptare răscolită de dorință. Este un poem al cărnii sincer și direct, care nu idealizează nimic. Pozîndu-i adeseori, o îmbracă somptuos cu mătăsuri vaporoză, cu dantele, cu brocarturi și bijuterii, trădînd astfel un gust pentru fast și podoabe, ca de altfel și în alte opere, dar totodată măiestria și magia în redarea materialelor și giuvaerurilor. Pînă la «Rondul de noapte» (1642) Rembrandt lucrează un ciclu al patimilor pentru stadhuderul Frederick-Hendrick de Nassau, o serie de subiecte biblice («Îngerul părăsind pe Tobie», «Iosif povestindu-și visele», «Nunta lui Samson», «Suzana în baie») sau mitologice («Răpirea Proserpinei», «Răpirea Europei» etc.), tablouri în care clarobscurul liric sau dramatic este complementat de scheme compoziționale dinamice și monumentale. În această perioadă Rembrandt cunoaște pasiunea peisajului, gen strălucit reprezentat de pictura olandeză, care pentru el e un odihnitor prilej de evadare, dar și de lărgire a viziunii.

CĂILE SPRE UNIVERSURILE INTERIOARE

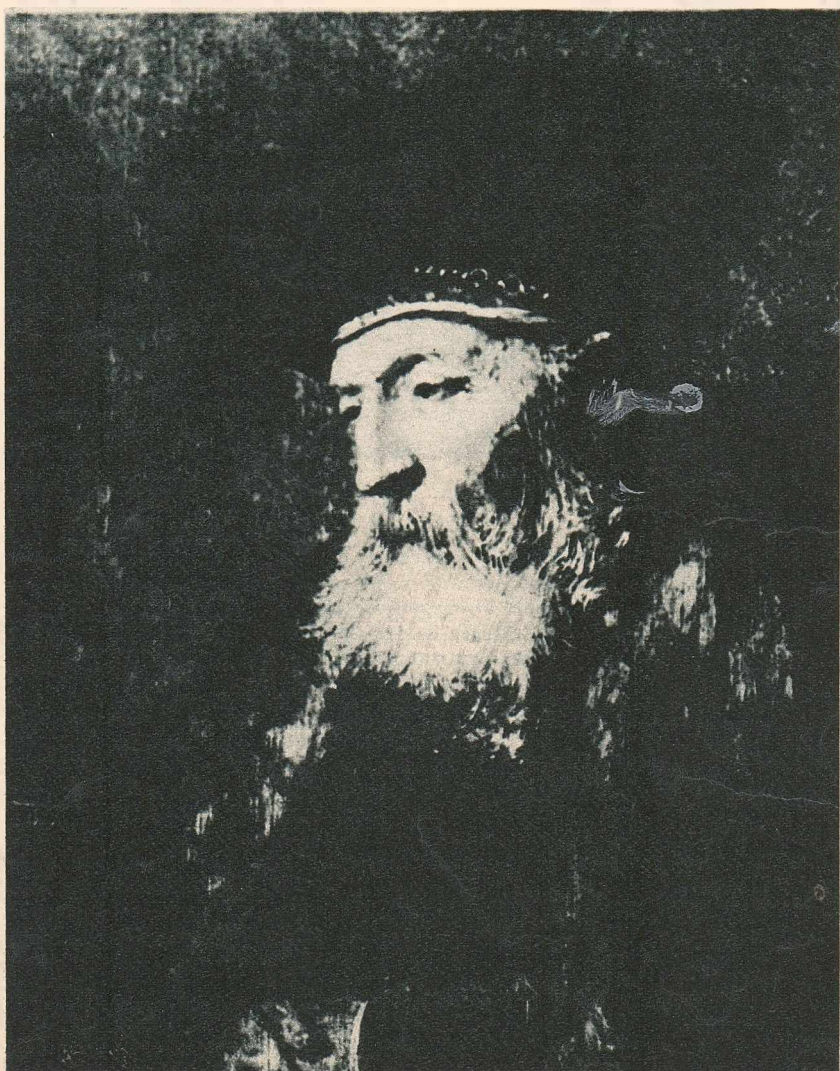
Primii ani ai celui de-al cincilea deceniu al secolului se anunță foarte frămîntați pentru Rembrandt. Ca și în pictura lui, umbrele și luminile îi vor întuneca sau lumina viața. «Sacrificiul lui Manoah» este în același timp o parabolă biblică, dar și un ecou al vieții familiale a pictorului. Ca și Ghedeon din parabolă, Rembrandt se bucură de nașterea fiului său Titus (1641), după ce pe alți doi îi pierduse. Dar nici după un an, roasă de ftizie, moare Saskia. O lovitură teribilă, care marchează o retragere sub semnul durerii spre izolare și universurile interioare. Acum pictează «Rondul de noapte», cea mai importantă comandă primită vreodată și una dintre capodoperele sale. Tabloul numără 28 de personaje, trei copii și un cîine, și în el genialul olandez a mobilizat toată

«Hendrickje»... El o privește cu o mare tandrețe, preocupat de frumusețea mistuitoare a unui trup înfloritor.

«Saskia»... Pozindu-i adeseori, o îmbrăca somptuos cu mătăsuri, cu dantele și bijuterii...

«Cap»(studiu).

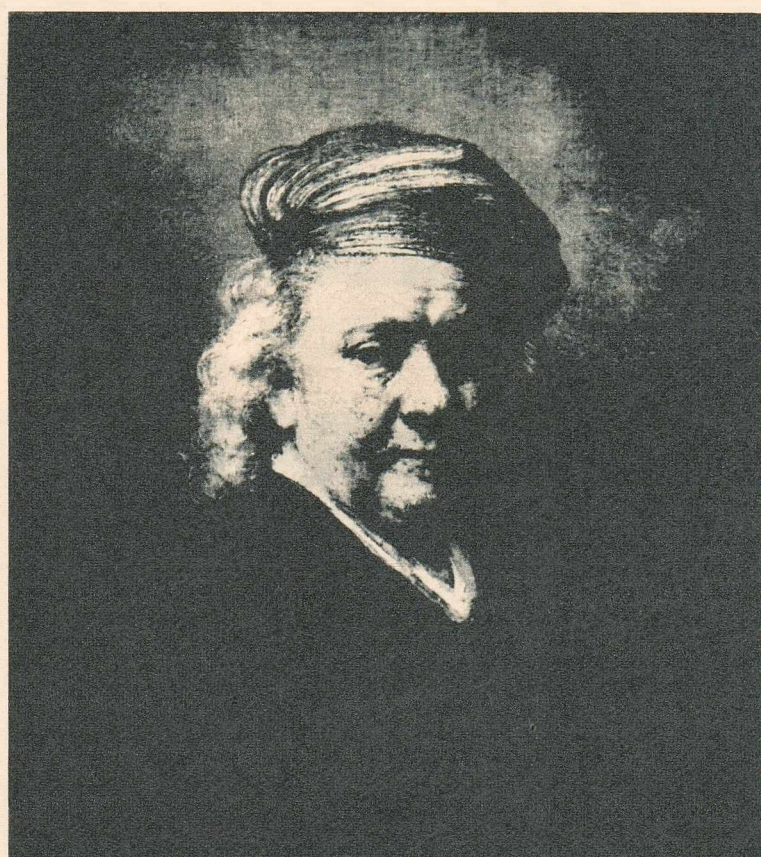
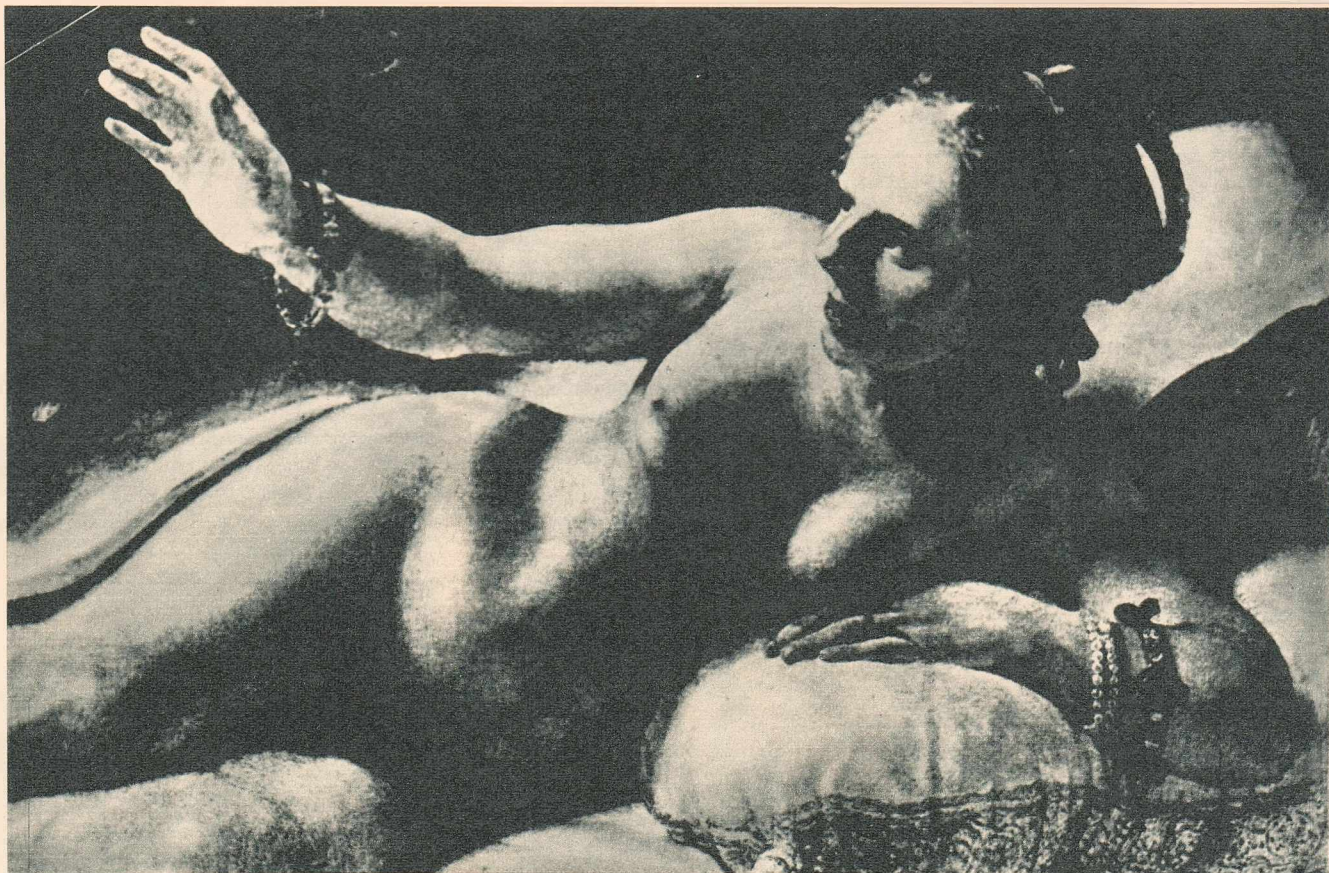

«Portretul unui evreu bătrîn».

«Danae» (fragment). Un poem al cărnii sincer și direct, care nu idealizează nimic.

«Bethsabe în baie»... O pânză din 1654. De la Danae (1636), Rembrandt nu mai pictase atât de magistral un nud (jos stînga).

«Autoportret» (1669). Un bătrîn înțelept, cu privirile calme, căruia i s-au răpit toate bunurile și a pierdut toate ființele dragi... (jos dreapta).

forța artei sale, sfărîmînd canoanele acestor portrete colective la modă în epocă, organizînd o scenă grandioasă în jurul a trei personaje principale, obținînd o imagine realistă și unitară, creînd o intensă senzație de viață, risipind generos pe fondul brun-roșcat și brun-verde tonuri calde, roșul aprins vermillon, purpuriul, verdele aurit, galbenuri, nuanțate de tente albastre fine și proaspete, o magistrală simfonie colorată. Clienții vanitoși protestează, nemulțumiți de felul cum au fost reprezentați, dar posteritatea va confirma tabloul drept o capodoperă... Rembrandt, sătul de hărțuierile creditorilor, ale proceselor, se izolează tot mai mult de agitația orașului, desenează, gravează și pictează peisaje, portrete, compoziții, profunde meditații, pe măsură ce se apropie de patruzeci de ani. În lucrările lui defilează neîntrerupte efigii umane, bătrîni înzorzonați, rabini, dar și scene biblice, căci Biblia va rămîne singura lui carte de căpătîi care-i va întreține visurile și-i va aminti permanent de fericirile și nefericirile umane, de înțelepciune și nebunie, de dragoste și ură. El va trata toate aceste scene ca pe niște episoade din viața cotidiană. «Visul lui Iosif», «Sfînta familie cu îngerii», «Tobie și femeia lui» sînt imagini lipsite de grandilocvență, odihnitoare, cu o muzicalitate tainică, trădînd aspirațiile interioare ale artistului...

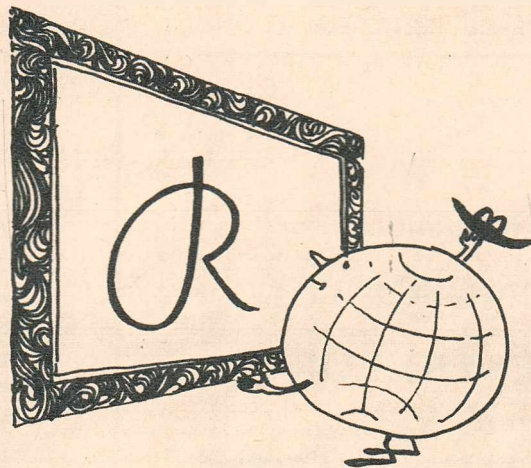
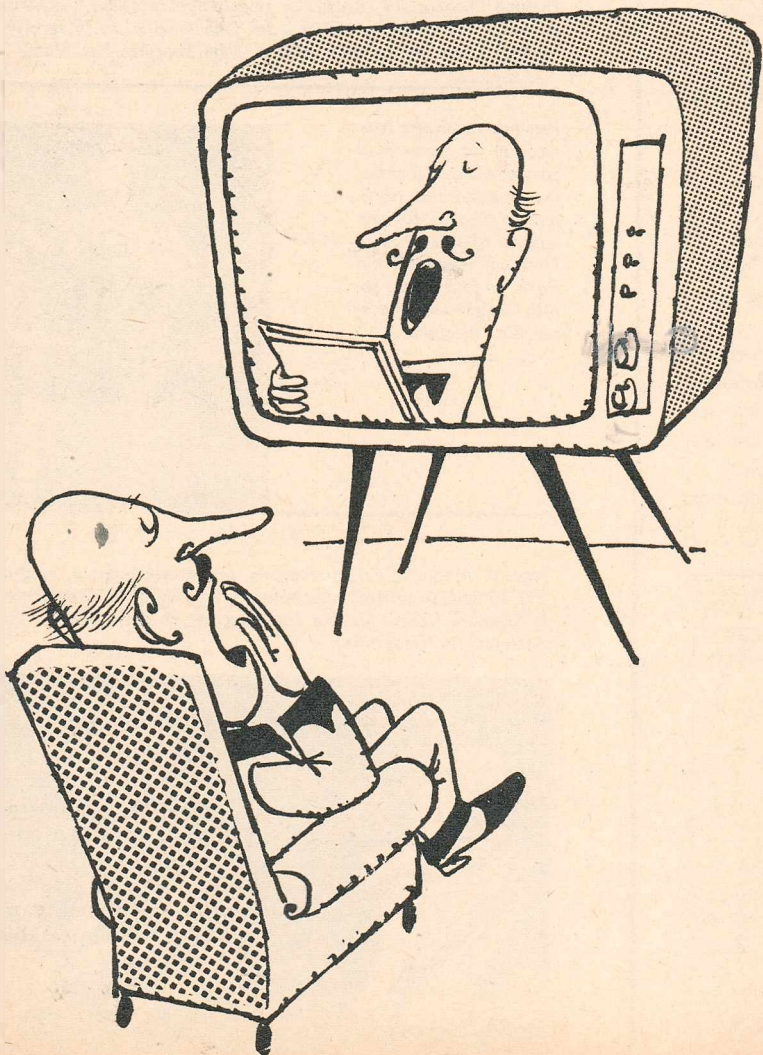
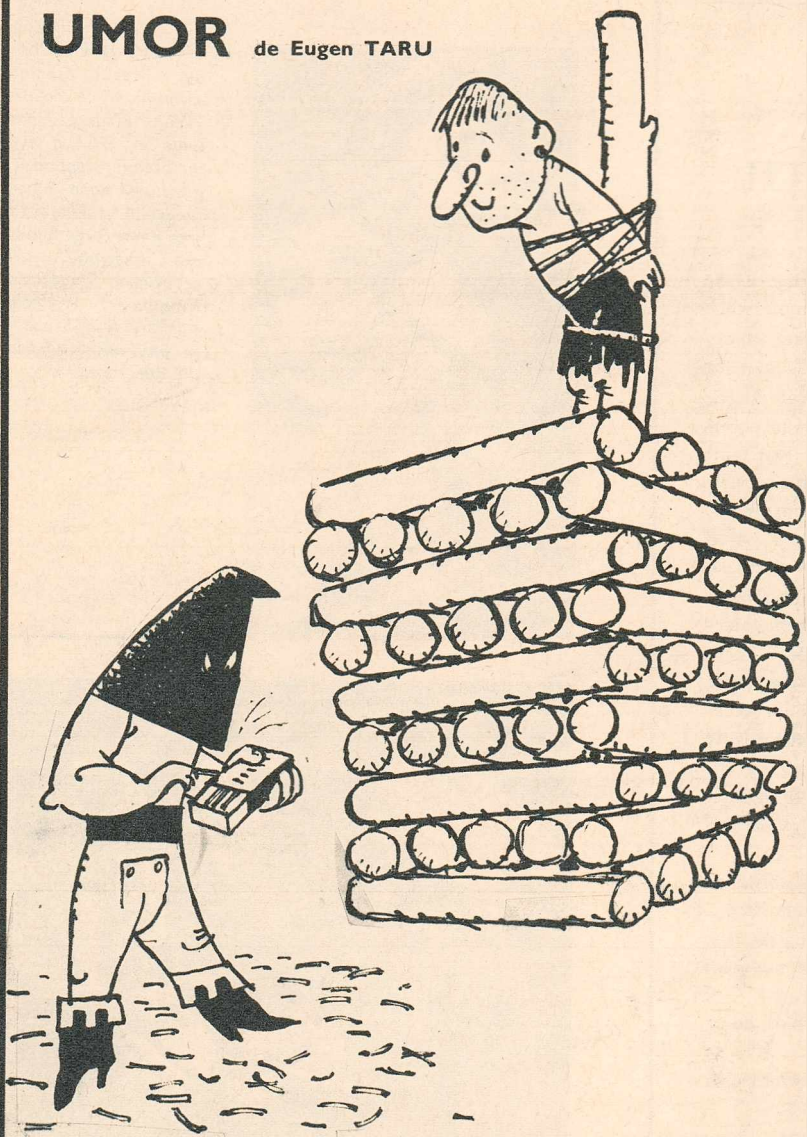
Hendrickje Stoffels este angajată în serviciul său în 1645. Are 19 ani. Biografii vorbesc de această slujnică, nu atât de fermecătoare și rafinată ca Saskia, ca de a doua dragoste, tîrzie, a artistului. Și el atestă afirmația, direct și din nou sincer și inspirat, prin lucrările sale. Proaspăt sosită, în fața porții, cu

gulerăș alb, privește sfioasă într-o parte. Numeroase portrete sînt confidențe intime, ca «Atelierul». Apoi pictorul se retrage, precaut, la adăpostul episoadelor biblice cînd o reprezintă în «Suzana în baie» sau în «Bethsabe». De la «Danae», Rembrandt nu mai pictase atât de magistral un nud și se vede că pentru el Hendrickje nu mai are secrete. Dar n-o privește ca un faun aprins, ci cu o mare tandrețe, preocupat de acea frumusețe mistuitoare a unui trup înfloritor, pe care îl inundă cu o lumină dulce, galbenă. Consistoriul va reacționa și o va excomunica de la împărtășanie, totuși fără să-i tulbure dragostea și devotamentul.

Hărțuit de creditori, de procese succesoriale, declarat falit, se cufundă tot mai mult în solilocvii. O dată cu trecerea timpului pictura lui tinde să fie tot mai mult o lumină în jurul căreia se organizează o față sau o scenă. E epoca în care pictează «Portretul lui Jan Six», «David și Saul», «Sîndicii postăvari», «Conjurația lui Julius Civilis», «Logodnica evreică», «Întoarcerea fiului risipitor»...

Și ca întotdeauna revine la propriul său chip, oglinda cea mai fidelă a lumii sale lăuntrice. Sînt clipe de dialog intim, momente în care meditează asupra scadențelor. În autoportretul din 1666 e încă surizător; dar în cel din 1669, bătrînețea l-a învins, șuvițele albe îl inundă. Nu rîde, nu sfidează, e un bătrîn înțelept, cu privirile calme, căruia i s-au răpit toate bunurile și a pierdut toate ființele dragi și care e gata să-și încheie marea aventură din lumea vizibilului și invizibilului.

UMOR de Eugen TARU

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											

REMBRANDT

ORIZONTAL: 1) Soția pictorului — Orașul olandez în care la 15 iulie 1606 a văzut lumina zilei Rembrandt Harmenszoon van Rijn. 2) «Lecția de... a profesorului Tulp», celebru tablou executat la comanda Asociației chirurgilor din Amsterdam — Animal jupuit într-un staul cufundat în penumbră, măreț simfonie în roșu și aur, prilej de a se elibera de formă, spre a se exprima prin singura virtute a culorii (1655). 3) Literă turcească — Fiul pictorului — Moț fără moț! 4) Stîncă — Vestit căpitan al lui Jules Verne. 5) Pictură de inspirație mitologică, datînd din anul 1634 — Alumiuniul românesc (abr.) — Introducere la o epopee! 6) Am în mîină — Serveste! — Insulă daneză. 7) Dan și-a pierdut capul! — Tablou pictat în anul 1627, reprezentînd un hrăpăreț care se ferește de luminile feștilor. 8) Puși în circulație — Prieten. 9) Filozof grec, pictat de Rembrandt la comanda colecționarului sicilian Antonio Ruffo — Liesbeth Rembrandt. 10) Leve! — Primele la Amsterdam! — Inițialele cu care un modest poet semnează într-un Album Amicorum citeva comentarii elogioase, în versuri, despre contribuția lui Rembrandt la această culegere — Șoricar. 11) Pui de leu — Avantaj — Muncă agricolă. 12) Micuța slujnică, angajată de pictor după moartea Saskiei.

VERTICAL: 1) «Femeia cu...», ultima gravură în acvaforte datînd din 1661 — Sîngerosul duce care guverna în Țările de Jos în acea perioadă. 2) La 4 octombrie se împlinesc 300 de

la moartea lui Rembrandt — Zeița înțelepciunii și a artelor, redată ca o femeie fără distincție și fără caracter, dar foarte împoțonată. 3) «Orbirea lui...», o compoziție pînă de mișcare, pictată în 1635 — Notă muzicală — Nina Herescu. 4) Prolog și epilog la Kant! — Trecut (abr.) — Spusă. 5) Nimic — Artist din Amsterdam, căruia bătrînul van Rijn i-l va încredința pe tînărul Rembrandt spre a-l iniția în tainele picturii. 6) A tărăgăna — Rîu în Spania — Tudor Dușescu. 7) Țară «la modă» a artiștilor plastici care căutau desăvîrșirea, dar pe care Rembrandt nu a vizitat-o, el netrecînd niciodată hotarele Olandei — Animal cornut. 8) 100 de bani — Pictor contemporan cu Rembrandt atît de admirat de acesta, încît îi copiază portretul lui Castiglione. 9) Orașel sovietic — Personaj în mitologia scandinavă — Instrument folosit de Rembrandt în gravură. 10) Yvonne Backer — Nume turcesc — Mică insulă olandeză. 11) Unul dintre elevii lui Rembrandt, pe al cărui tată, un cumsecade fabricant de rame, acesta l-a imortalizat într-un portret — Combinație de metale. 12) Neîntreruptă suită de confesiuni ale pictorului, de-a lungul anilor, cea mai elocventă sursă pentru a ști ce a vrut, simțit și gîndit el în acele momente.

Dr. Aurelia PETRESCU-BACIU

Cuvinte rare: GIM, ARO, UIE, SNO, ULL, URK.

Dezlegarea jocului «STUDIU FIZIOLOGIC», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) SFORI — CALMI. 2) FIXA — HUBLOU. 3) INIMOASA — ST. 4) D — GURMAND — E. 5) ACERB — TOATA. 6) RANA — MUSCAL. 7) IRA — COR — TRA. 8) N — MOLATIC. 9) MUSACA — OLAR. 10) ORATORIC — TA. 11) TINERI — ATAC.

ION CARAION:

NECUNOSUTUL FERESTRELOR

Născută în plin război (primul volum, *Panopticum*, apare în 1943), poezia lui Ion Caraion poartă însemnele acestuia. În spațiul liricii sale războiul se simte apăsător ca într-un oraș asediat: «Ar fi ridicol să te poți gândi la altceva decât la război» (*Motiv*). Predomină *uritul*, din care, în linia unui Arghezi, poetul scoate «frumuseți și prețuri noi». Cerul e «stors ca un tampon de vată» și din el cade ploaia ca o «zeamă caldă», «grădina miroase a iod», cresc plante «cu viermi și cu păr pe frunze înalte», orașul e «ca un ciine cu bube ieșit dimineața din lăzi» și prin el mișună, ca în Oranul alegoric al lui Camus, «guzganii jerpeliți de-alergătură». Ca Baudelaire, poetul contemplă priveliști crude: «Din omul care s-a aruncat sub roate, aburesc măruntaie printre grăunți de porumb. // Când s-o dezgheța pământul din Ciulnița/ pe lângă traverse putrede, la primăvară,/ au să-i pască bobocii verzi inima/ rămasă în viscol, la gară». *Cinteele negre* (titlul unei plachete din 1947) își merită numele: la cruditatea demascatoare a viziunii se adaugă violența verbală a poetului, cravașind fără milă obrazul «fratelui său ipocrit — cititorul». Temperament agresiv, fire dîră («Strofele mele-s cuțite»), Ion Caraion se angajează decis în timp și istorie, creînd o poezie de autentică vibrație: «Poeți! Voi trebuie să agitați lumea./ Voi existați o dată cu tot ceea ce există. // Voi nu v-ați născut pentru întuneric./ pentru camerele încuiate./ pentru perdelele trase./ pentru femeile care așteaptă./ voi v-ați născut pentru tot ceea ce e viață, flux, campanii —/ voi v-ați născut să fiți permanent între oameni./ alături de ei./ o dată cu ei». Războiul nu este însă evocat numai în urmări și ecouri, ci în chiar locul unde se face; poezia de frondă a lui Ion Caraion devine adeseori o poezie de front. «A-nțepenit cu un sold zdrelit... dar cît a/ stat așa, nu știe... Simte cald în spate,/ — nu-i pare rău, din tot, decât atîta: Că la apel, în seara asta, o să lipsească poate... // În pieptul brun, el rumegă tristețe/ cu glomotoc de sînge sau tutun/ cînd vrea să meargă-l trage — căpăun —/ pămîntu-n jos, dușman pe tinerețe. // Prin sînul rupt îi curge ca lătura/ borboprosea la grea de lapoviță,/ i-au desenat trei rîuri cu alțiță/ ieri, schije, pe fața ca cianura. // În somn el vede limpede cum crește/ iar țara blindă cu miros de munte./ o vadră de necaz l-a șters pe frunte/ și a vrut să-l sculpe — obuzul — între dește. // Își pipăie prin noapte carabina,/ sărută baioneta albă, ca pe-o soră/ și-ncearcă singur, ridicat în oră./ să-și sprijine de pușca lui, tulpina. // Dar prăbușit în clișă ori în veac./ cu ceru-n brațe, mare cît o noapte./ adoarme pe-un maidan de stele coapte/ sub coviltirul cerului sărac.» (*Cota 117*). În versuri directe, neregizate, pline de forță, Ion Caraion și-a asumat suferința timpului său. De aceea el trece printre noi, după cum singur spune într-un vers cutremurător, «cu chipul mut ca un ou de lemn».

Dincolo de filiațiile pe care critica le poate stabili (e tristă ei meserie!), poezia lui Ion Caraion e de o originalitate indiscutabilă. Mi se pare că provine dintr-un amestec inedit de nevroză și vitalitate, de disperare modernă și dîrzenie țărănească: «Noi am scris cu nevroză pe ziduri/ și-am colindat neurastenia, să bem/ igrasie din ploaie, rachiu din poem/ otrava murdară, țipătul spin...» Cintele lui Ion Caraion au volumul unor plămîni robuști și totodată ascuțime de țipăt.

După cum spuneam, Ion Caraion este, la modul arghezian, un explorator al uritului, dar în același timp — trebuie să adăugăm acum — și un poet de elevație și de suavitate, după cum dovedește, printre multe alte exemple care s-ar putea da, această *Candoare* culminînd într-o imagine rafinată: «Arborii se destramă subțire/ în coaja lor: de tingire. // Despre cine nu plînge, spicele-n gînd/ murmură blind, murmură bînd. // Ziua ca o vițică s-a oprit la fereastră/ și se uită-n singurătatea noastră». Există de asemenea în această operă și o remarcabilă lirică erotică, din care, nemaiputînd cita, recomandăm în primul rînd poezia *Carmen saeculare*. Nu lipsește nici sentimentul trecerii timpului. Acesta dobîndește aci un accent mai dramatic prin indiferența suverană cu care vremea șterge nu numai bucuriile sporadice dar și suferințele cele mai dureroase întipărite. Un *Epitaf* tulburător, de săpat în piatră, este revelator în acest sens: «Din tot ce-am spus, din tot ce vrem./ rămîne-o lacrimă năucă/ pe fundul vreunui vechi poem/ care și el o să se ducă/ așa cum altele s-au dus/ și-n urma noastră, -n urma lui./ răstoarnă paltini alt apus/ prin ochii cine știe cui/ ca-ntr-un pahar de apă-n care/ fintina-ntreagă s-a tîrit/ să-și moară ultima răcoare/ sau nici atît... sau nici atît».

ADORMIȚII

Expresia atît de cunoscută «dormi în picioare» nu este, din nefericire, o gingașă metaforă, ci o implacabilă realitate. Se doarme foarte mult... Se doarme mult și bine... Se doarme în toate împrejurările, fie ele lirice, fie ele administrative. După un somn bun, urmează un somn și mai bun, și așa mai departe. Deși medicii protestează și aduc argumente științifice, în picioare se doarme foarte bine. Nu-i adevărat că-n picioare nu se poate dormi; am văzut oameni dormind în timp ce, aparent, alergau pe un teren de fotbal... Terenul de fotbal, în ciuda vacarmului general, se dovedește a fi un excelent dormitor. Un cunoscut fotbalist îmi mărturisea că niciodată nu are un somn mai adînc ca în timpul unei partide, cu condiția ca partida să fie oficială.

Multe dintre activitățile obișnuite au devenit admirabile somnifere... În primul rînd lectura... Balzac ține loc de carbaxin... Auzim adeseori această mărturisire:

— Eu dacă nu citesc o pagină, două, nu pot să dorm...

Insomniile nu se mai vindecă prin tablete, ci prin beletristică.

— Nu pot să închid ochii. N-ai cumva un roman polițist?

Idealul e desigur un roman polițist, dar în lipsă de așa ceva, omul se mulțumește cu orice.

— Dacă nu citesc ceva, nu adorm... Dă-mi orice... Fie și... «Război și pace»...

Pentru acești oameni scopul întregii vieți devine somnul. Cum să ajungem cît mai repede în pat și, în orice caz, cum să închidem cît mai grabnic ochii... Somnul devine idealul suprem pentru care se zbat, își iau diplome, se agită.

— De-abia aștept să închid ochii... De aceea socot trezirea o barbarie.

— Cum de ai îndrăznit să mă trezești? Eu dacă nu dorm 24 de ore din 24 de ore nu mă simt om.

...Inexplicabil totuși, veșnic n-are vrea să doarmă...

În noua stagiune, Opera din Praga prezintă «Don Juan» de Mozart. Vechiul lăcaș praguez, unde în 1787 a avut loc premiera operei, va găzdui și noua punere în scenă, semnată de trei nume prestigioase ale teatrului liric cehoslovac — Jaroslav Krombholc, Vaclav Kaslik și Josef Svoboda. În fotografie: o scenă din spectacol.

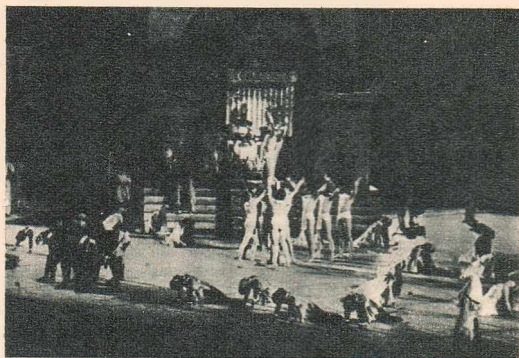
Piesa dramaturgului Henry Living, «Onoare și sacrificiu», o comedie modernă, cu succes de casă, a inaugurat stagiunea lui Fortune Theatre din Londra. La reușita spectacolului a contribuit în bună măsură regia alertă a lui John Neville. În fotografie: o scenă interpretată de Ken Wynne, John Sharp și Ray Mort.

Piesa de inspirație istorică a lui Jean-Paul Sartre, «Diavolul și bunul Dumnezeu», rămîne și în această stagiune cap de afiș la Théâtre National Populaire din Paris. În fotografie: Judith Maigre într-o scenă din spectacol.

Teatrul Madach din Budapesta pregătește pentru stagiunea '69/'70 două premiere: «Racheta» de Alexei Tolstoi și «Hermelin» de Szomory Deszö, piesă a cărei acțiune se desfășoară în lumea teatrelor (în fotografie).

În antică arenă din Verona, în cadrul unui ciclu de opere clasice, a fost prezentat un monumental spectacol cu «Aida». Printre interpreți se numără Fiorenza Cossotto, Rita Orlandi Malaspina și Carlo Bergonzi.

Piesa lui Harold Pinter, «Ingrijitorul», reluată în actuala stagiune a teatrului parizian «Modern», este dominată de interpretarea magistrală a trei mari actori: Sacha Pitoëf, Claude Giraud și Jacques Dufilho.

O premieră cu o piesă al cărei titlu a devenit de mult celebru: «Nu se știe niciodată» de André Roussin, la Théâtre de la Michodière din Paris. Nici subiectul nu e nou: dezvăluirea imoralității societății burgheze. Spectacolul rămâne totuși original prin modul de abordare în care unele întreprinderi psihologice coabitează cu farsa de bună calitate. Imaginea noastră: o scenă dinaintea premierii.

O farsă despre dragoste, o satiră brută sau o utopie demențială? Criticii din R.F.G. nu au un punct de vedere comun asupra noii piese a dramaturgului englez Colin Spencer — «Oul», care a fost pusă în scenă la Wuppertal, Hamburg și Bremen. Spectacolul se bucură de succes de casă, fapt care a determinat societatea americană «Columbia» să achiziționeze drepturile de ecranizare... În fotografie, autorul.

de H. DONA

N-ar fi cinstit să nu recunoaștem că diverse laude, complimente, felicitări, încurajări, binecuvântări, pe care le revărsă asupra noastră unii cititori, ne fac — oricât ar fi de vizibil caracterul lor convențional, protocolar sau pur și simplu de «captatio benevolentiae» — o oarecare plăcere. Ba chiar — o spunem autocritic — se mai întâmplă să mai trecem și peste greșelile de ortografie sau abaterile de la logică conținute în asemenea scrisori măgulitoare. Lucrurile încep să se incurce când în continuarea zgomotoaselor complimente unii cititori se consideră autorizați să se declare de acord cu păreri pe care ni le atribuie, dar... pe care nu le împărtășim.

Astfel, cititorul Grigore Stăncescu, într-o lungă scrioare în care se ocupă de probleme cinematografice, după ce afirmă că «ar trebui să se prezinte mult mai multe filme bune și numai rar de tot filme slabe» (cum am putea să nu fim de acord cu această originală soluție?; în toate și pretutindeni ne căluzim doar după deviza lui Popa Smîntîna, «n-ar fi rău să fie bine!»), continuă: «ca și dv. sîntem de părere că ar trebui evitate westernurile, filmele mitologice, filmele muzicale și făcută educația publicului prin «filme de idei», cum au fost, de exemplu, «Zorba grecul», «Noaptea generalilor», «Un bărbat și o femeie» și altele de același fel». Or, aici e aici. Nu numai că nu sîntem de «această» părere, ci sîntem de părerea exact contrarie.

Lubim cu pasiune westernurile de calitate, acele opere de artă fără de care cinematografia n-ar mai fi ceea ce este astăzi, apreciem foarte mult musical-urile unui Minnelli, unui Busby Berkeley și ale altor creatori de talent și — de ce nu? — și o serie întreagă de filme «mitologice» (cum ar fi, de pildă, cele ale lui Cottafavi). În nici un caz publicul spectator nu trebuie lipsit de prezența lor pe ecrane. În schimb, nu împărtășim de loc entuziasmul cititorului nostru pentru filmele pe care le citează. Acestea — filme comerciale, în fond — vehiculează la modul banal și conformist «idei» simple, scoase din tezaurul bunului-simț mic-burghez. Ele pot flata snobismul celor care vor să se distanțeze de «vulg», să se considere consumatori de «probleme adînci» și care apreciază ca de «bon ton» disprețul pentru filmele de mare accesibilitate la public, expresii a ceea ce s-a numit «cultură populară». În orice caz, credem noi, nu în asemenea producții ca cele citate de tov. Stăncescu trebuie căutate piscurile cele mai înalte ale artei cinematografice contemporane. Primirea pe care publicul românesc a făcut-o anul acesta unor pelicule ca «Eclipsa», «Deșertul roșu», «La dolce vita», «Anul trecut la Marienbad» dovedește suficient capacitatea de orientare, în continuă creștere, a spectatorilor noștri.

Unii dintre cititorii noștri vor, după cite se pare, să se dedice scrisului, nu de scrisori, bineînțeles, ci de opere literare. Cititorului I. Leahu din Arad îi recomandăm să-și adreseze manuscrisele Editurii pentru literatură sau Editurii tineretului (mai bine ar fi să le înmîneze personal) sau, dacă e vorba de dramatizări pentru căminele culturale, Casei creației populare. N-am prea înțeles ce «pericole» o amenință pe cititoarea A. Ghibencea din Craiova; în orice caz, dacă simte, așa cum ne declară, că scrisul e o necesitate vitală pentru dumneasa, n-o putem sfătui decît să continue. Poate n-ar fi rău să arate cite ceva din cele realizate pînă acum și unor cititori avizați (poate la revista «Ramuri»?).

Cititorul R. Alexandru din Focșani vrea să știe unde poate adresa versuri, pentru ca alții să le pună pe muzică (ușoară, bineînțeles). De obicei, asemenea colaborări se stabilesc nu prin intermediul vreunei instituții, ci direct, între oameni legați prin anumite afinități. Dar pînă atunci, îl sfătuiam pe tov. R. Alexandru să-și mai completeze cunoștințele gramaticale, cu totul și cu totul insuficiente. Or fi ei «textierii» cum sînt (și cum îi încondeiază presa), dar nici chiar așa...

Cititorul Anghel Barna din Cluj are perfectă dreptate: imaginea din coperta numărului 39 este a tinerei și talentatei actrițe clujene Liliana Welther. E vina noastră că n-am precizat acest lucru în legenda copertei.

Numeroși cititori (și printre ei Dan Gavrilescu din București, Gh. Chirilenco din Timișoara, Antoaneta Neagu din București) își exprimă satisfacția pentru calitatea interviului pe care redacția noastră Sanda Faur l-a luat actorului Ion Marinescu. Le mulțumim și-i asigurăm că și alte interviuri asemănătoare vor continua să apară în revistă. Din păcate, la a doua chestiune ridicată de tov. Chirilenco nu putem da nici un răspuns precis, deoarece nu deținem informațiile necesare.

Îl mulțumim și cititorului Ionel Ganea din Deva, care ne atrage atenția că orașul dumisale împlinește 700 de ani de existență. Mulți înainte! Dar pentru un asemenea eveniment și un asemenea oraș, fotografiile pe care ni le trimite sînt cu totul nesatisfăcătoare. Intenția este însă lăudabilă.

de Felicia ANTIP

CIFRE LA VOT

Nu e, desigur, o nenorocire, nu se face, cum se spune, gaura-n cer, atunci cînd un concurent este nedreptățit într-un mod mai mult sau mai puțin flagrant. Subaprecierea injustă și incompetentă care a făcut-o să plîngă, în urmă cu vreo doi ani, pe foarte «tinăra interpretă» Silvia Marcovici, participantă la «Dialogul la distanță», n-a împiedicat-o să obțină una dintre cele mai prestigioase distincții internaționale acordate violoniștilor, devenind astfel o mîndrie a țării noastre. Nedreptatea rămîne însă totdeauna dureroasă, iar atunci cînd lovește un copil, intolerabilă.

Cum se prezintă din punctul de vedere al echității concursul «La șase pași de o excursie», care se apropie de sfîrșitul celei de-a treia etape? Bine, aproape perfect, dacă ne referim la înfruntarea dintre cele două echipe aflate, de fiecare dată, în întrecere. Judecate cu aceeași măsură, ele primesc bilele — albe și negre — după criterii absolut identice. Fiind vorba însă de un concurs pe etape, se cere mai mult: toate echipele ar trebui să aibă de înfruntat dificultăți echivalente. Juriul nu rămîne însă din păcate mereu același (ar fi probabil imposibil) și uneori perechea de echipe concurente are surpriza de a se găsi în fața unor întrebări depășind cadrul programelor școlare și al posibilităților uzuale de pregătire. Mi-amintesc, de pildă, de stupefacția unor copii din județe destul de îndepărtate de zona Bucegilor și a Făgărașului, care nu înțelegeau de ce li se cere să identifice privescîți montane familiare numai celor ce au avut prilejul să străbată regiunile amintite. Proba de sport-drumeție reprezintă, în general, unul dintre punctele cele mai imprezvizibile ale concursurilor: dificultate inegală de la o săptămînă la alta, un prea mare joc al hazardului. Și alte probe prezintă uneori un nepermis coeficient de incertitudine. Cînd ceri unor elevi să recite ultimele două strofe din partea a patra a «Rapsodiilor de toamnă» trebuie să fii sigur că memorizarea, măcar parțială, a poeziei lui Topirceanu a intrat cîndva printre îndatoririle școlare ale elevilor școlii generale. Juriul este competent, are elasticitatea necesară pentru a interveni prompt și a amenda pe loc o întrebare care se dovedește nepotrivită, dar dacă s-ar fi evitat situațiile de acest gen (și-au fost destul de multe) ar fi existat o garanție mai temeinică a deplinei obiectivității. Am fi fost mai siguri că, la capătul concursului, va ieși în frunte echipa cu adevărat cea mai bună.

Și totuși «La șase pași de o excursie» este un concurs cu certe calități, cu o experiență valoroasă, de care e păcat că nu s-a ținut seama la organizarea concursului de factură oarecum similară «Cheia orașului». Primele două înfățișări ale acestui concurs tineresc au relevat — a doua mai mult încă decît prima — categorica discrepantă dintre buna pregătire, entuziasmul și spiritul sportiv al concurenților și slaba, extrem de slaba organizare. Nu mai vorbesc de faptul că prima oară au apărut doi prezentatori care se încurcau reciproc, iar a doua oară doar o jumătate de prezentator (o voce din «koff» care dădea comenzi grăbite juriului și concurenților și răspunsuri repezite la protestele îndreptățite ale sălii). «La șase pași de o excursie» a beneficiat, succesiv, de prezența agreabilă și competentă a lui Ion Lucian și Mihai Florea. «Metronomul» este condus de Ion Mustață, «Steaua fără nume», de Dan Deșliu, și fiecare dintre aceste concursuri împrumută ceva din personalitatea celui ce îl conduce. N-ar fi meritat oare și «Cheia orașului» un tratament similar?

Cu totul inexplicabil — în condițiile brumei de experiență acumulată de televiziune în materie de concursuri — este însă sistemul de notare. Un juriu — format nu din oameni de specialitate, ci, pare-se, din notabilitățile orașului gazdă — este chemat să se pronunțe printr-un fel de vot asupra exactității răspunsurilor. În primul rînd, el nu este în măsură (așa cum s-a văzut cu prilejul întrebării despre anii petrecuți de poetul Ady Endre la Oradea) să aprecieze dacă răspunsurile înscrise pe foile de control primite de la reprezentanții televiziunii sînt sau nu corecte. În al doilea rînd, ce trebuie să înțeleagă spectatorii și concurenții cînd, după ce o echipă a enumerat, așa cum i se ceruse, cinci fapte istorice legate de un anume monument, doi membri ai juriului consideră răspunsul greșit, alți patru îl tau drept bun, învinge punctul de vedere al majorității, dar nimeni nu explică ce anume a fost greșit și ce anume a fost bun? Sau cînd se cere unei echipe să amplaseze cinci edificii pe harta unui oraș, echipa adversă contestă trei dintre răspunsuri, iar juriul acordă totuși punctul, din nou fără nici un fel de explicație?

Și, evident, televizarea unui asemenea concurs își pierde orice rațiune atîta timp cît nu se asigură informarea corectă a telespectatorilor. (Presupunem că unul dintre rosturile de bază ale «Cheii orașului» este de a ne familiariza pe toți cu principalele orașe ale țării.) Nu mai vorbesc de necesitatea respectării regulilor elementare de acuratețe: e absurd ca o dată istorică, o denumire sau altă informație foarte precisă să fie puse la vot. Ele sînt sau nu conforme cu adevărul și atîta tot. Ce rost mai are atunci ridicarea stegulețelor de către membrii juriului?

Tinerii care își dau osteneala să cunoască perfect orașele patriei merită să fie tratați de televiziune cu mai multă atenție și seriozitate.

film

un oaspete ilustru: JANY HOLT

O valoare autentică a ecranului și teatrului francez, compatriota noastră Jany Holt (născută Ecaterina-Ruxandra Vlădescu-Olt) ne-a vizitat țara după «o absență îndelungată» de peste 40 de ani. Acest voiaj sentimental în patrie, întreprins după o lungă și fecundă carieră în țara prietenă, în Franța care a îmbrățișat cândva pe o Elvira Popescu, o Alice Cocea sau Pola Illery, coincide din întâmplare cu reparația mării actrițe pe ecranul televiziunii (alături de regretatul Gérard Philipe) în «Pământ fără stele» și vine după reluarea (relativ recentă) la Cinematotecă a unor vechi succese ale sale, ca: «Alibi» (cu Stroheim) și «Casa din Malta» (alături de Viviane Romance). Cercurile artistice, prietenii și vechii săi admiratori i-au asigurat o caldă primire, au organizat o seară de gală cu proiecții de filme, interviuri etc... ca omagiu adus româncei care, pe parcursul unei cariere exemplare, a reușit performanța de a pune într-un acord perfect criticii și publicul. Când în 1936 tinăra elevă a clasei lui Dullin

stîrnise senzație în Paris cu piesa «Inocentele» de Lillian Hellman, criticul Pierre Audiat de la «Paris-Soir» scria: «Cînd am văzut-o, n-am mai avut ochi decît pentru ea... cu ciudata ei paloare de copil nefericit, cu chipu-i liniștit, concentrat, luminat pe dinăuntru de fulgere de desperare, de dragoste, de ură. Lumea se întrebă: «Cine e această tinăra artistă?». Și programul răspundea: JANY HOLT. Mîine se va spune desigur: «Joacă Jany Holt?» Atunci trebuie neapărat să vedem piesa. Și asta este ceea ce se numește glorie... Fără a fi un star în accepția superficială a cuvîntului, cu tot zgomotul și frivolitatea implicită, Jany Holt este un nume prestigios al ecranului și teatrului francez. Îl găsim scris pe genericele unor filme semnate de mari regizori ai Franței, de la Gance și Duvivier la Renoir și Cocteau, de la Bresson la René Clement. Prima parte a carierei sale, cea antebelică, e binecunoscută publicului nostru («Golem» și «Beethoven», ambele cu Harry Baur; «Azilul de noapte», cu Gabin și Jouvet;

«Alibi», cu Stroheim, «Dominoul verde», cu Darrieux; «Tragedia imperială» (Rasputin) cu Harry Baur, «Casa din Malta»; «Troika», cu Vanel și Jean Murat, «Curierul de sud», cu Pierre Richard-Willm etc...), lucru pe care nu-l putem afirma în ceea ce privește a doua etapă a carierei sale, din care n-a rulat la noi decît «Pământ fără stele», reluat recent la TV. Avem convingerea fermă că Cinematoteca se va strădui în viitoarea stagiune să umple această lacună. Îi recomandăm în special două filme: «Le baron fantome», scris și interpretat de Jean Cocteau, și «Les anges du péché», realizat de Robert Bresson, cu dialogul lui Jean Giraudoux. Sînt două opere clasice în care Jany Holt a dat toată măsura talentului ei singular, toată prețioasa ei încărcătură de sensibilitate și inteligentă, care au detașat-o net, dintotdeauna, de lotul vedetelor franceze «la modă». Ea e din familia acelor puține (Morgan, Feuillère, Darrieux, Signoret) actrițe fără vîrstă, sfidînd canoanele fixe ale frumuseții banale. Veșnic activă, Jany Holt ni se prezintă astăzi sub un aspect nou, cel de regizoare la televiziunea franceză, domeniu în care, desigur, bogata ei experiență și marile-i resurse artistice își vor spune strălucit cuvîntul.

Constantin POPESCU

PE PLATOURILE LUMII

«Ceea ce am învățat, în mod sigur, este să spun atenție, motor! și stop. Acum urmează să stăpînesc și ceea ce se află între cuvinte».

Iată prima frază a interviului dat de tinărul cineast cehoslovac Jiri Menzel înainte de a-și începe filmul Ciocîrliei pe ațe, o creație plină de paradoxuri, după cîte ne lasă să înțelegem o sumară expunere a scenariului. În ceea ce privește declarația reprodușă mai sus, nimeni nu mai are îndoieli că Menzel cunoaște cu prisosință tot ceea ce se află între «atenție, motor!» și «stop». Au dovedit-o toate filmele sale: Trenuri strict supravegheate. Vară capricioasă. Crimă la cabaret.

1 2

ACTORI ȘI ROLURI

Cyd Charisse (foto 2), cunoscută vedetă hollywoodiană, și mai puțin cunoscuta Tracy Reed (foto 1) sînt două dintre multele interprete ale filmului de aventuri «Maroc 7», realizat de regizorul englez Gerry O'Hara.

Foto RANK ORGANISATION

Regizorul englez Ken Annakin, autorul filmului «Acei oameni minunați în mașinile lor zburătoare», vrînd să reediteze succesul, a ales cîteva fete minunate și alte cîteva mașini zburătoare; așa s-a născut «Raliul Monte-Carlo».

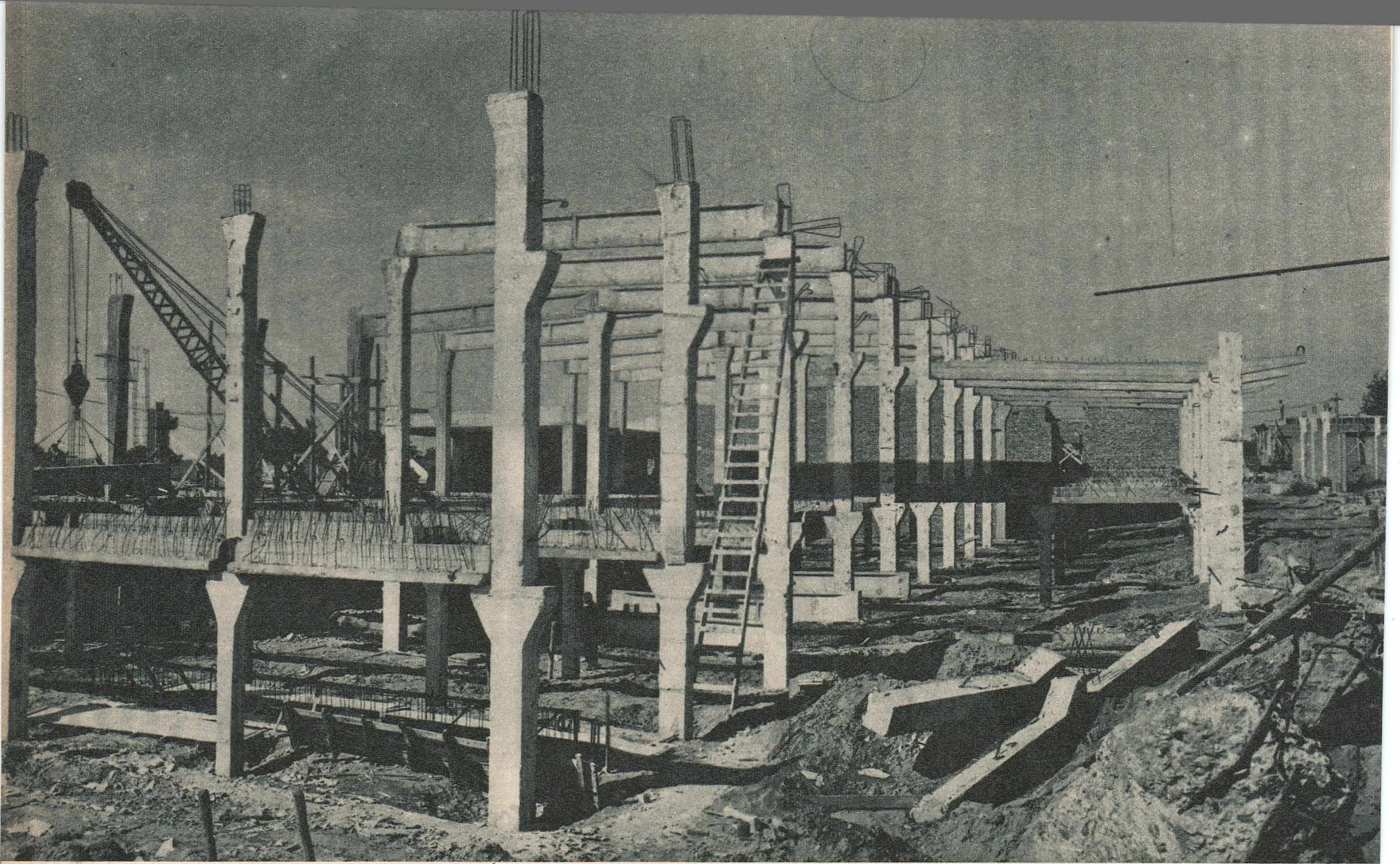

PROFIL: DINO RISI

Ca și Comencini, ca și Lattuada — prietenii săi — Dino Risi este unul dintre acei regizori care duc greu la cinematoografie; fără a fi năpădiți de glorie, ei asigură acestora o sănătoasă bază de producții ce poartă toate însemnele demnității artistice. Crescut departe de umbrele intimidante ale unui Fellini, Antonioni sau Visconti și, deopotrivă, de mica meșteșugăală a amatorilor de succese ușoare, Risi constituie astăzi un exemplu aproape perfect de artist consecvent și credincios și însuși, de cineast care știe să-și cîrmească corabia pe orice vreme, rea ori bună, și să-și asigure un lăudabil echilibru. Filmele sale din ultimii șapte-opt ani alcătuiesc un adevărat «studiu de moravuri» al Italiei contemporane văzute de ochiul omului de bun-simț, al omului care nu-și pierde capul în fața miracolelor de tot felul, ci știe să deslușească cu amară ironie ceea ce se află dincolo de ele. Risi este astăzi ușor de recunoscut — dar greu de imitat — pentru modul său particular de a face haz de necaz. De preferință, cineastul își alege eroii din lumea micilor lichelute simpatice (**O viață dificilă**, **Depășirea**, **Operațiunea San Gennaro**, **Creola**, **ochii-ți ard ca flacăra**), pe care-i învîrtește ca pe niște titirezi, îi dă cu capul de toți pereții, îi îmbată și-i dezmeticește cînd cu un bobirnac (**Operațiunea San Gennaro**), cînd cu o palmă usturătoare, ca în excelentul **Depășirea**. Sarcastic pînă la neîndurare uneori, ironic cu îngăduință și blîndețe alteori (mai ales în vremea din urmă), Risi nu-și acoperă însă tristețile și nu ne dă nici nouă voie să le trecem cu vederea. Ne lasă să ridem cu poftă de giumbușlucurile personajelor sale pentru ca, în cele din urmă, să ne convingă că ele nu sînt decît un nevinovat mijloc de a te descurca și apăra într-o lume ostilă, întortocheată și mincinoasă.

Iată de ce toți **mascalzonii** lui Risi — admirabil interpretați de Sordi, Gassman, Manfredi, Tognazzi — rămîn cuceritori. Ei sînt, în fond, niște candidi care — culmea! — își închipuie cu poți scăpa de candoare cu una, cu două, trăgînd ușor pe sfoară azi pe unul, mîine pe altul. Vor afla tîrziu, și de multe ori nu fără durere, că pentru a te lepăda profitabil de naivități îți trebuie astăzi un oarecare sistem.

Magda MIHĂILESCU

Cine ar zice că șantierul acesta a realizat «recordul» unei întâzieri de un an! Atît de abandonat și cu un aer atît de pustiu, nu i-a rămas parcă altceva decît să aștepte ca timpul să se deruleze ca o bandă de magnetofon...

În așteptarea timpului pierdut

text de Anca VLAD fotografii de Elena GHERA

Peste vreo două-trei săptămîni, șantierul Fabricii de produse lactate din Oradea va... sărbători o aniversare: împlinirea unui an de la implantarea țarușului inaugural pe locul viitoarei fabrici. Nu știu exact ce cuprinde programul «festiv»; am aflat în schimb care este starea de spirit a citorva personaje principale implicate, obligatoriu, în amintitul eveniment:

Directorul adjunct al filialei Băncii de Investiții — Ion Cămăran — a scăpat de o grijă: nu mai trebuie să trimită lunar la centrala din București rapoarte cu privire la ritmul lucrărilor de pe șantierul în cauză. Bunul obicei s-a întrerupt de prin luna iulie, pentru că «termenul de punere în funcțiune a fabricii era 30 noiembrie 1969. Cîtă vreme acest termen a fost periclitat aveau rost informările. Acum, dacă s-a amînat oficial, cu încă un an, intrarea în producție...»

Acum, evident, în înțelesul directorului adjunct, nu numai că sînt inutile rapoartele, ci informarea însăși a filialei Băncii de Investiții nu mai are sens, cu toate că recunoaște și dînsul: «Șantierul merge prost în continuare». E la îndemîna oricărui trecător care are drum zilnic pe lîngă perimetrul șantierului (neîngrădit) să vadă că... «merge prost».

Drumurile de acces au aparența solului răsturnat de un cutremur.

Dar față de un specialist, parcă s-ar conveni să ai pretenția unei caracterizări mai puțin vagi. La institutia care urmărește, sau trebuie să urmărească continuu mersul investițiilor din județul Bihor, se vede treaba că obligația aceasta este tratată cu indulgență și liniște....

Inginerul Traian Rațiu — șeful lotului — a fost dintii cam iritat de vizita, evident indiscretă, a presei. După supărătoare ezitări și după ce a telefonat la conducerea șantierului, întrebând dacă să vorbească sau nu cu ziaristii, s-a luminat brusc: «Stăm bine cu planul!». I-am reamintit (cu oarecare sfială față de atîta siguranță și optimism) că sînt totuși întîrziți cu un an de zile. «Ei, desigur, dar nu e vina noastră. Documentația se reface acum a treia oară. Lucrările au început, propriu-zis, în luna martie. Ia uitați-vă cît de mult a crescut șantierul!» Abstracție făcînd de penibila absență a modestiei, oare să se cheme record înălțarea stîlpilor și montarea grinzilor prefabricate la o hală unde curînd ar fi trebuit să curgă riuri de lapte? Documentația incompletă și refacerea ei repetată sînt explicații care îi scot parțial din culpă pe constructori. În schimb, nu poate fi invocată

absolut nici o scuză pentru inimaginabila stare în care se înfățișează organizarea de șantier. Drumurile de acces au înclinația unei rișe și-s atît de răscolite încît ai senzația că solul și-a răsturnat straturile în urma vreunui cutremur. Nici un gard, nici o sfornică măcar nu trage hotar între stradă și șantier. Pieton întîmplător sau nu, te poți metamorfoza oricînd în constructor și, în consecință, nimeni nu te împiedică să iei o bucată de oțel-beton, niște scinduri ori alte materiale, că tot nu le supraveghează nimeni!

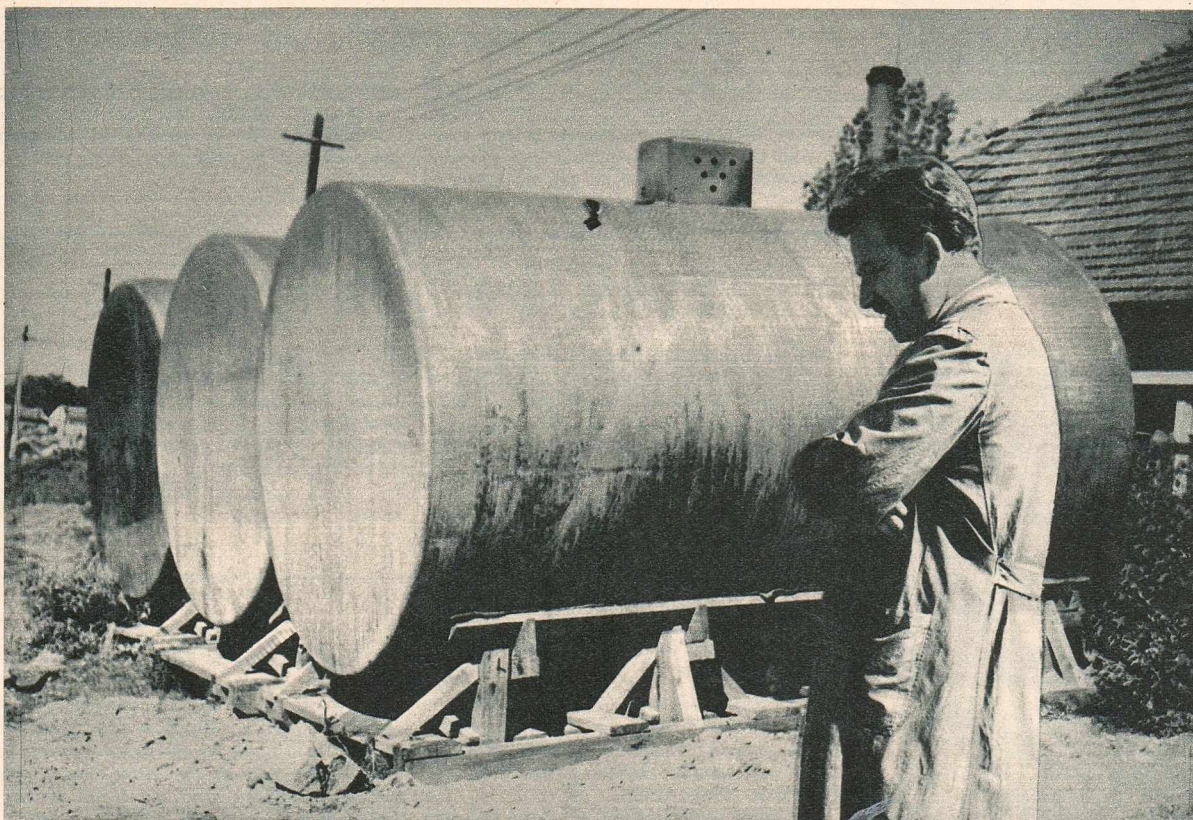
E de înțeles că un detaliu de arhitectură industrială trebuie transcris fidel după schița și recomandările proiectantului. Dar dacă documentația lipsește... Șeful de lot afirmă că dificultăți la lucrările de construcții, în sensul modificării soluțiilor, n-a avut. O fi sau nu așa, cert este că pentru proiectul de organizare a șantierului alt responsabil nu există în afara constructorului. Or, dacă socotim că șantierul s-a deschis de un an, gospodărirea lui actuală este o carte de vizită cu caractere mai mult decît reprobabile.

Beneficiar al obiectivului care cîștigă în vîrstă fără să se fi născut încă este

Fabrica de produse lactate existentă, care este «ușă-n-ușă» cu șantierul. Directorul fabricii — Tiberiu Braun — spune că nimeni nu e de vină pentru întîrzierea acumulată. S-ar putea crede atunci că niște fantome au adus peste noapte și au împrăștiat prin curte utilajele tehnologice, care la ora aceasta trebuiau să funcționeze în noua capacitate de producție. Din ianuarie-februarie stau afară în ger, vînt sau arșiță vane pentru preparat untul, compresoare frigorifice, ventilatoare, tancuri pentru lapte, într-un cuvînt, utilaje valorînd aproximativ trei milioane și jumătate de lei. Lăsînd la o parte uzura lor fizică (deși nu vîd cum o poți ignora), unele utilaje «depozitate» în curtea fabricii, conform ultimei variante a proiectului (ultima?) trebuie plasate la unități similare din țară. Cu alte cuvinte, alți bani, altă distracție!

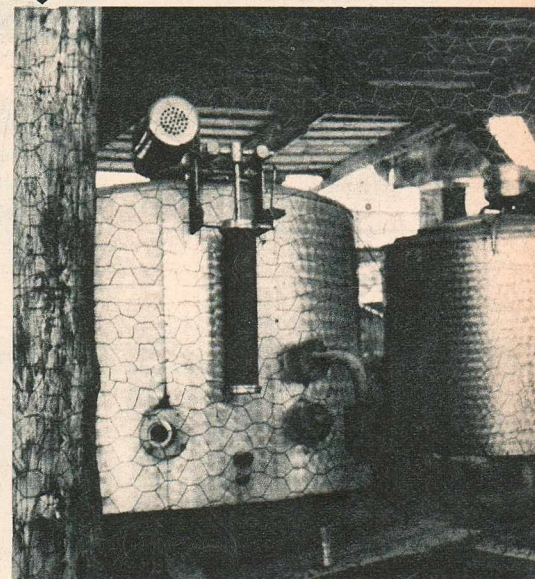
Am aflat, tot de la director, că în luna iulie, față de un plan valoric însumînd 844 000 lei, constructorul a executat lucrări de 267 000 lei, iar în august, din 1 050 000 lei s-au consumat 420 000 lei. Cît de bine stă constructorul cu realizarea planului e limpede, cred, pentru oricine.

Mi s-a părut, așadar, destul de ciudat ca împotriva tuturor evidențelor să-l vîd pe beneficiar cultivînd politica de «a nu supăra pe nimeni». Decîndu-se în cele din urmă de părerea că nu există nici un vinovat, tovarășul Tiberiu Braun a conchis cu aer filozofic: «O construcție trebuie să înceapă numai atunci cînd proiectul de execuție este definitiv și are toate aprobările, cînd materialele, utilajele și forța de muncă sînt temeinic asigurate». Perfect de acord. Numai că folosînd îngăduința creștinească față de aproape, pe toată filiera celor răspunzători de încheierea acestei investiții, termenul de intrare în funcțiune a fabricii de produse lactate se poate prelungi la infinit. Dacă cei amintiți (la care se asociază cu pondere substanțială Ministerul Industriei Alimentare) își imaginează că pot obliga timpul să devină reversibil, atunci de pe urma «inovației» vom pătimi noi toți, adică avutul poporului. Față de asemenea «experimente» sîntem obligați să protestăm cu toată energia! Mai cu seamă dacă facem apel la exemple luate tot din Oradea, care argumentează posibilitatea unui volum consistent de construcții încheiate fără tărăgănări.

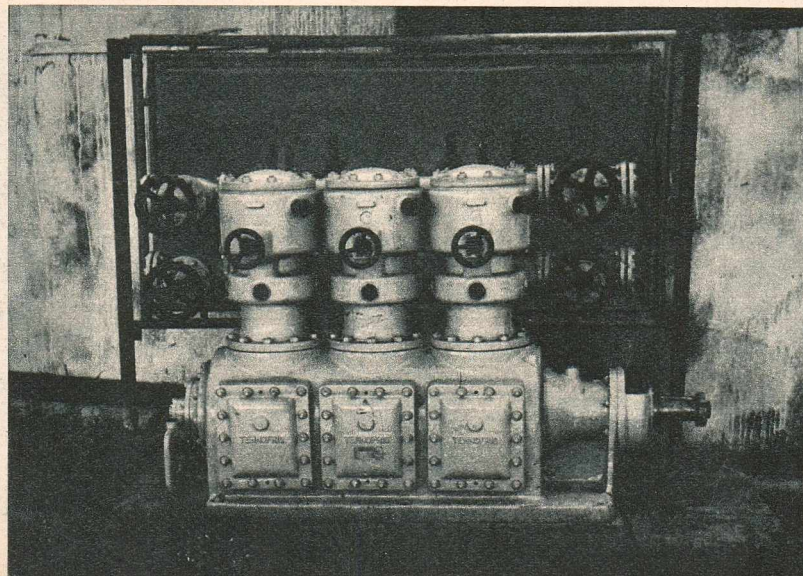
◀ Dintre cele nouă tancuri — pentru cîte 15 000 litri de lapte fiecare — trei urmează să ia alt drum. Dar încotro? Mecanicul șef Zoltan Kálman nu e vesel cum ar părea în fotografie, ci derutat. Cu desăvîrșire.

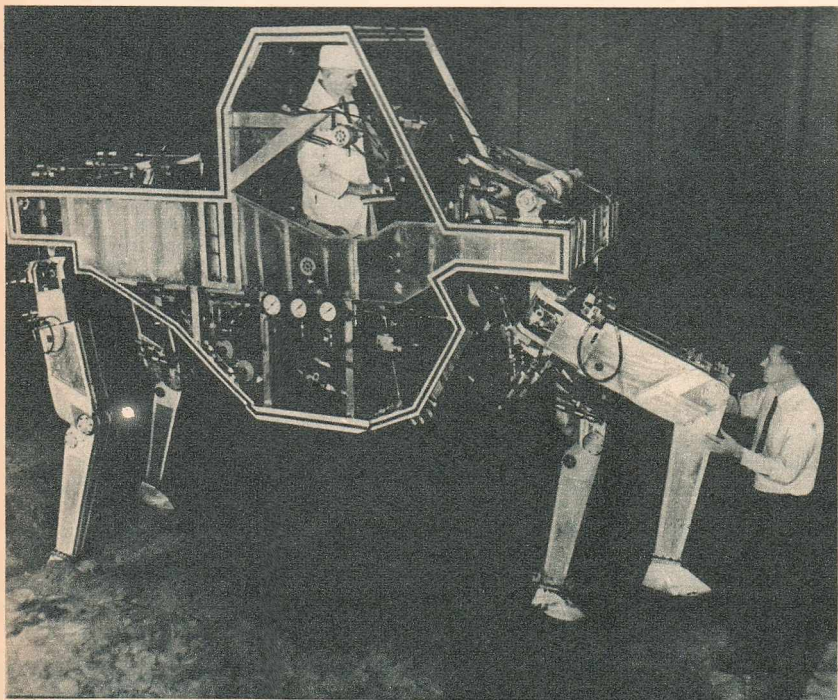
▶ Plasa de sîrmă e o biată iluzie pentru strălucirea de argint a utilajelor noi-vechi, strălucire care începe să pălească sub necruțătoarea influență a intemperiilor.

◀ Mii de sticle de lapte și borcane de iaurt au iernat și vor mai ierna inutil așteptînd izvorul alb, care e împiedicat să țîșnească de încetinea șantierului.

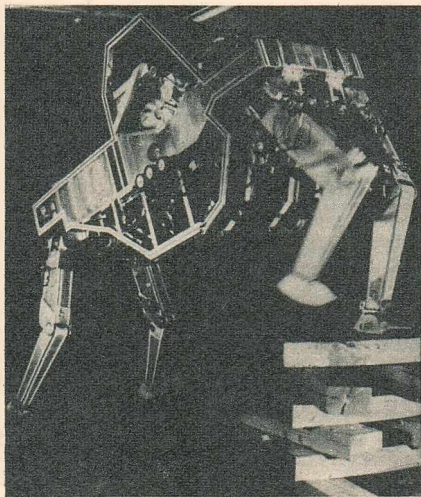
▶ Acest utilaj, din păcate, face parte din suita exponatelor risipei de milioane.

NU E UN ROBOT

Acest robot construit de compania «General Electric» nu este acționat mecanic, după cum s-ar părea, ci de membrele operatorului uman. «Picioarul» drept din față al robotului este pus în mișcare de mîna dreaptă a operatorului, «picioarul» drept din spate este conectat de piciorul drept al operatorului etc. Așadar, robotul nu face altceva decît să amplifice mișcările umane. Judecînd după costul extrem de ridicat (un milion de dolari) al cercetărilor materializate în acest robot, amplificarea și manevrabilitatea trebuie să fie considerabile.

„MENIUL“ PLANTELOR

«Meniul» plantelor, necesitățile lor de azot, fosfor, potasiu și microelemente, în culturile de pe diverse soluri, poate fi determinat în numai 3-4 zile datorită unei metode puse la punct de un grup de biologi români condus de acad. N. Sălăgeanu. Expe-

riențele făcute pînă acum pentru calcularea acestor «rații alimentare» au dat rezultate foarte interesante. Extinderea metodei va permite distribuirea optimă a îngrășămintelor și obținerea unor sporuri mai mari pe tona de îngrășămintă folosită.

„MINIBIBLIOTECA“ ELECTRONICĂ

În Statele Unite a fost pus la punct recent un dispozitiv denumit «celulă culegătoare de date», care înmagazinează pe cale electronică, într-un spațiu foarte redus, cantități imense de informații și în același timp poate furniza aproape instantaneu orice informație înregistrată.

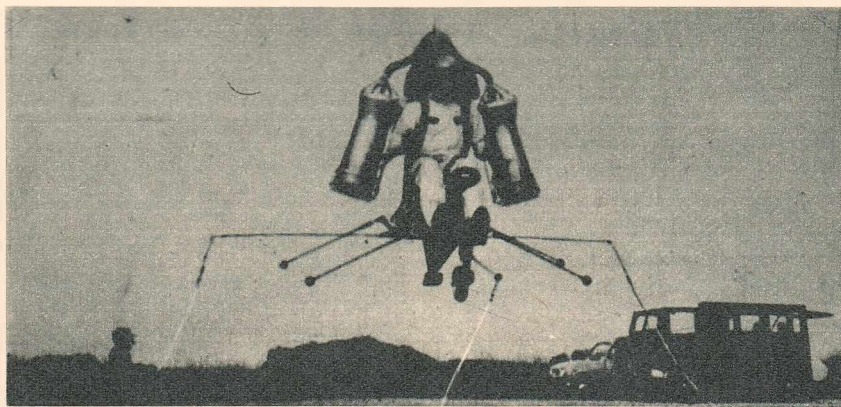
Noul dispozitiv este cunoscut sub denu-

mirea de «dispozitiv cu acces direct» și diferă de benzile convenționale de magnetofon, care sînt mai compacte, dar care necesită cercetarea întregii lungimi a rolei pentru localizarea subiectului căutat.

O celulă culegătoare de date are aspectul unei cutii dreptunghiulare, avînd înălțimea de aproximativ 40 cm, lățimea de 12,5 cm și o adîncime de 2,250 kg.

Fiecare celulă poate înmagazina pînă la 40 milioane litere și cifre!

Marile întreprinderi folosesc celulele pentru înmagazinarea cerințelor clienților sau a informațiilor privind personalul, materialul inventariat, aprovizionarea și operațiunile de producție. În statul Virginia sînt înregistrate în doar trei astfel de celule totalitatea datelor privind trei milioane de automobile...

MICROSALT ÎN COSMOS

Un nou aparat francez de zbor la mică altitudine, «Ludion», în cursul unor experiențe la Melun — Villaroche. După cum se vede din fotografie, aparatul este extrem de compact și se aseamănă mai curînd cu o

bicicletă decît cu un avion. El nu are elice, ci este acționat de un motor reactiv.

Aplicațiile sînt numeroase și vă lăsăm plăcerea să vi le închipuiți.

CÎMPUL ALB, OILE NEGRE...

Carența în cupru a solurilor aștraliene nu se manifestă numai asupra vegetației acestora, ci și asupra stării de sănătate a animalelor care consumă această vegetație — fapt constatat de un grup de cercetători aștralieni. În urma experimentărilor făcute de ei, s-a ajuns la concluzia că lipsa cuprului din sol se manifestă la oi printr-o alterare a calității

lîinii și a aspectului, precum și printr-o ușoară decolorare în cazul oilor cu lîină neagră. Pe baza acestor constatări, oile cu lîină neagră vor fi utilizate ca indicator al ameliorării solurilor, calitatea solului ameliorat fiind apreciată după nuanța lîinii oilor hrănite cu vegetația dezvoltată pe aceste soluri.

FRIGUL ÎMPOTRIVA HEMORAGIEI

În practica medicală se întîlnesc deseori hemoragii care nu se opresc, cu tot arsenalul medicamentos folosit în prezent. Pentru ajutorarea acestor bolnavi a fost încercată cu succes refrigerarea.

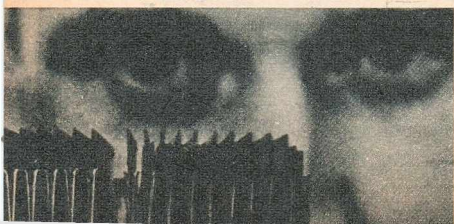
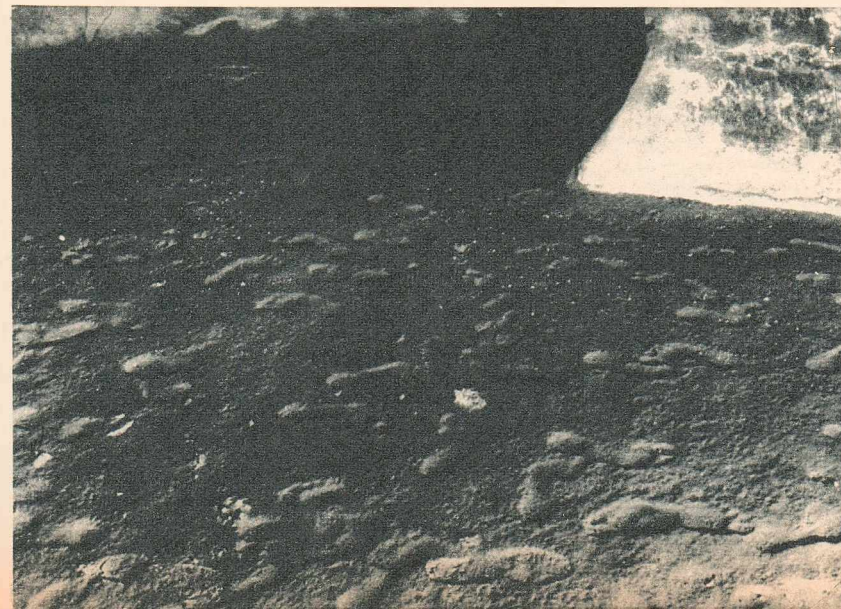
La clinica de chirurgie a spitalului Brîncovenesc din Capitală, experiențele pe animale făcute de prof. Fl. Mandache și colaboratori au arătat că sîngerarea provocată

poate fi oprită cu succes folosindu-se un lichid refrigerant. Astfel, la un țesut cu hemoragie intensă răcirea timp de o oră la zero grade a avut un cert efect hemostatic. Refrigerarea locală timp de o oră la zero grade a fost aplicată și la bolnavii de hemofilie care prezentau hemoragii masive, tratamentul dînd rezultate bune. Binefacerile frigului...

DE PESTE 20 000 DE ANI

În provincia Burgos din nordul Spaniei, în grotile de la Ojo Guarena, au fost desco-

perite urmele perfect conservate ale unor pași de om, datînd de peste 20 000 de ani.

Locuință, proprietate individuală a croitorului Alexandru Toth, construită prin sectorul de prestații al I.G.O.-Baia Mare în strada 9 Mai.

ADMINISTRATORUL CELOR ZECE MII DE APARTAMENTE

Dacă veți căuta într-o enciclopedie antebelică date despre orașul Baia Mare, veți afla că acum vreo 30-35 de ani orașul număra 12 877 locuitori. Până în 1944 această cifră nu a crescut prea mult. Astăzi însă, după un sfert de veac de dezvoltare socialistă, orașul are o populație ce trece cu mult peste cifra de 80 000 locuitori.

De aceeași manieră s-a dezvoltat Baia Mare și din punct de vedere edilitar. Și ceea ce te izbește în orașul minerilor maramureșeni — pe lângă o serie de frumoase edificii cu care faci cunoștință din primul moment când îl vizitezi, cum sînt gara și autogara — este numărul mare de imobile de locuit construite în ultimii ani.

Baia Mare este un oraș vechi de 700 de ani. Dar în cele șapte secole de când e cunoscut, în această localitate nu s-au construit, laolaltă, atîtea locuințe cîte s-au înălțat numai în ultimul sfert de veac. Acum 25 de ani numărul apartamentelor de locuit din Baia Mare nu atingea cifra de 4 000 — în aceasta incluzîndu-se și locuințele mizere ale minerilor din comunele suburbane. Astăzi, numai cele 284 blocuri proprietate de stat, nou construite, numără 8 064 apartamente moderne, confortabile, adevărat etalon al creșterii nivelului de trai al minerilor, chimiștilor, metalurgiștilor și tuturor celor ce trăiesc și muncesc în acest oraș. Alte cîteva mii de apartamente proprietate individuală au fost construite în ultimii ani, în oraș dar mai ales în localitățile subordonate, cu sprijinul statului.

Administrarea substanțialului fond de locuințe proprietate de stat — celor 284 de blocuri li se mai adaugă încă 565 de imobile de locuit, totalizîndu-se deci 849 imobile, ce însumează 10 364 apartamente — revine ÎNTEPRINDERII DE GOSPODĂRIE ORĂȘENEASCĂ-BAIA MARE. Dar în afara importantelor sarcini legate de întreținerea și conservarea fondului de locuințe proprietate de stat, I.G.O.-Baia Mare activează și în domeniul prestațiilor în construcții, atît către sectorul socialist cît și către cel particular.

În primul semestru al anului 1969 colectivul de muncitori, tehnicieni, ingineri și funcționari din această întreprindere a reușit să-și depășească planul la toți indicatorii, situîndu-se pe primul loc pe țară în ramura gospodăriei comunale.

F

varietăți

E VREMEA TULBURELULUI..

Dacă veți întîlni pe stradă personajele din fotografie (sau ceva asemănător) nu trebuie nici să vă mirați, nici să vă temeți: sînt propunerile materializate ale unei case de mode londoneze pentru sezonul de toamnă.

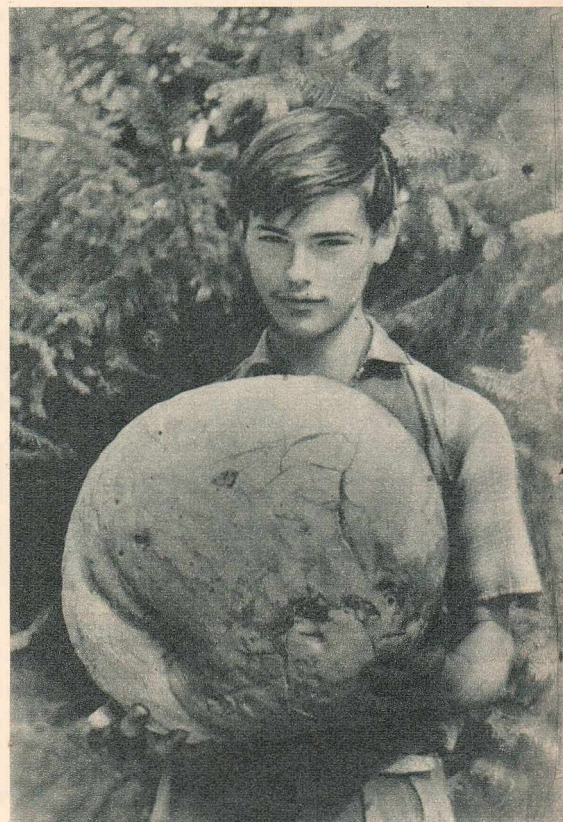

AȚI MAI VĂZUT O ASEMENEA CIUPERCĂ ?

Acestei ciuperci — fiindcă e vorba de ciupercă și nu de un balon, așa cum ar părea la prima vedere — poporul îi spune **cașul popii**. Științific: **Lycoperdon giganticum**. Exemplarul din fotografie depășește dimensiunile cunoscute pînă acum: circumferința ciupercii: 125 cm; diametrul: 42 cm; înălțimea: 27 cm; greutatea: 4 kg.

În stare proaspătă, ciupercă poate fi consumată (prăjită), după cum ne informează specialistul care ne trimite fotografia: ing. V. Pastolache, profesor la Școala silvică din Timișoara. (Noi — fiind vorba de ciuperci — ne abținem însă de la orice fel de recomandări în această privință.)

Adăugăm doar că uriașă ciupercă a fost «culeasă» în Pădurea Verde de lângă Timișoara.

SMOKEY VĂ SFĂTUIEȘTE !

Ursul Smokey este un personaj foarte cunoscut și foarte simpatic. El apare pe panouri imense, instalate pe autostrăzile din S.U.A., și recomandă tuturor să ocrotească pădurile, să le ferească, mai ales, de primejdia focului. Ceea ce vedeți în fotografie este imaginea unui Smokey viu și natural, de astă dată eroul unui film de asemenea de propagandă silvică.

PUNCT ȘI DE LA CAPĂT

● La Larissa, în Grecia, a fost arestat un «ghicitor» care, în schimbul unei sume respectabile, a prezis unei femei că va găsi sub casă o comoară. După ce și-a dărit casa fără folos, femeia l-a dat în judecată.

● Chiromanția poate veni în ajutorul medicinei? Un grup de cercetători australieni dă un răspuns pozitiv, afirmând că bolnavii de leucemie pot fi detectați prin simpla studiere a palmelor.

● Unor balene bolnave, aflate în captivitate la San Domingo, li s-au administrat medicamente într-un mod cu totul original. Pastilele de antibiotice au fost date unor scrumbii, care la rindul lor au fost oferite hrană cetaceelor...

● Oceanografi din 25 de țări vor întreprinde intense studii geologice, geografice și de biologie marină în marea Caraibilor. Savanții încearcă să deducă urmările unei viitoare străpungeri a istmului Panama, la nivelul apelor (fără ecluze), asupra faunei. Se crede că o mișcare a speciilor între cele două oceane ar putea să aibă consecințe ecologice de neprevăzut.

● Firma Gillette a pus în vânzare o spumă de ras caldă. Pentru a convinge mai bine clienții că folosind noul produs sînt în pas cu tehnica modernă, noul tub cu spumă are forma capsulei Gemini.

● Un vapor a străbătut Sahara! Este vorba de o navă de 25 tone, special amenajată pentru cercetarea științifică a lacului Ciad. Drumul dintre Alger și malul lacului a durat numai patru săptămîni, vasul călătorind pe bordul unor remorci special construite.

● Prima carte tipărită pe hirtie sintetică, confecționată din mase plastice, a apărut în Japonia.

MAIMUȚĂ SĂ FII, NOROC SĂ AI

«Norocul îmi va suride?», «Dragostea mea se va împlini?», «Am să am succes?», «Visul mi se va realiza?». La toate aceste întrebări cruciale răspunde, contra unei taxe de 50 de cenți, «Maimuța norocoasă», un nou automat de jocuri, manevrat manual de o maimuță în carne, oase și costum. Acțiunea se petrece în «paradisul jocurilor de noroc», la Las Vegas.

NU E CE PARE

Acest strigoi «made in Japan» a fost pus la întreținerea unui drum cu o cale ferată, în apropiere de Tokyo, pentru a aminti automobilistilor ce riscă să devină dacă țin neapărat s-o ia înaintea trenului. La răspîntia cu pricina își pierduseră viața opt imprudenți (în întreaga Japonie, la încrucișările de șosele cu căi ferate, au avut loc anul acesta 1 018 accidente). Strigoii e deci mai curînd un duh bun.

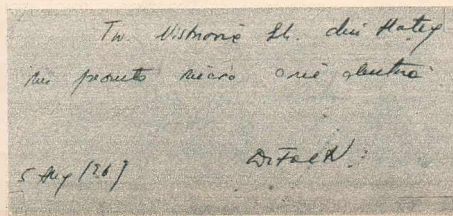
DEȘI NU-I OL- TEAN...

La rubrica «Dialog cu cititorii» din nr. 31 (26 iulie) al revistei, semnatarul rubricii, răspunzînd unui cititor din Brașov, preciza că la ora actuală cea mai răspîndită maladie din lume nu e nici cancerul, nici insuficiența cardiacă, ci banala carie dentară, boală ce afectează cel puțin 98 la sută din locuitorii globului. «Dacă cititorul nostru — se spunea mai departe — face parte din categoria privilegiată a celor 2 la sută, îl rugăm să se fotografieze și să ne trimită poza însoțită de un certificat semnat de un medic sto-

matolog; sîntem dispuși să-i publicăm fotografia...».

Deunăzi am primit la redacție o scrisoare semnată Gigi Nistoroie (27 de ani), din Hașeg, însoțită de o fotografie și un certificat medical semnat de dr. Veronica Faltiska, atestînd că într-adevăr corespondentul nostru nu prezintă nici o carie dentară. Ținînd seama că cel care ne salută «cu toată sinceritatea de pe frumoasele meleaguri hașegane» este primul care ni se adresează în numele celor «2 la sută», și pe deasupra mai e și băiat chipeș (păcat că nu zîmbește în poză să i se vadă dinții nealterați de carie), iată, îl înfățișăm la rubrica «Varietăți», urîndu-i să nu facă niciodată cunoștință cu bormașina.

(Urmare din pag. 7)

artificiale care începe întotdeauna după ce probele de laborator au stabilit că s-a ajuns la plafonul de umiditate minimă. În felul acesta, în anul în curs, cele 14 unități teritoriale ale sistemului au fost alimentate cu apă ori de câte ori a fost nevoie.

Dat fiind rolul pe care îl are extinderea irigațiilor în mărirea producției, — indiferent de vreme — rămânem cu atât mai surprinși de indolența unor unități ce ar trebui să fie părți componente operative ale acestor acțiuni. Astfel, la sistemul Calafat-Băilești, unul dintre cele mai mari din țară, lucrările

nesfîrșita ploaie a pămîntului

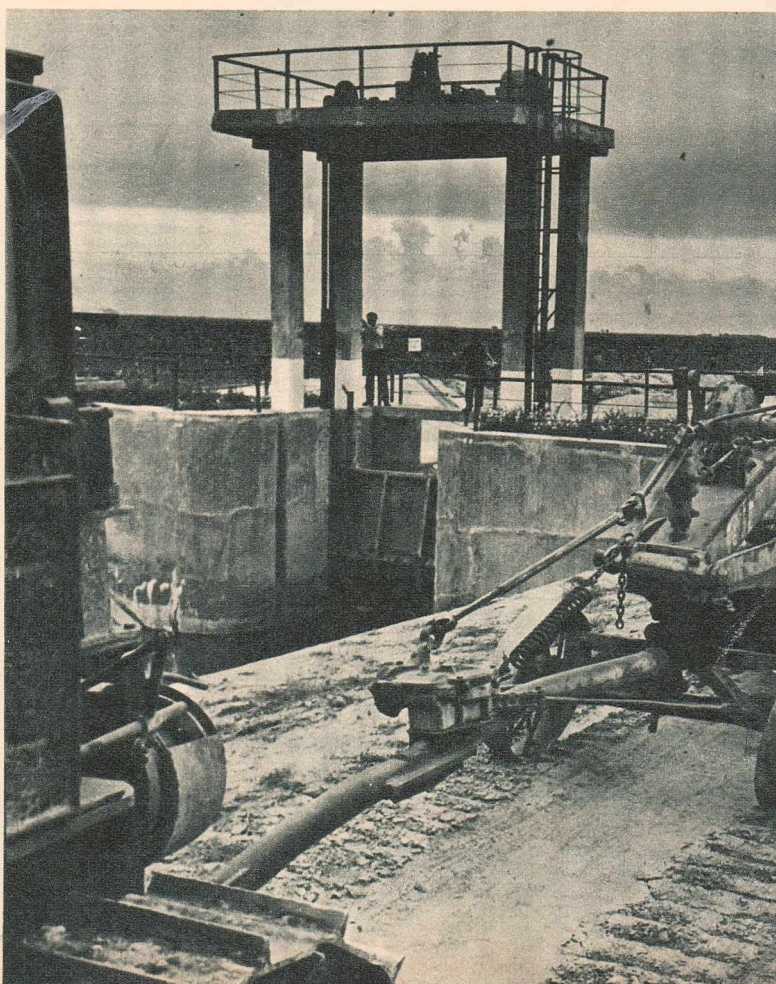
ar fi fost într-un stadiu mult mai avansat dacă aprovizionarea cu conducte s-ar fi făcut la nivelul necesităților. Sistemul putea să aibă lucrările încheiate pe încă 7 000 hectare, în cazul în care furnizorii ar fi livrat la timp încă 47 000 metri conductă de azbociment de diverse dimensiuni. În total, restanțele de conducte de aici depășesc 80 de kilometri.

Întreprinderile de prefabricate Tg. Jiu și Turda trebuie să urgenteze trimiterea materialelor restante și să-și onoreze cât mai punctual contractele. E necesară de asemenea sporirea grijii pentru calitatea materialelor de construcție, asupra cărora beneficiarul a atras atenția la timpul convenit.

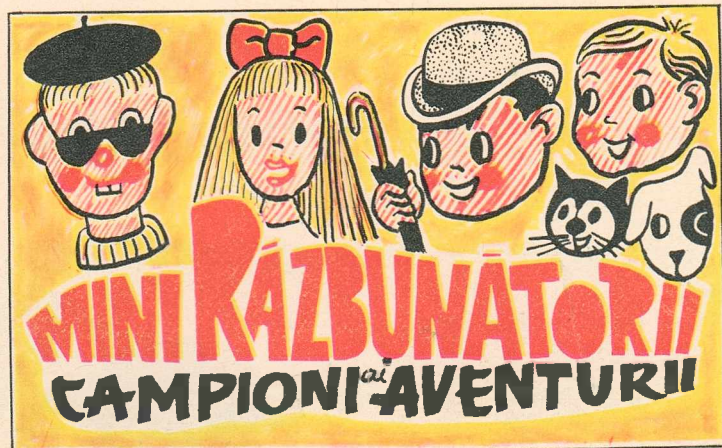
Datorită unor neajunsuri existente în aprovizionare, dar și datorită unei insuficiente organizări pe șantier, se semnalează deficiențe mai ales în ceea ce privește volumul lucrărilor. Volumul de transport al balastului, de exemplu, este aproape zilnic sub grafic, nerealizându-se adesea nici 50 la sută, pentru că mașinile și utilajele sînt folosite sub indicele de utilizare.

În fața acestei situații care nu permite tergiversări, Consiliul Superior al Agriculturii și ministerele de resort trebuie să treacă la măsuri eficiente și operative care să asigure aprovizionarea la timp cu materiale și utilaje a șantierului. Celor 300 000 hectare — cit vor însuma în final terenurile de irigație din Oltenia — le trebuie asigurată la timp ploaia în vederea sporirii producției agricole.

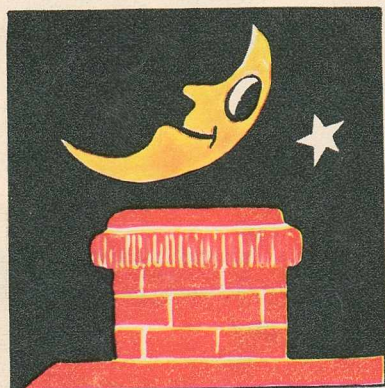
Cooperatorii de la C.A.P.-Moțaței au toate motivele să fie veseli: recolta obținută în urma ploii artificiale e aproape dublă.

Unul dintre stăvilarele de pe magistrală; debitul de apă trebuie distribuit cu atenție.

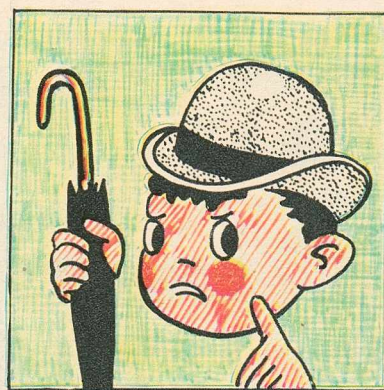
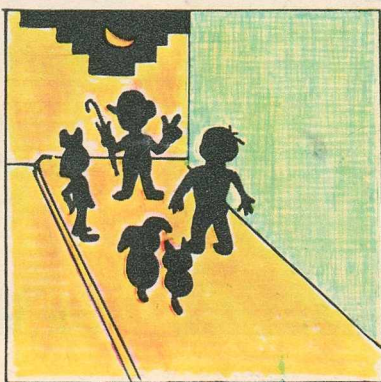

Marea aventură pe care o povestim în cele ce urmează începe într-o seară frumoasă de vară....

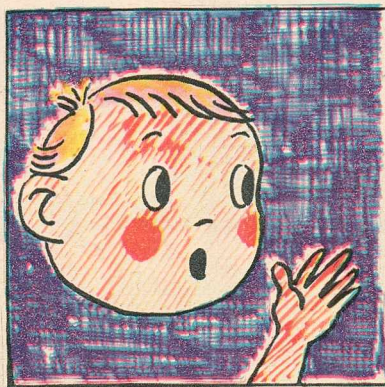

Luna, tronînd în mijlocul unei puzderii de stele, se opriese deasupra unui coș de casă.

Străduța Melodiilor este pustie. Doar în colț, trei copii, un câțel și un motan stau la sfat. Ședință agitată. Să-i ascultăm....

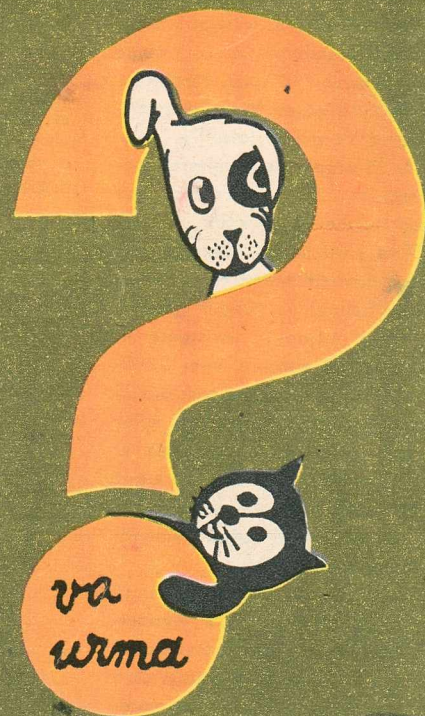
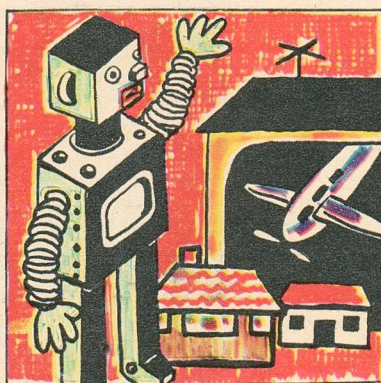

la cuvîntul Norocel: Zău, nu-i așa bună cu Nelu, băiatul ăsta are mereu bani în pușculiță...

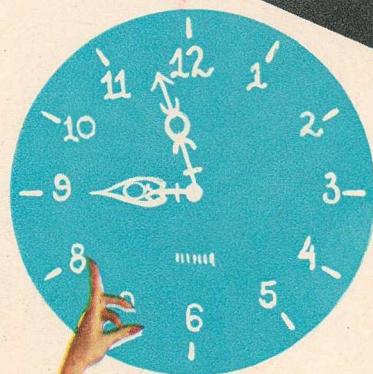
-Asta încă nu-i nimic, îl întrerupe Tăchiță, mezinul. Mereu își cumpără cîte ceva, dar comoara lui nu scade, ci crește....

N-ați văzut? Are multe jucării frumoase și interesante: un robot teleghidat, un hangar, niște căsuțe....

RECOM

economie de timp
curățenie perfectă

FOLOSIND
ĂSPIRATORUL

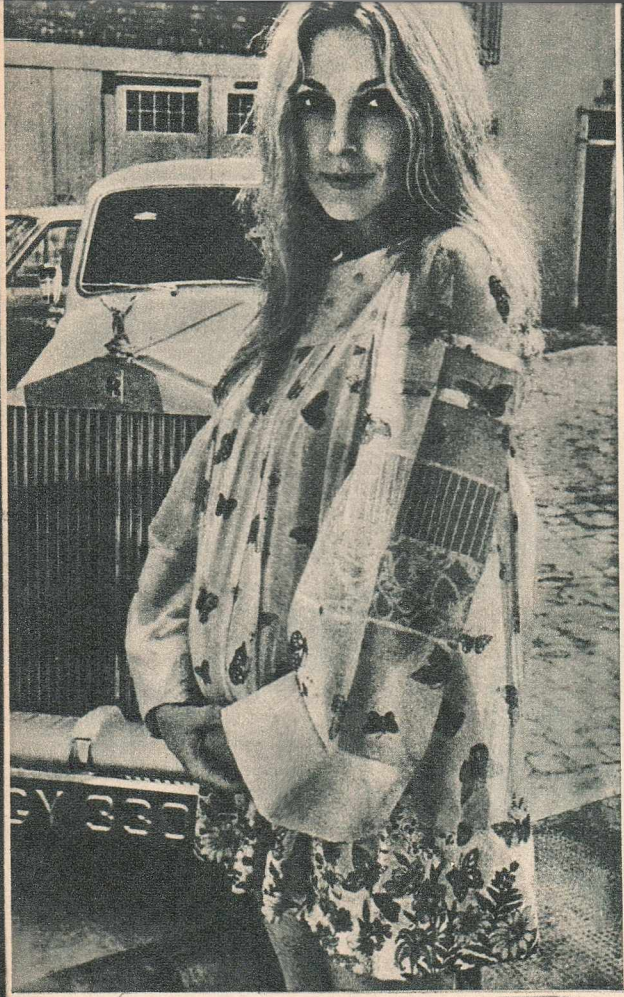
Practic

lei 785-se vinde și în rate

Aspiratorul de praf PRACTIC înlătură praful și impuritățile de pe dușumele, pereți, mobilă, covoare, haine, tapițerie și din locuri greu accesibile (radiatoare). PRACTIC poate fi utilizat și pentru pulverizarea de lichide. PRACTIC are un consum redus de energie electrică (15 bani pe oră).

◀ Sharon Tate fotografiată în fața vilei, cu puține zile înainte de a fi ucisă. Era însărcinată în a opta lună.

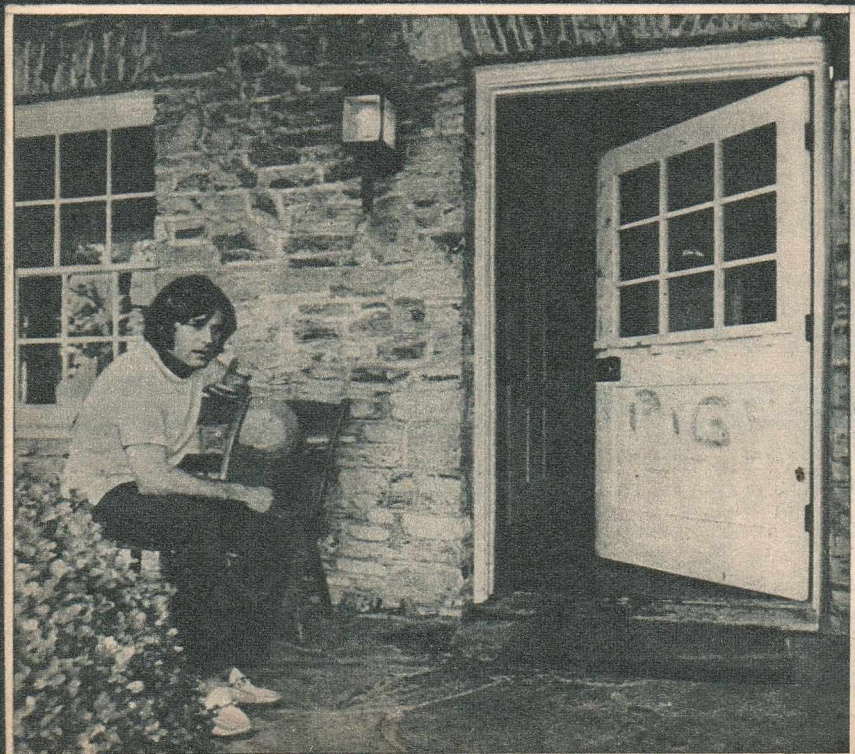
Celelalte patru victime: Jay Sebring (1), Voyteck Frykowski (2), Abigail Folger (3), Steven Earl Parent (4).

S-A ÎNTÂMPLAT ÎN „ORĂȘUL ÎNGERILOR”

de I. CIOARĂ

Polanski în fața intrării în vilă, pe a cărei ușă se mai poate citi, scris cu sînge, cuvîntul «pig».

O baltă de sînge în camera în care au fost găsite cadavrele lui Sharon Tate și Jay Sebring, ceea ce — afirmă poliția — denotă că nu au murit sufocați.

«Nu scăpați ocazia! Ultima posibilitate de a asculta urletele și gemetele lui Sharon Tate!»... Cuvintele, scrise cu litere de-o șchioapă, au apărut în vitrinele cinematografele din Dallas în zilele ce au urmat descoperirii abominabilei crime de la Los Angeles. Întreprinzătorii proprietarii de săli de cinema din acest oraș texan, ce și-a cucerit o tristă faimă în întreaga lume! Pentru ei, sinistrul asasinat căruia i-au căzut victime actrița Sharon Tate — soția cunoscutului regizor Roman Polanski — și alte patru persoane, și care a zguduit întreaga Americă, a constituit doar un bun prilej de a readuce pe ecrane un film ce nu mai rula de mult — «Balul vampirilor», recurgând în acest scop la nu mai puțin sinistra reclamă redată mai sus. Iar în acest timp, în capitala filmului american domnește o adevărată atmosferă de teroare — stelele cuprinse de panică părăsind vilele, angajând «gorile», baricadându-se de cum se lasă înserarea...

S-AU DESCOPERIT CINCI «D.B.»

Cei de la Police Department din Los Angeles sînt obișnuiți să le sune telefonul și, de la celălalt capăt al firului, să li se anunțe descoperirea unui «D.B.» (prescurtare de la «dead body» — cadavru). Căci acest «oraș al îngerilor», care găzduiește citadela filmului american, care dă tonul modei americane, care deține întîietatea în ce privește numărul de mașini, este în același timp un «eldo-

rado» al crimei din S.U.A., orașul cu cei mai mulți drogați, pervertiți sexuali, cu cele mai multe sinucideri. De aceea, nici cînd, în dimineața lui 9 august a.c., un trecător — ce-o întîlnise pe stradă, urlînd și plîngînd, pe Winifred Chapman, camerista lui Tate — a anunțat lugubra descoperire făcută la vila soților Polanski, polițiștii n-au părut prea impresionați de faptul că acolo se găseau cinci «D.B.». Dar cînd au ajuns acolo, la numărul 10 050 de pe Cielo Drive, din cartierul rezidențial al stelelor Hollywoodului, — Bel Air — masca de impasibilitate profesională a polițiștilor s-a destrămat. Locotenentul Robert Helder, șeful brigăzii de omicide a poliției din Los Angeles, declara: «În lunga mea carieră n-am mai văzut ceva asemănător. Nici chiar Polanski, care e un regizor al ororilor, n-ar fi putut imagina o tragedie atît de oribilă. Nici chiar Hitchcock, vă asigur». Nu este o stare de spirit singulară. Inspectorul Howard E. Yarbelle, care încearcă să dezlege misterul «afacerii Sharon Tate», menționează la rîndu-i: «Am 24 de ani de experiență în spate. Dar un asemenea caz nu mi-a mai trecut prin mîini»...

CE SE ȘTIE

Frumoasa actriță blondă Sharon Tate, în vîrstă de 26 de ani, aflîndu-se în ultima lună înainte de a aduce pe lume un copil, se retrăsese în atmosfera mirifică a acestui ranch californian, pierdut în verdeață, din vîrfurile colinei Bel Air, situată între Beverly Hills

și San Fernando Valley. Soțul, regizorul Roman Polanski, rămăsese la Londra, unde urma ca pînă la așteptatul eveniment familial să termine realizarea unui nou film. Acolo i-a parvenit și năprasnica veste despre ceea ce va rămîne în istoria crimei ca «masacrul de la Cielo Drive».

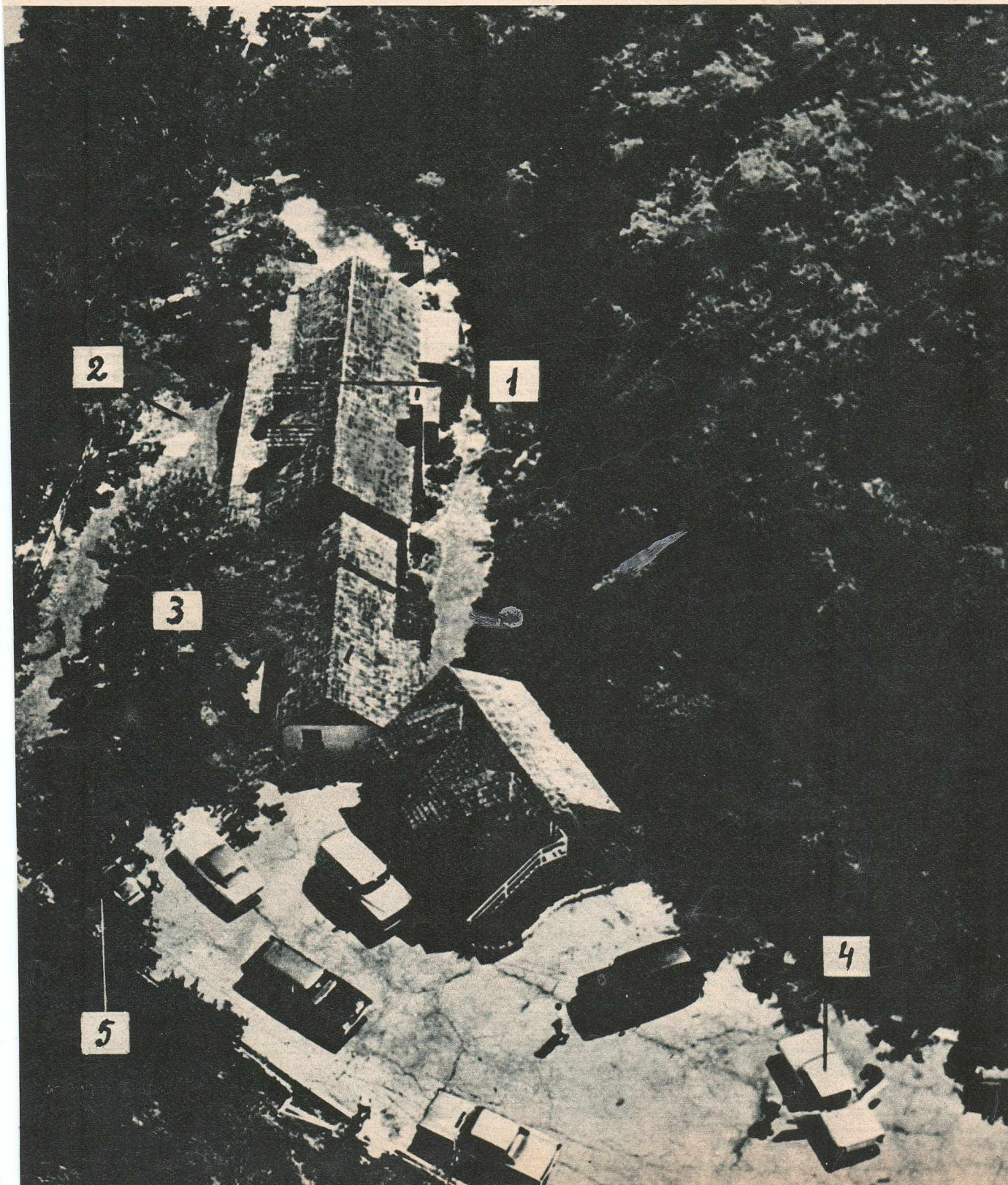
Ceea ce s-a putut stabili cu certitudine e că Sharon Tate organizase un «party» între prieteni pentru seara de 8 august. Voyteck Frykowski, bun prieten al lui Polanski și care în lipsa acestuia era virtualul «stăpîn al casei», s-a ocupat, împreună cu prietena sa, Abigail (Gibby) Folger, fiica unui rege al cafelei din San Francisco, de recrutarea invitaților. La «party» a mai fost prezent fostul logodnic al lui Sharon Tate înainte de căsătoria ei cu Polanski, Jay Sebring, proprietarul unei rețele de saloane de coafură, el însuși coaforul multor vedete ale Hollywoodului și prieten totodată al acestora. Un regizor, Michael Sarne, și un pictor, Witold K., care de asemenea fuseseră invitați, au refuzat să vină, din diferite motive.

Serata veselă avea să se termine printr-un masacrul sălbatic. În dimineața de 9 august, cameristei actriței și apoi polițiștilor sosiți la fața locului li s-a înfățișat privirilor o imagine de-a dreptul halucinantă. În casă, cu o coardă de nailon împrejurul gîtului, atîrna de o grindă din tavan Sharon Tate — celălalt capăt al corzii înconjurînd gîtul lui Sebring, al cărui cap era acoperit cu o cagulă neagră. Moartea nu li se datoră însă strangulării; Sharon Tate primise numeroa-

Ianuarie '68. După un prim film turnat în regia lui Polanski, Sharon Tate a devenit soția acestuia.

Vedere aeriană a vilei aflate la nr. 10 050 de pe Cielo Drive și a locurilor unde au fost descoperite cele 5 cadavre: 1) Camera unde au fost găsiți asasinați Sebring și Sharon Tate. 2) Aici zăcea corpul lui Gibby Folger și 3) aici cel al lui Frykowski. 4) Automobilul cu cadavrul lui Parent. 5) Automobilul lui Frykowski în care s-au găsit stupefiante.

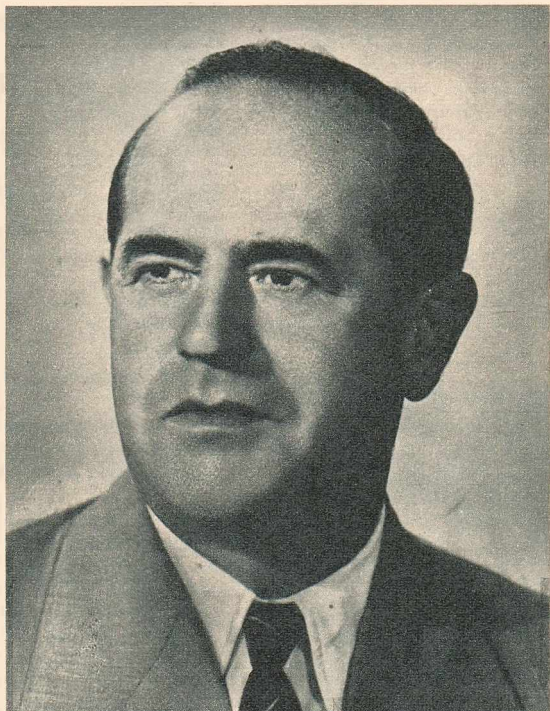
se lovituri de pumnal, iar Sebring mai multe gloanțe. O luptă furibundă se pare că a avut loc acolo. Afară, lângă piscină, se afla cadavrul lui Gibby Folger, înjunghiat; iar la 30 de metri mai încolo, în grădină, cel al lui Frykowski — ucis cu focuri de pistol și lovituri de pumnal. Poziția și atitudinea lor indică faptul că încercaseră să fugă. Într-o mașină din fața casei, aplecat peste volan și cu cheile de contact în mînă, zăcea mort un tînăr care a fost identificat a fi Steven Parent și care se pare că a fost surprins în timp ce pleca de la prietenul său, William Gareston, în vîrstă de 19 ani, ce îndeplinea funcția de paznic al vilei și a cărui locuință se afla în curte, la vreo 50 metri de vilă. Arestat — și datorită faptului că era singurul în viață din vilă și datorită antecedentelor sale destul de dubioase — Gareston a declarat că se retrăsese de cu seară în camera lui și n-a auzit nimic suspect. Ultima oară vorbise la telefon la zece și jumătate; deci legăturile telefonice, care dimineața fuseseră găsite tăiate, funcționau încă la acea oră. Supus și probei «detectorului de minciuni», el a fost în cele din urmă pus în libertate, neputîndu-i-se aduce nici o învinuire.

SUPOZIȚII, SUPOZIȚII...

Deci, acestea sînt lucrurile cunoscute. Ceea ce pînă în prezent n-au reușit să afle cei 19 polițiști și 10 detectivi particulari însărcinați cu anchetarea acestui caz este: au fost mai mulți asasini sau unul singur, cine sînt și care e mobilul acestei crime atroce. Sînt întrebări la care există fel de fel de variante de răspunsuri. Iată, de pildă, ipoteza formulată de celebrul scriitor Truman Capote, care, după ce timp de cinci ani a studiat o nu mai puțin monstruoasă crimă, a încredințat tiparului magistrala reconstituire «Cu singe rece». «Convingerea mea — afirmă el — e că crima a fost comisă de o singură persoană. Cred că în noaptea respectivă au participat la acea reuniune intimă între amici nu patru, ci cinci persoane. Erau cele patru victime (amestecul lui Steven Parent e de altfel exclus, pînă în momentul de față, din toate ipotezele — n.n.) și o altă persoană, în plus; — atenție! — aceasta a

(Continuare în pag. 30)

TOVARĂȘUL ALEXANDRU MOGHIOROȘ A ÎNCETAT DIN VIAȚĂ

Comitetul Central al Partidului Comunist Român, Consiliul de Stat și Consiliul de Miniștri ale Republicii Socialiste România au anunțat cu profundă durere încetarea din viață, după o lungă și grea suferință, în ziua de 1 octombrie 1969, la ora 8,15, a tovarășului Alexandru Moghioroș, activist de frunte al partidului și statului nostru — vreme îndelungată fiind membru al Biroului Politic, iar apoi al Comitetului Executiv și secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, nevoit să-și întreprindă activitatea în urma îmbolnăvirii — vechi militant al mișcării muncitorești revoluționare din România, luptător devotat pentru cauza socialismului, pentru întărirea și înflorirea patriei.

SAPTE ZILE PE PĂMÎNT

BERLIN

ALEX — „COLOR 20“

Corespondență specială de la Dic. BABOIAN

Lunile și săptămânile premergătoare celei de-a 20-a aniversări a Republicii Democrate Germane au fost marcate de eforturi pentru atingerea obiectivelor prevăzute în planul de realizări în cinstea evenimentului. În cele câteva zile pe care le-am petrecut aici la Berlin în ajunul sărbătorii, am fost martorul unei adevărate întreceri cu timpul, desfășurată pe un plan larg, mai ales pe șantierele centrale ale construcțiilor urbanistice. Dimensiunile neobișnuite ale noului Stadtzentrum (centru al orașului), care cuprinde încă de pe acum o suprafață de 820 de hectare, caracterul concentrat al construcțiilor edilitare în această zonă au determinat — după cum mi s-a spus — o seamă de întâzieri inerente, dar arhitectul-șef Joachim Nätcher declară că pînă la 7 octombrie nucleul propriu-zis al noului Alexanderplatz va fi gata în linii generale.

Acum, în inima bătrînului Alex se înalță, ca simbol al tinereții Berlinului în reconstrucție, turnul-gigant al televiziunii, ca o imensă suliță de 365 metri, în care stă înfipt un glob strălucitor din sticlă și aluminiu. Întregul oraș este dominat de silueta zveltă a acestui turn, care poate fi văzut chiar și de dincolo de zid, din Berlinul Occidental. Cea mai veche biserică berlineză, — Marienkirche — datînd din 1270, pare acum, în apropierea colosului TV, o construcție liliputană, lipsită de orice măreție. De altfel, zecile de blocuri moderne ce se înalță văzînd cu ochii în jurul turnului anihilează impetuos și alte grandori cu care se mîndrea Berlinul de altădată. Dar edilii orașului de astăzi au toate temeiurile să considere că Berlinul nou are nevoie de un centru adecvat în care, pe lângă pulsația activității cotidiene, peste o sută de mii de locuitori ai orașului să-și găsească condiții civilizate de viață. Principiul de la care s-a pornit este acela de a se concentra în

zona centrală un număr cît mai mare de edificii publice și blocuri de locuit cu cîte 18-22 etaje, pentru ca locurile de muncă să fie cît mai aproape de casele oamenilor. În jurul turnului din Alex se construiește de fapt un nou oraș, care prin arhitectura și monumentalitatea construcțiilor sale se deosebește de peisajul vechiului Berlin, deși arhitectii se străduiesc să armonizeze în măsura posibilului stiluri aparținînd unor epoci diferite.

Între timp, telespectatorii pasionați așteaptă cu interes inaugurarea celui de-al doilea program al televiziunii R.D.G. Interesul este explicabil, întrucît pe acest nou canal, începînd din săptămîna aceasta, vor fi transmise primele emisiuni în culori. La început, programul săptămînal de 21 ore va cuprinde doar 4 ore de transmisie color, urmînd ca, ulterior, spațiul consacrat televiziunii în culori să fie extins treptat. Transmisile se efectuează după sistemul francez Secam III b, iar după cum s-a comunicat în presă, vechile aparate pentru «alb-negru» vor putea recepționa și programul color, dacă vor fi echipate cu o aparatură suplimentară ce se va afla la dispoziția publicului. În ajunul jubileului, în vitrinele magazinelor de specialitate au și apărut noile televizoare de tip RFT, denumite «Color 20». Producția de televizoare a R.D.G., care sporește an de an în pas cu dezvoltarea electronicii ca ramură determinantă de structură a industriei, lansează în prezent pe piață peste 4 milioane de aparate pe an. Statistica recentă indică lapidar: 24 televizoare la 100 de locuitori.

Programul II și «Color 20» sînt două dintre numeroasele realizări cu care oamenii muncii din Republica Democrată Germană întîmpină cea de-a 20-a aniversare.

AGRA

FATEHPUR SIKRI

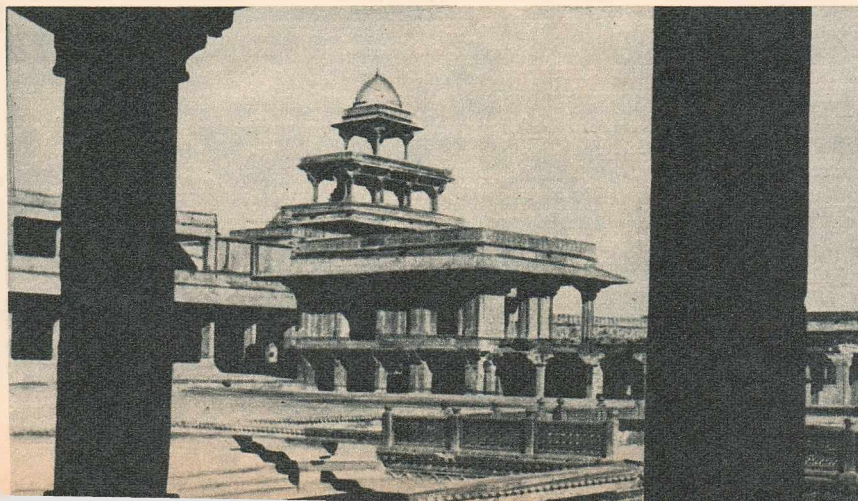
Corespondență specială pentru FLACĂRA de la M. DYNTERA

Nu departe de Agra — unul dintre cele mai importante orașe istorice ale Indiei — se află Fatehpur Sikri, un oraș mort. Originea lui e legată de numele celui mai de

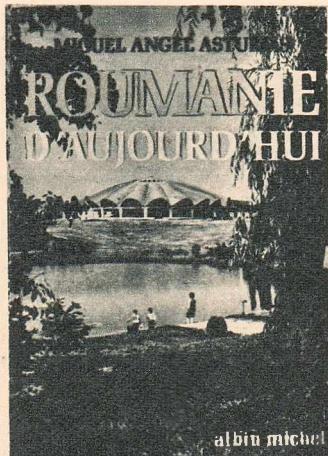
seamă reprezentant al dinastiei Marilor Mogoli, Akbar cel Mare. Se spune că, văzîndu-și toți copiii morți la o vîrstă fragedă și temîndu-se că va rămîne fără moșteni-

Numai pașii turiștilor mai tulbură liniștea ce s-a așternut de secole peste mindra cetate construită de împăratul Mogol Akbar cel Mare.

Fotografia: M. DYNTERA

UN PRIETEN AL ROMÂNIEI DE AZI

un nou aspect al talentului multilateral al lui Asturias, acela de cronicar.

Fără îndoială, cele mai pasionante pagini, lăsînd la o parte datele statistice, sînt cele în care autorul descrie peisajele admirate în România. Descrierea mănăstirii Voroneț, de exemplu, stimulează atît de bine imaginația, încît este greu de spus cine este pus în fața unor trăiri sufletești mai intense: vizitatorul de la fața locului sau cititorul rîndurilor lui Asturias.

Autorul abordează aspectele multiple ale vieții de ieri și de azi a României, punînd accentul pe realizările României socialiste. Cîteva titluri de capitole ne vor da o imagine asupra aspectelor la care se oprește autorul: «Petrolul și petrochimia», «În vizită la C.A.P. — Mihail Kogălniceanu», «Asistență medicală gratuită», «Muzică, culoare și poezie în folclorul românesc», «Arta populară, expresie dinamică a culturii române», «Scriitorii români — prietenii mei» etc.

Apărut în excepționale condiții grafice, volumul a stîrnit un interes deosebit în rîndul publicului parizian.

N. NICORĂ

După traducerile din literatura română, publicate în anii din urmă, Miguel Angel Asturias, laureat al Premiului Nobel pentru literatură, a publicat recent, la Paris, în editura Albin Michel lucrarea «Romanie d'aujourd'hui». Prin acest volum, așa cum remarcă și editorul lui, se relevă

Alegerile vest-germane

de Silviu BRUCAN

Rezultatul alegerilor de la 28 septembrie din Republica Federală a Germaniei nu prezintă mutații spectaculoase. De fapt, în epoca sondajelor de opinie marile surprize electorale constituie un fenomen politic de domeniul trecutului și singura problemă pe care prognoza ordinațoarelor electronice n-a reușit încă să o rezolve este opțiunea de ultimă oră a celor nedeciși. Se observă încă o dată că, perplexi în fața promisiunilor electorale în care știu că nu trebuie să se încreadă și nemulțumiți de faptul că panorama politică nu le oferă ceea ce doresc să aleagă, nedecișii înclină în ultimul moment spre partidul aflat la putere sau formula politică pe care acesta o întruchiează. Așa se explică, probabil, că creștin-democrații cancelarului Kiesinger au reușit în ultimul moment să recupereze voturi și să o ia înaintea social-democraților, care conduceau potrivit sondajelor anterioare.

De altfel, întreaga strategie electorală a creștin-democraților a fost construită pe exploatarea instincțelor conservatoare ale vest-germanilor, mai ales că, în conjunctura de «boom» economic de care beneficiază în prezent Germania occidentală, unii dintre aceștia au și ce conserva. «Securitate în anii '70» a fost lozincă preferată a cancelarului Kiesinger, și deși partidul său înregistrează o pierdere de voturi și de trei mandate în Bundestag, — ceea ce la drept vorbind nu este chiar atât de mult după 20 ani de guvernare — formula s-a dovedit a găsi ecou. Prezența în alegeri a partidului neonazist N.P.D. i-a determinat pe liderii creștin-democrați să recurgă la litație naționalistă cu acesta, sub motiv că nu trebuie să se lase depășiți pe dreapta, ceea ce unora nici nu le-a venit prea greu. De aceea, în campania creștin-democrată s-a reafirmat poziția rigidă în probleme externe, care și-a câștigat denumirea de «imobilism» încă din timpul lui Adenauer.

Social-democrații sînt cei care au câștigat în aceste alegeri, nu însă atât de mult cît au dorit și sperat. Cele 22 de locuri în plus în Bundestag fac să crească greutatea politică a P.S.D., dar nu-i asigură rolul conducător în viața politică a țării. Participarea social-democraților în guvernul «marii coaliții» s-a dovedit profitabilă. Corpul electoral a reacționat favorabil la realizările miniștrilor social-demo-

crați: Karl Schiller la economie, socotit ca «părinte al boomului», Georg Leber, la transporturi, creditat cu îmbunătățirea traficului, Horst Ehmke, la justiție, pentru reformele juridice, și, desigur, Willy Brandt, care s-a afirmat ca un ministru de externe dinamic și favorabil unei politici europene puțin mai realiste.

În condițiile existenței celor două mari partide, pierderile sensibile înregistrate de liberal-democrați erau aproape inevitabile. Cele 30 de locuri în parlament, în situația cînd nici U.C.D., nici P.S.D. nu dețin majoritatea, le creează însă mari posibilități de manevră.

De remarcat vigoarea cu care s-au manifestat prima dată după război forțele comuniste și progresiste, în special în acțiunile îndreptate împotriva neofascismului.

Desigur, problema cea mai spinoasă rămîne activitatea partidului neonazist N.P.D. Pronosticurile laudăroase ale liderului său Von Thadden, că va obține 8-12 procente, au eșuat. Au eșuat însă și cele care preziceau numai 2-2,5%. Numai pragul celor 5% din legea electorală i-a împiedicat pe neonaziști să-și atingă obiectivul de a păși în Bundestag. Stări de spirit revanșarde mai există, desigur, și cultivarea lor mai ales în sînul germanilor din teritorii stăpînite altădată de «marele Reich» este primejdioasă și iresponsabilă. Există însă și un factor de îngredire a fenomenului, — un factor nou care nu acționa în perioada dinaintea celui de-al doilea război mondial — și anume faptul că Germania occidentală nu poate fi o putere militară de prim rang în epoca racheto-nucleară.

Campania electorală a solicitat unele delimitări necesare între cele două partide ale «marii coaliții»; controversa s-a manifestat mai ascutit pe plan extern și s-a axat pe chestiunea reevaluării (în sensul ridicării valorii) mărcii vest-germane cerute și de partenerii din Piața comună și pe chestiunea așa-nu-nitei «politici răsăritene», inclusiv a relațiilor cu Republica Democrată Germană și a recunoașterii liniei Oder-Neisse. Nici sub acest aspect, votul de duminică nu oferă indicații categorice — cel mult în afara dorinței ca lucrurile să fie mișcate din punctul mort în care se află.

tor, împăratul a cerut, desperat, binecuvîntarea unui venerabil «făcător de minuni» musulman, pe nume Salim Chisti. Cînd miracolul așteptat s-a produs (era prin 1569), Akbar, fericit că are un urmaș la tron, a hotărît să întemeieze un oraș pe locul unde se născuse Salim Chisti, binefăcătorul său, și să mute acolo curtea imperială. Așa a luat ființă, la 35 kilometri depărtare de Agra — pe atunci capitala țării — Fatehpur Sikri, Cetatea Victoriei.

Toate construcțiile, cei unsprezece kilometri de fortificații înalte cu nouă porți impozante, numeroasele palate, splendida moschee, poarta Victoriei, înaltă de 54 de metri, au fost durate din gresie roșie, dură și fină, făcută să reziste peste veacuri. Meșteri geniali au sculptat și pictat toate aceste clădiri, arhitecți iscusiți au realizat un sistem complicat de irigare. Fantezia și ingeniozitatea s-au revărsat din belșug și nici un efort nu a fost precupețit pentru a face din Fatehpur Sikri o cetate renumită pentru frumusețea ei, o reședință demnă de măreția împăratului Akbar.

În 1579, în parcul moscheii, care putea adăposti 10 000 de credincioși, a fost înălțat mausoleul lui Salim Chisti, o adevărată bijuterie arhitectonică din marmură albă, semitransparentă, meșteșugit sculptată și împodobită cu pietre semiprețioase.

Viața avea însă să părăsească curind cetatea înălțată cu ațîta geniu și trudă. La numai 14 ani de la întemeierea sa, Fatehpur Sikri a trebuit să fie abandonat din cauza lipsei de apă.

Cetatea din gresie roșie construită de Akbar, cu toate zidurile, palatele și grădinile sale, cu mausoleul său scilpitor, se află și azi aproape la fel cum a lăsat-o marele împărat, un oraș mort, mărturie tăcută a unui vis spulberat. Mărturie, totodată, alături de monumentele Aagri, de incomparabilul său Tadj Mahal, a nivelului, artei și meșteșugurilor în perioada Marilor Mogoli și loc spre care se îndreaptă pașii turiștilor de pretutindeni.

de a fi condus în stare de ebrietate. De aici, concluzia avocatului: «Afacerea este clară, fiind mai mult de natură politică și nu criminală». Această afirmație cuprinde într-un fel și cheia întregii afaceri, extrem de suspectă, căci pînă la urmă, după cum a reieșit din cercetările avocaților, este amestecată și C.I.A. În cercurile ziaristice din Saigon se spune că «beretelor verzi» li s-a indicat că este vorba de «o afacere ce trebuie lichidată cu maximum de chibzuință», ceea ce în jargonul serviciilor de informații echivalează — după cum preciza agenția France Presse — cu ordinul de a se termina cu un agent devenit primejdios. Pînă la urmă se pare însă că nu cel în cauză a fost făcut dispărut. În primul comunicat, numele victimei era Nguyen Thia Khac, pentru ca ulterior să se anunțe un alt nume — Vu Ngoc Nha. Altă variantă

este că moartea agentului a fost o eroare, în urma înțelegerii greșite a unui ordin cifrat. Nu ar fi exclus să fie vorba și de o inițiativă a «beretelor verzi», ceea ce agravează și mai mult, din punctul de vedere al C.I.A., acțiunea lor. Numai așa se explică, parțial desigur, arestarea și trimiterea în judecată a celor opt «berete verzi» de la Nha Trang, inclusiv a comandantului lor, care a dat «semnalul verde» pentru dispariția victimei.

Indiferent de circumstanțe, ca și de motivele reale care au determinat această măsură forte, iată-i deci pe «supermanii» antrenați în școli speciale să ucidă cu mîinile goale în nu știu cite moduri, după principiul «scopul scuză mijloacele», în ipostaza, cel puțin de această dată, de acuzați.

Adrian IONESCU

MISTERIOASA AFACERE A „BERETELOR VERZI”

Un elicopter în largul coastelor vietnameze, într-o «misiune» puțin obișnuită; la bordul lui, un sac sigilat ascunde corpul unui om care va fi aruncat în apele oceanului.

Așa a început scandalul «beretelor verzi». Nu era nici prima victimă, fără îndoială, — și cite drame nu stau în spatele acestei afirmații — nici ultima. Și totuși acest om a declanșat misterioasa și surprinzătoarea afacere a «beretelor verzi». Misterioasă, deoarece ea este înconjurată de cel mai strict secret, rarele informații, și acestea contradictorii, dezvăluind puține elemente esențiale. Surprinzătoare, deoarece arestarea și inculparea celor opt «berete verzi» reprezintă un caz unic în istoria războiului american în Vietnamul de sud; mai ales cînd printre ei se află însuși comandantul celei de-a cincea gru-

pe a forțelor speciale, colonelul Robert Rheault, destituit din această funcție, doi maiori, un căpitan și alți ofițeri.

Faptul pare curios la prima vedere, dată fiind severitatea acestei decizii, dacă ținem seama că pînă acum comandamentul american nu reacționase de loc la nici o acțiune a «beretelor verzi»; dimpotrivă, lor le încredințase treburile cele mai ingrate ale intervenției în Vietnamul de sud. Înșiși ofițerii superiori de la Pentagon nu ascund că «beretele verzi» au comis trei sute de asasinat, totul fiind astfel regizat încît ele să fie atribuite de cei neavizați forțelor de eliberare. În această situație nu-i de mirare că avocatul George Gragory, care îl va apăra pe maiorul Thomas Middleton, unul dintre inculpați, își permitea să afirme: «Îmi va fi mai ușor să pledez acest caz decît să apăr pe un automobilist acuzat

Zeci de mii de studenți din toate centrele universitare ale Coreii de sud au demonstrat împotriva «amendamentului constituțional» care permite prelungirea cu încă patru ani a mandatului președintelui Pak Cijan Hi. În fotografie, demonstrație a studenților din Seul.

exportă în toată lumea, am ascultat discursuri electorale sprijinit de gardul unei vile cochete, care avea ca emblemă două pistoale încrucișate și două inițiale: M.P. Era sediul poliției militare americane.

Am apreciat cu atât mai mult declarațiile domnului Willy Brandt despre excluderea războiului dintre mijloacele politicii germane, partea cea mai aplaudată a discursului președintelui Partidului social-democrat.

Cred că la originea procesului de orientare către stînga a electoratului din Germania Federală — și faptul este profund pozitiv — se află refuzul militarismului latent, și nu numai latent, refuzul politicii de blocuri, refuzul înarmării atomice cu care domnul Franz Josef Strauss și-a agreat argumentele de politică externă.

În materie de argumente interne, aș desprinde un singur simptom: în plină campanie electorală, în sectoarele metalurgic și minier, Germania Federală a conștientizat un șir de greve așa-zise sălbatice, pentru că se declanșaseră în afara și în mod cu totul necontrolat de sindicatelor oficiale, acestea din urmă doritoare, mai ales în perioada electorală, să nu sperie patronatul. Absolut toți comentarii, și de o manieră confidențială chiar observatorii social-democrați, erau de părere că aceste greve vor provoca o reacție conservatoare, vor trimite către dreapta voturile a foarte mulți germani mijlocii, obsedați de teama inoculată că o creștere a salariilor muncitorilor ar putea antrena scumpirea costului vieții.

Or, finalmente s-a demonstrat că, dimpotrivă, grevele au dus la o întărire a electoratului de stînga. După cum știți deja, numai socialiștii au cîștigat peste 1 milion de voturi față de trecutele alegeri. Așadar, reflexul conservator scontat din partea păturilor socotite conformiste nu s-a produs.

Rog cititorul să remarce că nu abordez aici argumentele unuia sau altuia dintre partidele care și-au disputat alegerile în R.F.G. decît în măsura în care acestea exprimă o orientare în general de dreapta sau în general de stînga față de politica externă și față de mișcările sociale interne.

În practică, U.C.D.-U.C.S. s-a prezentat în alegeri drept campionul unei politici externe dacă nu chiar de dreapta, în orice caz de neîncercare, și a unei politici interne favorabile marelui capital. P.S.D. (partidul social-democrat) s-a prezentat cu un program extern mai realist și cu propuneri de reforme interne tinzînd (rămîne de urmărit consecvența lor) către mai multă justiție socială.

Pentru a conchide cu cifrele, ultimele alegeri din R.F.G. au marcat reîntrirea în arena politică legală a unui partid comunist german și înfrîngerea neofasciștilor lui Adolf von Thadden, două fapte fundamentale diferite dar deosebit de importante și unul și celălalt pentru evoluțiile de viitor.

Dacă l-am înțeles bine — și cred că l-am înțeles — pe domnul Willy Brandt în convorbirea cu care ne-a onorat, posibilitatea reînnoirii marii coaliții este ultima soluție la care P.S.D. este dispus să se gîndească chiar cu riscul intrării social-democraților în opoziție.

Aici intervine paradoxul care ilustrează limitele actuale ale soluțiilor politice dictate de ultimele alegeri: P.L.D., partidul liberal prezidat de domnul Walter Scheel, partid care a pierdut cel mai mult în aceste

alegeri (19 mandate față de 3 mandate pierdute de U.C.D.-U.C.S.), devine inevitabil arbitru situației. Or, pentru un arbitru, P.L.D. este puțin prea eterogen. În el sînt reprezentări anticlericali din Germania de sud, cercuri ale marii industrii din Renania de Nord-Westfalia, intelectuali pe de o parte reformatori în tradiția secolului XIX, pe de altă parte naționaliști cam în același stil.

Majoritatea de 12 mandate pe care ar deține-o o coaliție P.S.D.-P.L.D., viabilă din punctul de vedere al politicii externe unde cele două partide găsesc un teren convenabil de înțelegere, s-ar putea dovedi nesigură în politică internă, unde P.L.D. se opune extinderii cogestiunii întreprinderilor așa cum o preconizează social-democrații. (Este vorba de reprezentarea muncitorilor prin aleși sindicali în consiliile de administrație. Fie și pe scurt, trebuie arătat că dacă această reprezentare ar duce la creșterea rolului aparatului sindical, ea n-ar oferi neapărat un cuvînt hotărîtor muncitorilor înșiși. P.L.D. obiectează însă la cogestiunea calificată nu de pe pozițiile muncitorilor, ci de pe pozițiile patronilor.)

Pe de altă parte, U.C.D.-U.C.S. este deocamdată în total dezacord cu P.L.D. în problemele de politică externă, dar pe poziții mult mai apropiate în ceea ce privește problemele interne.

Cititorul va fi în drept să se întrebe, față de acest tablou contradictoriu: unde vede autorul corespondenței tendința către stînga a electoratului german? Iar autorul se va grăbi să adauge încă un element contradictoriu. În convorbirea cu domnul Willy Brandt, la care m-am referit, domnia-sa a ținut să-mi precizeze net că eu fiind comunist înțeleg prin stînga altceva decît domnia-sa, lucru cu care de altfel am fost de acord, cu tot respectul cuvenit. Probabil că din tot vocabularul politic contemporan, cuvîntul cel mai puțin folosit de fruntașii social-democrați (și din motive tactice pentru a nu speria conformismul) dacă nu filistinismul burgeois, dar nu numai din motive tactice ci și teoretice), așadar cuvîntul cel mai puțin folosit a fost socialismul.

Dar pe de altă parte rămîn cîteva fapte: într-o țară ca Republica Federală a Germaniei, cu structuri conservatoare deosebit de solide, un milion de voturi s-au deplasat către un partid care cere reforme sociale relativ importante; în același timp, această campanie electorală federală a confirmat că în R.F.G. există o majoritate conștientă — reprezentată majoritar în noul Bundestag — care se pronunță pentru înțelegeri internaționale, pentru coexistență pașnică; în fine, pentru a ține seama de delimitările în definierea stîngii surerate de domnul Willy Brandt, voi conchide că dacă aceste alegeri nu sînt o victorie a stîngii ele sînt în orice caz o înfrîngere a drepteii.

Și pentru că la începutul acestei corespondențe vorbeam de tineretul german, trebuie să notez în final următoarele cifre: electoratul numără în Republica Federală a Germaniei, la această oră, 39 000 000 de alegători. Dintre aceștia, 10 000 000 au fost la ultimele alegeri trecute de 60 de ani. Mă gîndesc la victoria stîngii în perspectiva faptului că Republica Federală a Germaniei are acum una dintre cele mai pozitive frîmîntate tinere generații din toată istoria sa modernă.

OMUL ȘI SOMONUL

Acum, cînd 450 de specialiști din 21 de țări s-au adunat în conferința internațională de etologie, adică știința care studiază moravurile oamenilor și animalelor, acum, cînd avem vreo 150 de comunicări bătute la mașină și procesele verbale a 20 mese rotunde în care s-a dezbătut ce face și mai ales ce înseamnă ceea ce face boule, ce face vaca, ce face uliul și ce face stăpînul lor și al naturii întregi, acum, cînd am luat cunoștință de comunicarea d-lui Payne despre cîțele balenelor, precum și de aceea a d-lui Marler despre vocaliză la cimpanzei — e cazul, în sfîrșit, să dăm atenția cuvenită acelei dramatice mișcări a somonilor regali care în clipele cînd se simt maturi, adulți, departe în adîncul mării, se întorc deodată spre rîul unde s-au născut cîndva, călătoresc înapoi pe drumuri lungi de apă, fără să se hrănească, ajung acolo sfîrșiți, răniți, cu aripile sfărîmate, în zdrențe am spune, și cu un ultim elan fecundează, pentru a muri după aceea, împacăți...

Radu COSAȘU

S-A ÎNTÂMPLAT ÎN „ORĂȘUL ÎNGERILOR”

părăsit reuniunea cu o oră înaintea comiterii asasinatelor. Această persoană e un bărbat — și e vorba de un paranoic, a cărui demență latentă a explodat periculos în respectiva noapte în casa aceea... Cineva l-a ofensat, l-a înfuriat. Și atunci a părăsit vila. S-a dus la el acasă. Dar puțin timp după aceea s-a întors, înarmat cu un pistol și un pumnal, și primul lucru de care s-a ocupat a fost tăierea legăturilor telefonice. În acel moment în casă era liniște, pentru că Sharon Tate s-a dus să se culce, ca și cealaltă tinăra (ambele au fost găsite de altfel foarte sumar îmbrăcate — n.n.). Cred că vila era aproape complet cufundată în întineric și cei doi bărbați, Sebring și Frykowski, ședeau să bea ceva... Steven Parent e o victimă accidentală... Explicația dată de Truman Capote nu poate fi combătută cu ușurință, cu atât mai mult cu cît din casă nu pare să lipsească nimic și, în plus, este știut că în general persoanele străine de acest cartier, în care își au domiciliul vedetele, nu au acces aici. Pietonii sînt interpeleți și cei ce au asupra lor mai puțin de 50 dolari devin imediat suspecți în ochii poliștilor. Se povestește că Maurice Chevalier a întrebat odată care este condiția ca cineva să se poată plimba pe jos, pe aici; i s-a răspuns: «Să aibă un motiv valabil, de pildă să-și plimbe cîinele». O altă ipoteză, apropiată de aceea a lui Truman Capote, susține că, date fiind cunoscutele extravaganțele acestei lumi a vedetelor filmului, — între care obiceiul de a aduce la astfel de «party»-uri diversi tipi din barurile de pe Sunset Boulevard — masacrul ar putea fi opera unui pervertit care, invitat să participe la o orgie, s-a revoltat, ucigîndu-i pe cei ce-l aduseseră acolo. Există, desigur, la aceasta și contraargumentul că e greu de presupus ca o femeie în așteptarea unui copil de la o zi la alta să organizeze în propria sa casă asemenea orgii. De asemenea, se susține că «ținta» o constituia o singură persoană — restul căzînd victime prin natura împrejurărilor. Sau, cum afirma regizorul Roger Vadim, «este poate o răzbunare personală, travestită într-o crimă colectivă sau rituală». În acest sens se citează cel mai des numele lui Frykowski, despre care se știe că folosea stupefiante (poliția a recunoscut că în mașina acestuia s-a găsit o cantitate de cocaină, mefedrină, marijuana, L.S.D.), considerîndu-se că traficanții de droguri care-l aprovizionau și care îl considerau «prea vorbăreț» urmăreau să-l facă «dispărut». În aceeași ordine de idei, regizorul Polanski este citat de asemenea ca posibilă țintă — chiar dacă nu se afla în vilă — a unuia dintre cei drogați sau nevrozați înfățișați de el pe ecrane (în sprijinul acestei supoziții se argumentează cu «punerea în scenă» a idomă celor din filmele lui Polanski). Nu este exclusă nici ipoteza ca cineva — desigur, tot nu în deplinătatea facultăților mintale — să fi intenționat să-i dea o lecție «de morală» (în camera în care a fost descoperită spînzurată Sharon Tate, cu aceeași coardă de nailon ca și fostul ei logodnic Sebring, se afla întins pe pat un drapel al S.U.A., iar pe ușa vilei era scris cu singe cuvîntul «pig» — porc). Același explicație e de altfel dată și asasinatului comis, — două zile după cel de la vila lui Polanski și cu aceeași furie lugubră — într-o casă situată la 15 km depărtare, împotriva familiei La Bianca, unde soția se numea Rosemary, ca eroina principală a filmului de groază al lui Polanski — «Rosemary's baby».

Supoziții, supoziții... Poliția se dovedește însă mai puțin vorbăreț. Pornind de la cablul telefonic tăiat, pare-se de o mină expertă, locotenentul Helder afirmă totuși că nu pare să fie vorba de «opera» unui maniac. «Toate acestea au fost puse cu grijă la cale de cineva — spune el. Nu există nici o probă evidentă care să ne permită să afirmăm că n-a fost decît un singur criminal. A putut să fie unul singur, a putut fi doi sau trei...»

PUS ÎN CAUZĂ — ÎNSUȘI «AMERICAN WAY OF LIFE»

În ciuda recompensei de 25 000 dolari, oferită de actorul britanic Peter Sellers și de un grup de prieteni ai săi persoanei ce va furniza informații cu privire la împrejurările

asasinatului de pe «drumul cerului» (Cielo Drive), în ciuda interogării a 400 persoane și chiar a arestării a două persoane asupra cărora au fost găsiți 4 000 dolari și 45 kg marijuana, și care erau cunoscute ca «permanenți» ai unor localuri de noapte pe care le frecventa Sharon Tate și cercul său de prieteni, cercetările par să se afle în impas. Poliția e nevoită să recunoască faptul că nu deține nici un indiciu care să permită descoperirea și prinderea asasinilor. «Din nefericire, și destul de neplăcut pentru noi, — afirma inspectorul Pete Morgan — trebuie să recunoaștem că, cu cît trece timpul, cu atât șansele de a elucida acest asasinat devin mai mici».

Nu numai lumea filmului, dar și întreaga opinie publică a fost teribil de zguduită de

o microstatistică de pomină „CRIMELE CELE MAI SÎNGEROASE”

Sub acest titlu, revista franceză «Le nouvel observateur» a publicat o înșiruire a celor mai monstruoase crime comise în S.U.A. în ultimii ani. «De fapt — ne spune revista — Statele Unite nu au exclusivitatea violenței. Rubrica faptelor diverse alimentează cronică pretutindeni în lume. Dar trebuie să recunoaștem că în S.U.A. ea face parte integrantă din viața cotidiană. Iată, în acest context, cîteva exemple elocvente:

NOIEMBRIE 1959

● Perry Smith, în etate de 31 ani, și Dick Hickock, 28 ani, pătînd cu o armă, un cuțit și frînghie în ferma familiei Clutter din Holcomb (Kansas), unde nădăjduliesc să găsească o casă cu bani. După ce li leagă pe cei patru membri ai familiei, ucid pe rînd tatăl, fiul, fiica și mama.

IULIE 1966

● Richard B. Speck, marinar, 25 ani, pătîrînd pe strada 100, la nr. 2319 din Chicago, într-un imobil care servește drept dormitor comun infirmierelor unui spital (Chicago-Sud). După ce leagă și pune căluș la opt fete, fiecare dintre ele în etate de aproximativ 20 de ani, le ucide cu lovituri de cuțit sau le sugrumă.

AUGUST 1966

● Charles Joseph Whitman, 25 de ani, student în arhitectură la Universitatea Austin, Texas, se instalează cu o duzină de puști în vârful unui turn de 100 m, care domina curtea universității. Și începe să tragă. Rezultatul? 31 răniți și 13 morți.

NOIEMBRIE 1966

● Robert Benjamin Smith, 18 ani, elev la școala secundară din Mesa (Arizona), pătînd un pachet de saci de plastic, 50 m de frînghie și un pistol calibru 22, apare în mijlocul unui grup de femei aflate în incinta institutului de infirmusețate Rose-Mar. Renunțînd la planul de a asfixia femeile cu sacii de plastic (despre care își dă seama că sînt prea mici), le împușcă în cap cu pistolul: 6 morți și un rănit.

IULIE 1968

● Poliția pătîrînd într-o cabană situată pe malul lacului Michigan și descoperă corpurile ciuruite de gloanțe ale lui Richard C. Robinson, 42 ani, Shirley, soția sa, 40 ani, Richard jr., 19 ani, Gary, 17 ani, Randal, 12 ani, și Susan, 7 ani, copiiiilor.

IULIE 1969

● John Norman Collins, 23 ani, student la Universitatea din Michigan, este arestat. Motivul? Collins ademențe la plimbare, în cursul ultimelor luni, șase fete între 13 și 23 de ani. Corpurile lor mutilate au fost găsite puțin mai tîrziu răspîndite prin toată regiunea.

DECESURI NENATURALE ÎN S.U.A. ÎN 1965:

— accidente de automobil	50 000 persoane
— alte accidente (avion etc.)	25 000 „
— sinucideri	25 000 „
— omucideri	10 000 „
— aruncări de la etaj	20 000 „
— asfixieri	8 000 „
— morți în incendii	8 000 „

146 000 persoane
În cursul săptămîinii de la 17 la 24 iunie 1968, 196 persoane au fost împușcate. Trei milioane de arme de foc sînt vindute anual în S.U.A. Numărul răpîrilor și violurilor în 1965: 22 500. Din 1933, numărul agresiunilor și violurilor s-a triplat. Există, după date statistice foarte sumare, 53 000 de heroinomani și morfomani, dintre care 25 000 numai la New Yorka.

V.G.

odioasa crimă a cărei «vedetă» a fost, ca în viață, Sharon Tate. Crimă care a constituit un tragic și totodată mult mai șocant serial de alarmă asupra a ceea ce reprezintă petele negre ale lui «american way of life» decît acele rapoarte oficiale care menționează, în cifre seci, că sporul criminalității depășește în S.U.A. de 11 ori creșterea populației și că numai în anul trecut au fost comise 4,5 milioane crime, iar abuzul de narcotice a atins proporțiile «unei serioase amenințări pe scara națională».

CRONICA DE TREI SECUDE

INCENDIATORUL

În plină zi, la Lyon, un individ împărțea bani adevărați, nu mărunțiș, ci bilete de bancă serioase, trecătorilor: «Lăuați domnilor, sînt ai d-voastră, doamnelor, mais oui, madame, ils sont à vous»... Nu era nici o glumă. Omul arunca dărnice banii pe stradă, hîrtii de 10 franci și de 50. Au fost chemați pompierii. Băieții au venit rîzînd, tîrziu, ca ori de cîte ori știi că ești deranjat pentru o glumă proastă. Nu era o glumă proastă: s-au strîns de pe stradă 445 de franci autentici.

Sfîrșitul a fost normal: omul atît de dărnice era bolnav mintal și i s-a rezervat o cameră la balamuc. Bine. Dar mie, în această poveste, îmi place apariția pompierilor. Ce căutau aici pompierii? Generoșii sînt azi nebuni, asta înțeleg, dar și incendiarii? Bine...

carte

● Volumul XI din seria **Opere** de George Călinescu cuprinde **Viața lui Mihai Eminescu**, scriere concepută pe măsura dimensiunilor Luceafărului poeziei noastre (Editura pentru literatură).

● La Editura politică a apărut cartea **Amintiri din viața sotului meu** de Elena M. Macavei. În cuvinte calde, din fapte de viață trăite direct, autoarea reconstituie emoționant biografia exemplară a lui Mihail Macavei, militant de seamă al Partidului Comunist Român. Interesul cărții e sporit și de consemnarea multor momente revoluționare din lupta partidului nostru cu care s-a împletit viața comunistului Macavei, decedat acum patru ani.

● Tot la aceeași editură semnalăm apariția unei folositoare cărți: **Grija pentru sănătatea oamenilor muncii**, de Marcel Chirtic, Ion Petrușca, Dan Suci.

● Unul dintre cei mai buni actori ai scenei noastre, Gh. Ionescu Gion, debutează editorial cu un volum de **Versuri**. Fără a forța lucrurile, credem a găsi în activitatea sa poetică unele similitudini cu arta sa interpretativă: impresionantă concentrare a mijloacelor de expresie, patos reținut, reflexivitate. Pentru actorul Ionescu Gion poezia nu e un complementar violon d'Ingres, ci o necesitate de comunicare, organică resimțită (Editura pentru literatură).

● Un remarcabil moment editorial: apariția volumului **Lirice** de Boris Pasternak, în tălmăcirea lui Marin Sorescu (Editura pentru literatură).

● În colecția Biblioteca pentru toți au apărut (în trei volume) traduse, pentru prima dată, integral **Confesiuni** de Jean-Jacques Rousseau (1712-1778). Traducerea — excelentă — e semnată de Petrică Martinescu. Tot traducătorul semnează și prefața, care constituie o sinteză clară, de avizate și personale interpretări asupra operei marelui scriitor. Menționăm că în volumul al treilea sînt publicate și **Visările unui boian singular** — transpunere în limba română de Mihail Sora (Editura pentru literatură).

● Sorin Dan (fotografii) și Dorin Iancu (text) au întocmit un imbiator ghid pentru o **Vacanță în România**. Ilustrația albumului ne prezintă, variat și expresiv, frumusețile vechi și noi ale țării. Ar fi fost însă binevenit ca textul să fi fost tradus și în alte limbi (Editura Meridiane).

cinema

● **Maraton**. Dramele războiului, prețul victoriei, evocate cu simplitate de către cineastul cehoslovac Ivo Novak. În distribuție: Jana Brejchova, Jaromir Hanzlik, Vladimir Mensik, Karel Höger, Zdenek Stepanek.

● **Paria**. Reîntîlnire cu Jean Marais într-un film de aventuri, în vîltoarea cărora fostul cascador Claude Carliez, autorul peliculei, a lăsat să se strecoare și câteva picături de duioșie. Partenera lui Jean Marais: Marie-José Nat.

● În cadrul zilelor filmului din R.D. Germană, inaugurată ieri seara cu **Mortii rămin tineri**, vor putea fi văzute, în continuare, următoarele producții: **În cer e totuși bilci**, **Lupii albi**, **Noaptea pe autostradă**, **Cei mai frumoși ani**.

● Cinematograful Timpuri Noi găzduiește un nou program de filme documentare, producții ale Studioului «Alexandru Sahia». Va recomandăm: **De la Prislop la Gutin** (scenariul și regia — Mirel Iliesiu; imaginea — Doru Segal); **Puii în primejdie** (autor — Ion Bostan); **Pe Arișe** (scenariul și regia — David Rău; imaginea —

Jana Brejchova

F. Patakfalvi); **Nămolo de Techirghiol** (regia — Dumitru Dădărlat; imaginea — Dumitru Predeanu); **De 2 x 8 minute despre Timișoara** (regia — Mirel Iliesiu; imaginea — Doru Segal), la realizarea căruia și-au dat concursul cineclubiștii timișoreni; **Muguri** (regia — Jean Petrovici; imaginea — M. Obradovici).

● Mari cinești pe ecranele noastre: **Alfred Hitchcock** (La Nord prin Nord-Vest), **Howard Hawks** (Rio Bravo), **George Cukor** (My Fair Lady).

● Regizorul francez Marc Allégret, de mai multă vreme absent pe platouri, își face «reîntîlnirea» cu o ecranizare după Raymond Radiguet: **Balul contelui d'Orgel**. Autoarea dialogurilor din film este Françoise Sagan. Interpreții principali: Jean-Claude Brialy și Sylvie Fenec.

disc

● Extraordinară impresia pe care o produce noul înregistrare stereofonică. Ascultați discul realizat de **Gheorghe Zamfir**, dirijorul ansamblului «Ciocîrlia», profesor de nai la Liceul de muzică nr. 1 din București. Din repertoriul discului: «Sirba bătrînească», «Păscui calul pe răzoare», «Mîndra mea din Bădulești», «Frunzuliță lemn adus». Celelalte patru piese, la același nivel emoțional (ST-EPE-0432).

● **Ion Dolănescu**, acompaniat de Orchestra de muzică românească a Radioteleviziunii, condusă de **Victor Predescu** și **Radu Voinescu**, se dovedește din nou a fi posesorul unei voci deosebit de înzestrate. Alegerea pieselor pe care le-a inclus în repertoriul discului dovedește și un gust ales, o remarcabilă pricepere în înmănuncherea felurilor cîntece populare (EPD-1229).

● **Sass László** este un solist de muzică populară maghiară cunoscut și prețuit pentru vocea frumos timbrată și antrenul pe care-l stîrnește cu interpretările sale. Acompaniat de Orchestra **Varga Lajos**, ne cîntă cinci piese folclorice maghiare. Din pacate n-am putut deduce despre ce este vorba în cîntecele respective, neexistînd nici măcar traducerea titlurilor. Într-o vreme, se obișnuia... (EPC-10073).

muzică

Din plină vacanță, melomanii s-au trezit deodată în fața greutăților alegerii:

● Astăzi, la Ateneu, concertul săptămînal al «Filarmonicii», sub conducerea binecunoscutului dirijor bulgar **Ilya Temkoff**: rapsodia bulgară «Vardar» de Pancio

Vladigherov; Simfonia spaniolă pentru vioară și orchestră de Lalo — dificilul examen de virtuoziitate violonistică este susținut de tînăra **Silvia Marcovici** (Premiul Jacques Thibaud-Marguerite Long); Simfonia a VII-a de Schubert.

● Pentru 10-11 octombrie, programul «Filarmonicii» arată astfel: Preludiu și Fugă (Toccata) de Constantin Silvestri; Concert pentru orgă și orchestră de Jiri Reinberger — solist **Helmuth Plattner**; Simfonia a IV-a de Schumann — dirijează **Mircea Basarab**.

● Se ridică și invizibilă cortină din Studioul de concerte al Radioteleviziunii. La 9 octombrie, putem asculta: în primă audiere, oratoriul cu cor «Miorița» de Sigismund Toduță; Fantezie pentru pian, cor și orchestră de Beethoven — solistă **Maria Fotino**. La pupitul dirijoral — **Iosif Conta**.

● Redeschiderea stagiunii la Opera română echivalează cu un adevărat eveniment muzical: premiera absolută a unei noi lucrări lirice românești — opera «Decebal» de **Gheorghe Dumitrescu**, în regia lui **Jean Rînzescu** și sub conducerea muzicală a lui **Paul Popescu** (4 octombrie).

● O invitație din partea O.S.T.A. concertul cvartetului de coarde din **Berlin** cu un program Haydn, Beethoven, Ernst Hermann Mayer (5 octombrie, sala mică a Palatului).

● În fine, tot O.S.T.A. anunță recitalul, ieșit din comun, susținut de **Gisela May** (Grand Prix du Disque-Paris) cu songuri și recitări din Brecht și Neruda pe muzică de Weill, Eisler, Dessau (9 octombrie, Sala mică a Palatului).

● **Magda Ianculescu** în turnee în Franța: în «Aida» de Verdi pe scena Operei din Rouen, iar la Dijon, în rolul Floriei din «Tosca» lui Puccini.

Magda Ianculescu

plastică

● **Olga Cizek** — gravură. Actuala expoziție a artistei cuprinde 30 de lucrări în tehnici dificile (acvatinta, acvaforte). Imaginile sînt uneori ferestre spre natură («Ciuf de pădure», «Sălci în Delta» etc.), memororii policrome și sentimentale («Micul spațiu» I, II, III) sau socuri livrești («Hiroșima»), imagini care pendulează între reproducerea unor corespondențe ale realului și abstract, și care se relevă adeseori prin raporturi tonale variate și subtile (Galeriile de artă, Mihai Vodă 2).

● **Willi Sitte** (R.D.G.) — pictură și grafică. Desenele lui W. Sitte trădează un artist tumultuos, cu evidente influențe michelangioliști. Pictura, angajată, sonoră și patetică, este reflectarea unor evenimente acute cărora artistul le conferă un dramatism nedisimulat, alegoric («Prăbușirea infernală în Vietnam» etc.), sau, urmînd tradițiile expresionismului, Sitte cre-

ază o galerie de personaje în care chipul sau trupul omenesc e o tumultuoasă involburare de culoare (Dalles).

● S-au împlinit 400 de ani de la moartea lui Pieter Bruegel cel Bătrîn (1525-1569). Muzeul regal din Bruxelles a organizat o expoziție comemorativă — «Bruegel și lumea sa» — cu care prilej vor fi expuse cîteva dintre operele marelui flamand, dar vor lipsi multe din capodoperele sale, răsbindite prin muzeele lumii, publicului prezentîndu-i-se, în compensație, imaginile fotografice ale tablourilor absente.

● Vechea citorie din munții Moldovei — **Agapia** — a atras totdeauna mulți călători, fie să admire incintele mănăstirești, fie pictura lui N. Grigorescu, realizată între 1858 și 1860 în stilul neoclasic al vremii. Micul îndreptar **Agapia**, semnat de Petre Lupan, bogat ilustrat, este pentru cititor un documentat ghid (Editura Meridiane).

teatru

● Începe **Festivalul național al teatrelor dramatice**, eveniment de importanță deosebită, dedicat valorificării dramaturgiei românești. Competiția, în care sînt agrenate numeroase colective teatrale, se va desfășura în șase faze de zonă, urmînd ca finala echipelor selecționate să se desfășoare în luna decembrie la București. Săptămîna aceasta înregistrăm etapa de la Timișoara cu următoarele titluri: «Hanul de la răscruce» de Horia Lovinescu (secția maghiară a teatrului din Oradea), «Procesul Horia» de Al. Voitin (Teatrul german din Timișoara), «Lovitura» de Sergiu Fărcășan (Teatrul maghiar din Timișoara), «Michelangelo» de Al. Kirîțescu (secția română a teatrului din Oradea), «Viteazul» de Paul Anghel (teatrul din Arad) și o piesă în premieră — «Edip salvat», de Radu Stanca (teatrul din Timișoara). Sperînd că vom întîlni mai multe titluri inedite și mai mulți autori porniți de la «rampa de lansare» a festivalului, urăm succes acestei competiții dedicate teatrului românesc.

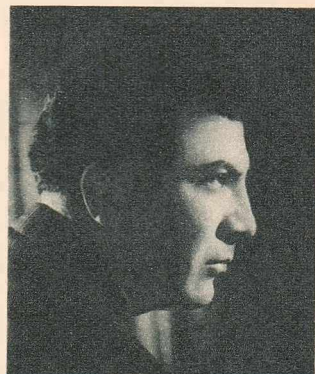
● **Ce scurtă e vara** — de Maria Földes — deschide seria premierelor din dramaturgia originală în această toamnă la București. Piesa, — comedie lirică fantezistă — descifrînd caracterele și idealurile unui grup de vilegiaturisti într-o vacanță, se joacă la Teatrul «C.I. Nottara». Fără pretenții, dar solicitînd încă un plus de ritm, spectacolul are cîteva reușite șicite de personaje: **Anda Caropol**, **Eugenia Bădulescu**, **G. Sion**.

● Unindu-și forțele, Teatrul dramatic «Barbu Delavrancea» și Teatrul de estradă «Ion Vasilescu» au fuzionat într-un colectiv ce se va dedica în general comediei — și fără — muzică, vodevilurilor, spectacolelor de miniaturi și cabaret literar, sub conducerea regizorului **N. Frunzetti**. Cum genul ușor s-a dovedit a fi foarte dificil, sperăm că în noua instituție el va fi tratat cu... greutate artistică, obținînd cuvenitul succes.

televiziune

Lăsînd la o parte «în directul» de pe **San Siro** din Milano, putem să-i asigurăm pe telespectatori că **programul emisiunilor televizate de săptămîna viitoare îi apără de surprize și emoții. Dacă telespectatorii își doresc o asemenea ocrotire, asta-i altă poveste...**

DUMINICĂ 5 OCTOMBRIE. Festivalul muzical «Toamna clujeană», la a doua ediție, prile-

David Ohanesian

juește o transmisie directă la care vom asculta fragmente din «Oedip» de George Enescu (cu **Zenaida Pally** și **David Ohanesian**) și «Săr-bătoarea primăverii» de Igor Stravinski (11.30) ● **Avem** toate motivele să acordăm în continuare credit emisiunii-magazin **Realitatea ilustrată TV**, mereu proaspătă și atractivă (18.30) ● **Film cu trei stele**: comedia engleză «Locuitorii de pe Lavender Hill», cu un demn reprezentant al umorului englez în film — **Alec Guinness** (20.15) ● **Orchestra Filarmonică din Viena și baletul Volksoper** din același oraș ne oferă **O seară Strauss** (20.15).

LUNI 6 OCTOMBRIE. O singură recomandare: **Între metronom și cronometru**, cu teme «George Topîrceanu» și «Maxime și aforisme» (20.00).

MARTI 7 OCTOMBRIE. Un film Defa-Berlin: «Întîlnire pe malul mării» (20.00) ● **Dramaturgul Mircea Stăfănescu** interogată de **Manase Radnev** în emisiunea **Primplan** (21.55).

MIERCURI 8 OCTOMBRIE. «Cuțitul în apă», filmul lui **Roman Polanski**, reluat de **Telecinemateca** (20.00) ● **A.C. Milan-Estudiantes La Plata**, în dispută finală pentru **Cupa internațională de fotbal**; transmisie directă de la **Milano** (21.55).

JOI 9 OCTOMBRIE. Emisiunea **Convorbir literare** se înfățișează din nou cu un sumar bogat și atrăgător (21.25) ● **Cronica ideilor**: o discuție pe marginea cărții lui **Roger Garaudy** — «Marxismul secolului XX» (22.40) ● Se transmite în direct concertul de deschidere a stagiunii concertelor simfonice RTV (vezi și rubrica «Muzica») (20.00).

VINERI 10 OCTOMBRIE. **Televiziunea** cu ciclul său pasionant «În lumea atomului» (19.00) ● **Françoise Arnoul** și **Robert Hossein** în coproducția franco-italiană «Nu se știe niciodată» (20.00) ● **Varietăți pe peluclă**, o rubrică aproape uitată desi cu multe posibilități, după cum ne-o dovedește chiar sumarul acestei ediții: **Charles Aznavour**, surorile **Kessler**, **Ana Prucnal**, **Vico Torriani** și alții (22.20).

SIMBĂTĂ 11 OCTOMBRIE. O emisiune în **Acta Călugăreanu** (22.50) ● 20 de minute de jazz cu **Guido Manusardi** (20.00).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul **Pronosport nr. 40, etapa din 5 octombrie 1969**

I. Bologna-Palermo	1
II. Brescia-Bari	x
III. Cagliari-Lazio	1
IV. Lanerossi-Fiorentina	x
V. Milan-Verona	1
VI. Roma-Inter	2
VII. Sampdoria-Juventus	x
VIII. Torino-Napoli	x
IX. Metrom-Metalul Tg.	1
X. Gloria Bd.-Portul	x
XI. C.F.R. Arad-Vagonul	2
XII. Ripensia-C.F.R. Tim.	1
XIII. Gaz metan-Electroputere Cv.	1

FLACĂRA-ALBUM

Roy Black, cântărețul care în martie, la Brașov, a smuls aplauze din sală și flori de pe scenă (în fotografie, alături de actrița Helga Anders).

